

Insidiae structae Olai Rudbeckii ... ductibus hepaticis aquosis, & vasis glandularum serosis. Arosiae editis. A Thoma Bartholino ... / [Olof Rudbeck].

Contributors

Rudbeck, Olof, 1630-1702

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Ex officina Adriani Wingaerden, 1654.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/nchjf6an>

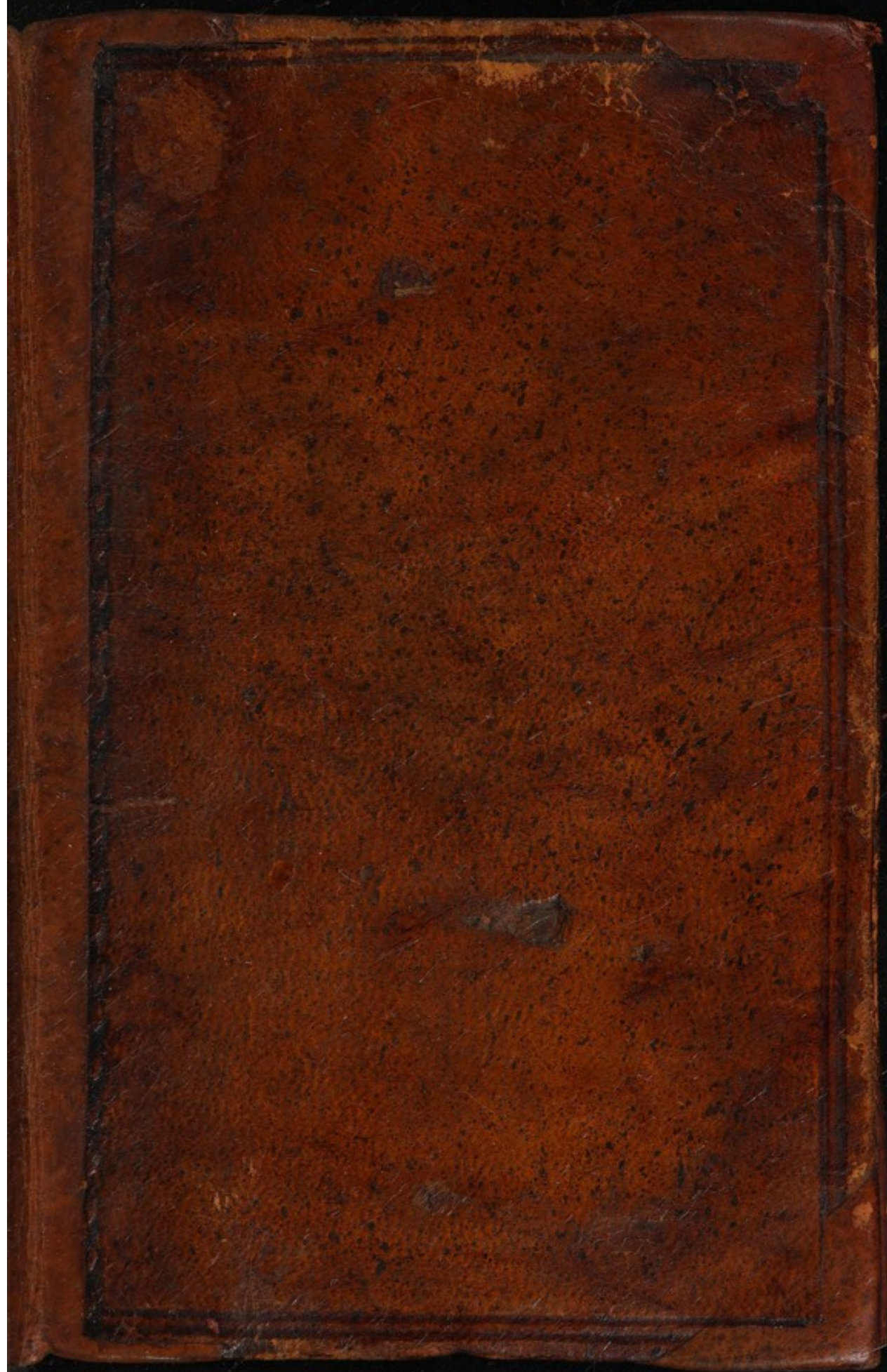
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

RUDBECK
—
INSIDIAS
STRUCTAS

1654

10 x.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

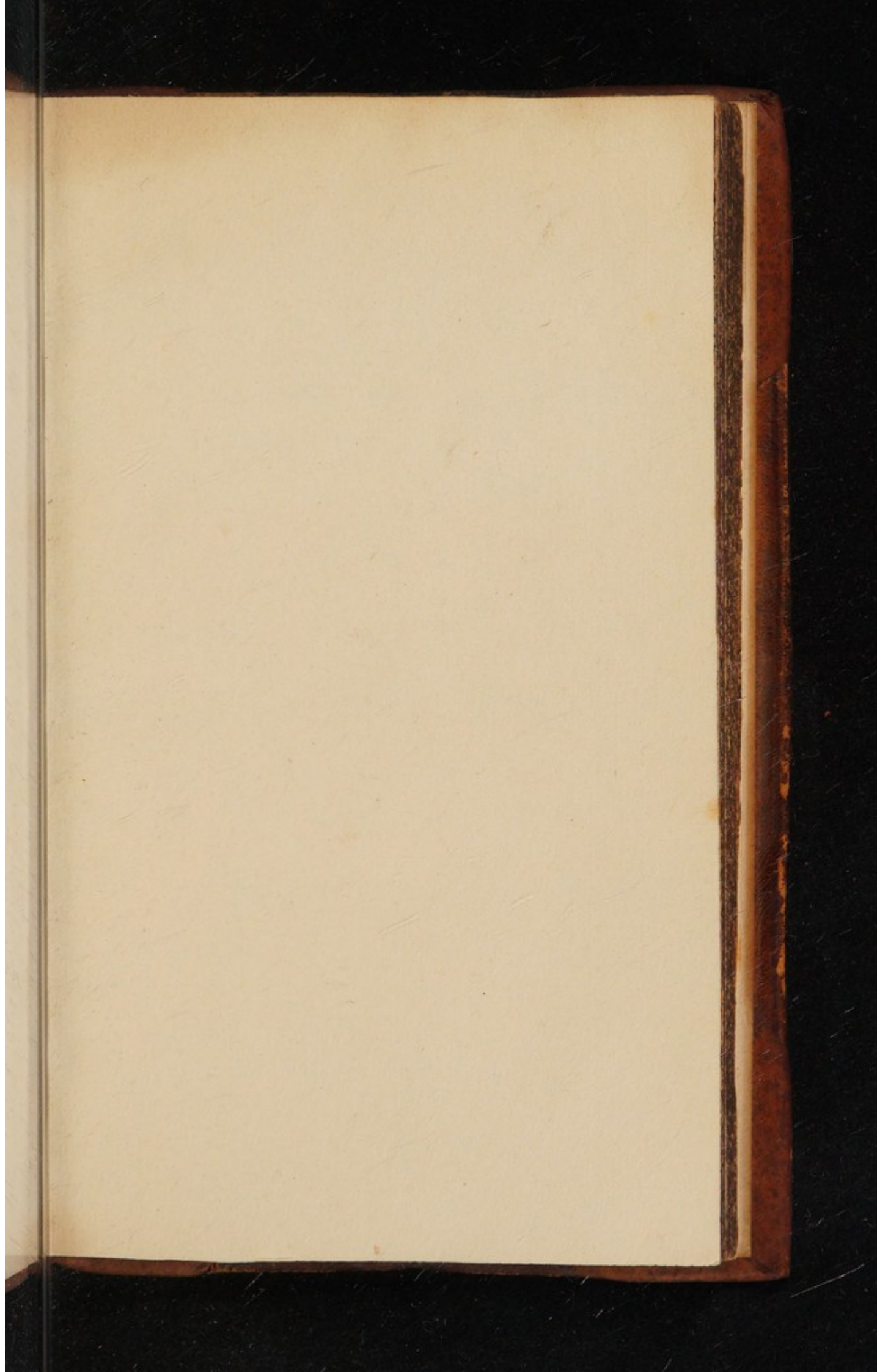
MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

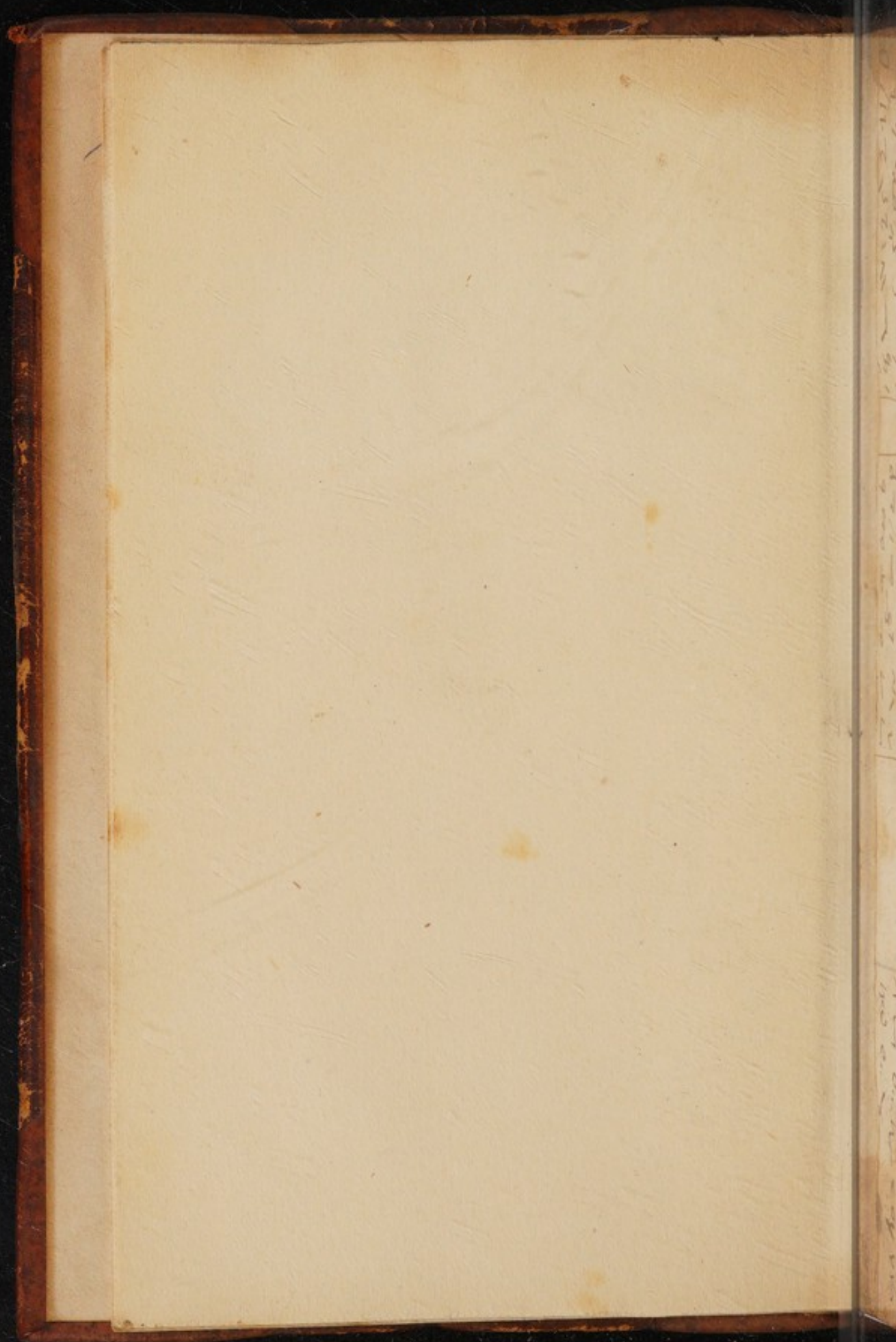
Accession Number

Press Mark

RUDBECK, O.

65751/A

511 102 24 000
 511 102 24 000
 511 102 24 000
 511 102 24 000

17 7 0 0 0 0 6
 1 1 1 1 1 1 2 2
 50 4 4 4 4 4 4
 2 1 1 1 1 1 1 1

14 1 1 1 1 1 1 1
 1 1 1 1 1 1 1 1
 2 1 1 1 1 1 1 1

1 1 1 1 1 1 1 1

Handwritten notes in a cursive script, possibly a shorthand or a specific dialect. The text is written on a narrow strip of paper at the top of the page. It includes various symbols and letters, some of which are underlined or circled. The handwriting is dense and difficult to decipher.

Handwritten notes in a cursive script, possibly a shorthand or a specific dialect. The text is written on a narrow strip of paper in the middle of the page. It includes various symbols and letters, some of which are underlined or circled. The handwriting is dense and difficult to decipher.

Handwritten notes in a cursive script, possibly a shorthand or a specific dialect. The text is written on a narrow strip of paper at the bottom of the page. It includes various symbols and letters, some of which are underlined or circled. The handwriting is dense and difficult to decipher.

p. a. 2.

J. Adee. A. M.
e C. C. C. Oxon

Rudbeck [Olai] exercitatio anatomica
chilens ductus hepaticos aquosos & vasa
landularum serosa. 12°. 1651. v. College
Library - Vasa lymphatica & Hepatis
requies 4°. Hafn. 1653 B per Tho: Bar:
tholinum -

Agincta Arabs. v. pref. ad exercitatio
nem Rudbeckij & hujus libri p. 17.

PA 17

Ms. A. 2

[Faint, illegible handwriting in a historical script, possibly Latin or Greek, covering the upper half of the page.]

IV 4

C
DUC
VAS
TH
N·M
E·O

Insidiæ Structæ,
OLAI RUDBECKII Sueci
DUCTIBUS HEPATICIS
Aquosis, &
VASIS GLANDULARUM
Serosis.

Arosiæ editis.

a
THOMA BARTHOLINO
Medico Regio Professore & Anatômico
in Academia Hafniensi.

LUGDUNI BATAVORUM,
Ex Officina ADRIANI WINGAERDEN.

CLIO IO C LIV. n

INSTITUTIONES
DE VITIS ET MORBIS
HEPATIS
AC
VASIS GLANDULARUM
HEPATICIS

THOMAS BARTHOLOMÆUS
MEDICUS REGIUS PROFESSOR ANATOMICUS
IN ACADEMIA LONDINENSIS

LUGDUNI BATAVORUM
IN OFFICINA ADRIANI WINKLERII
MDCCCLXXXIII

ediderit hoc scriptum apologeticum: verba tua sunt.

Vir Clarissime, affinis Honorande!

TVas recte non ita pridem, cum icone Receptaculi lactei in homine inventi accepi. Pro utraq; gratias ago, & unicum in votis habebo, ut in officio & amore tecum paria faciam. Elegans lactearumstrarum augmentum perplacet. Et utinam his aliisque augmentis inclarescere magis vellent nonnulli, quam obtrectatione fama alterius, & inventi. Si recte conjicio in icone transmissa & à Cl. Rudbeckio delineata, videtur Lymphaticus quidam esse ramus, qui à receptaculo lacteo ad inferiora descendit, litera p. significatus, per quem aqua receptaculo ab inferioribus infunditur, lacteus enim esse nequit, quia nec usum haberet, nec eo usque progrediretur. Quicquid sit, laudem diligentiae author meretur. Mitto tibi centurias duas Historiarum anatomicarum nuperrime editas, quas æqui bonique pro candore tuo consules. Misissem & reliquis Lycæi vestri Doctoribus, si Iansonio commodum fuisset. Adjunxi Bogdani Apologiam, quam me inscio & conscripsit & edidit, rogavitque ut tibi cum salute transmitterem. Ego certe nunquam ne verbulo respondiissem satur enim iam fama sperno contentiones, & sufficere mihi credo mentem recti consciam. Præterea non magnopere laborandum duco quis hujus vel illius inventi autor

sit prior, sat est inventum esse, & ad publicam utilitatem conferre posse. Riolani autem opusculum avidius exspecto, in cuius iudicio plus apud eruditos formidinis. Hisce vale amicissime. N. N. & meo nomine saluta, quos salutare consuevisti, & si iconem receptaculi inventor mihi transmiserit, & illum salvere jubebis cum prompta officiorum oblatione. Hafnia

x. Martii St. V. 1654.

Tuus Totus,

TH. BARTHOLINUS.

Quod in cæteris cum laude mentionem me facias, pro eo Tibi non parum Cl. Vir, me obligatum esse fateor. Cæterum quod spectat inventionem vesiculæ & vasorum serosorum sive Lymphaticorum in homine, quam mihi tribuis, eam mihi non arrogo, licet ex beneficio Cl. Viri van Horne, una cum ipsius sectionem administraverim. Ad hæc accedunt quod Sympatriotæ meo Dⁿ. P. Pryts nuper per Daniam huc ex Suecia advenienti, testatus sis, in sermone cum ipso habito, Te molestè atque egrè tulisse Bogdani tractatum scriptum atque editum esse. Et tamen de novo amicum Leidensem rogas, ut novis Typis hoc tuum scriptum Bogdano attributum imprimi curet: quasi non sufficeret ex prima editione

gau-

Icones etiam ex ingenio fingis. Nec possunt Latæ ita accuratè separari, multò minus serosæ illis tenuiores.

Ita tibi persuades, procul dubio, quia separandi ea vasa dexteritatem nondum es nactus, quod tamen non ita difficilè, ut existimas. Si lubet, & hanc gratiam à me requires, coram testibus illa integra eximam tibi que transmittam.

Glandulas in Fig. 1. Tab. 2. ex ove morbida desumfisti c. 9. & pro naturalibus venditasti.

Imo naturales sunt, illas enim glandulas non solum in ove, verum etiam in omnibus animalibus, à me dissectis observavi multoties, præsentibus illis, quos sæpius laudavi. Sed forsitan tibi Cl. Bartholini mirum hoc videbitur, qui vel nullas sectiones, vel saltem insufficientes, pro inquirendis Vasis Lymphaticis, & eorum glandulis instituit.

Ego quo potui ingenio Cl. Præceptoris dignitati, consulere nisus sum, ad id tua epistola me primum impulit, etsi antea tuo instituto non favebam, & me Cl. Bartholinus ab hoc scripto retraherat, interse-rens: Tempori insecuturo convenire iudicium, & candidis ingeniis, quod hoc publico scripto non sustuli, sed quo id facilius fieret, & digno palmam ferrent indicavi. Igitur Cl. Bartholinus non diffidit suo juri qui laceßitus non resistit.

Cl. Bartholine quia jam ad finem festinaat
 responsio mea, apponam, auctoris cujusdam
 optimi, non inconcinnam in simili argumentorum
 narrationem. Refert is de duobus viris, quorum
 transmutato nomine appellare libet Libartonum
 & Tinarmum quorum ille famâ, alter affe-
 ctu mentis erroribus nomen suum plerisque
 commendaverat. Jucunda erat spectatoribus
 scena, dum Libartono fugâ se subducenti atque
 curiosè investigato, Tinarmus inventus est,
 qui se Libartonum esse constanter nimis pro-
 fitetur. Paucissimi quidem aderant, quibus
 mentiri illam personam poterat, non vestis
 Libartono digna, non corporis & lineamen-
 torum æqualitas, & quod maxime arguebat,
 non eadem animi bona. Nihilominus tamen
 in illa publica ignominiâ gratulatus est sibi ve-
 hementer, se eundem esse quem quærebant.
 Intenderat ea res in initio adstantium animos,
 sed postquam fabula percerebuit, iis etiam in-
 vitis, risum expresserat. Mutato nomine de
 Bogdano fabula narratur. Multa sunt Cl. Bar-
 tholine quæ tuam inconstantiam, quam in me
 sæpe frustra reprehendis, arguunt. Primo di-
 cis Te retraxisse Bogdanum à suo instituto;
 qui fit ergo, quod amico tuo hic Lugduni
 Batavorum versanti scripseris, Te nihil sci-
 visse, neque quando scripserit, neque quando
 edide-

10/2.

P

die stru
lymphat
quam pr
Wormi
frontip
da, hor
cun nell
apum le
catum est
fert, & v
famam si
cum erit
cum Bog
qui possit
atque ult
nare sap
stituend
libere cu
rum non in
psum vent

LECTORI

S A L V T E M.

PR O D I I T nuper in lucem Francofurti ad Oceanum Balticum, typis Petri Hauboldi, scriptum aliquod, cui titulum Author fecit, insidiae structæ Cl. Viri Thomæ Bartholini vasis lymphaticis, &c. Cujus videndi copiam quum primum fecisset Cl. M. Wilhelmus Wormius, amicus integerrimus, mirabar frontispicio inscriptum nomen Martini Bogdan, hominis mihi prorsus ignoti, & quocum nullum intercessit negocium, scriptum ipsum legens, prorsus mihi persuasi emendicatum esse illud nomen, quod titulus præ se fert, & voluisse eum, cujus res agi videbatur, famam sibi aliena sub larvâ asserere. Comperit enim habeo ex relatu eorum, qui Martinum Bogdanum optime norunt, non esse eum, qui possit vel tantum in Anatomicis præstare, ut atque ultra Medicinæ prima rudimenta, nihil in arte sapere, & occupari potissimum in pueris instituendis. non putavi itaque rem mihi esse debere cum homine ignoto, imperito, & tantum non iniquo mihi, vel propterea quod nullo ipsum verbo læserim, aut ad scriptum adeo virulent-

A

INSIDIÆ STRUCTÆ

2
 rulentum, & calumniarum plenum provocave-
 rim. Ad Te me converto Cl. Bartholine: Tuum
 hoc scriptum est, vel quia pro Te: Tua res agi-
 tur: Tibi insidiæ structæ sunt, si structas possis
 probare. Præter Te alius non est, qui depug-
 nare pro valis lymphaticis a se inventis possit.
 Tecum itaque res mihi necessario esse debet,
 seu à quo mihi imposita necessitas est, famam
 meam atque exstimationem defendendi. Nostii
 Iuris consultos pro crudeli habere, qui famam
 suam negligit. Doleo autem me, quem tantum
 non pro puero habes, congrédi debere, cum
 viro tanti nominis, majorisque futuri, si didice-
 rit famâ modestè uti. Impar fateor congressus
 Achillis. agnosco in Te Cl. Vir dotes eximias:
 opto Tibi, ut ijs non efferare, neque abutare;
 ad suppressendos conatus eorum, qui licet im-
 multis Tecum paria facere non possunt sperant
 tamen & se aliquid posse, nec contemnendum
 adferre ad notitiam corporis nostri majorem
 & accuratiorem consequendam, quam hacten-
 us habemus, res enim hæc non tam erudi-
 tionis, quam studii est, non tam industriæ,
 quam diligentiae. Ipse novisti multa se arcana
 naturam scrutantibus offerre, quæ eruditos la-
 tent in perpetuum. Nec dubium est posse Ana-
 tomicum esse, etiam eum qui linguas eruditas
 non novit. frustra itaque Tibi nauci videor,

quod

VAS. ET DUCT. RUDBEK. §

quod Latinam linguam ad Tuum gustum non
 calleam. Neque is sum, qui in pretio viros eru-
 ditos habens, iis invidere famam suam velim,
 aut quicquam de honore merito detrahere.
 Multo minus is sum, qui convitia mihi dicta-
 quantumvis virulenta, indigna, atque imme-
 rita, revocare ad animum velim. aut talionis
 ege paria reponere. Neque lubet bacchæ
 bacchanti adversarier, si vel hoc ipsum pate-
 ris à me dici. Præteritis itaque omnibus convi-
 tijs, injurijs, calumnijs, aliisque id genus quam
 potero modestissime famam meam defensum
 bo. Priusquam igitur ad singula veniam, hoc
 libet in genere confiteri, non videre in Tuo
 scripto rationes tales, quibus veritatem, quam
 pro me habeo, everteris, fatebitur id quicun-
 que priora mea legerit, & cum recens editis
 contulerit. Videbit ibi pleraque aliena, con-
 tortas interpretationes, res autem ita iejune
 tractatas, ut respondere iis nihil sit facilius,
 quod ego admonere lectorem non desinam;
 quoties id rerum ordo postulabit. Vix decima
 pars est eorum, quæ ibi continentur, quæ sa-
 viunt dissertationem realem: pleraque logō-
 machiæ sunt, neque puto. Hunc unum & pri-
 marium esse scripti mei scopum debere, ut
 ostendam Bartholinum falso sibi vindicare
 Vasorum lymphaticorum inventionem; atque

eam mihi juxta & nomen atque authoritatem conciliem. Hoc enim esset laureolum in Mustaceo quærere neque enim Cl. Bartholine, siquidem Tui istorum ductuum sis inventor, propterea unquam Alexandro Magno æquiparaberis ; neque si ego primas hac in parte mereor Parmenio fiam. Certa res est, judicium hac de re plane pendere ex aliorum arbitrio. Qua propter ferram contentionis super hac re tecum ducere animus non est. Non possum tamen, si in eam rem quandoque incidero, moneream lectorem, quam temere toties mendacii à Te insimuler. Erit hæc Cl. Bartholine, totius hujus scripti apologetici, & instituti ratio, ut evidenter demonstrem, convitium, quoddam mihi objicis de furto commissio, non solum esse nullum, sed etiam homine nedum docto, nedum Christiano, indignum. Sequar autem Tuam ipsius vestigia.

M E M B R U M I.

Falso argui me commissi furti.

TOtus est primum in eo Author, ut convincat me è suo tractatu suffuratum esse, quæcunque meo inserui, adeoque aliena pro meis venditasse. Sed ficulnea planæ sunt omnia, quibus objectio illa nititur ; imo

ne speciem quidem veri habent. Quamobrem
ne mihi ipsi injurius sim, probabo evidentissi-
ne Bartholini tractatum ne ex auditu quidem
mihi innotuisse, quamdiu in Suecia fuerim, pri-
mumque Hamburgi, 16. Augusti visum, ubi in
transitu dies aliquot moratus, forte in officina
empli ni fallor S^c. Joannis eum offendi, emique
novitate tituli illectus. Retulitque tum mihi
ocioque meo itineris Dⁿ. Johanni Palm biblio-
pola, incidens in verba de Slegelio, Anatomi-
o Hamburgensi, non sine offensione quo-
undam lecta fuisse, quæ de ipso Cl. Bartholi-
us scripsit, P. 27. editione prima. Nam cau-
tor deinde calamus in recentiore emendavit.

Certo etiam affirmare possum Cl. Bar-
holini tractatum in Suecia tunc, cum Holmiâ
olverem, nulli fuisse visum, aut de eo quic-
quam publice constitisse. Nihil enim aut Janf-
onius, qui primus peregrina inferre solet, aut
quispiam domesticorum de eo rescivit. Unde
ec ego prodiisse tale quidpiam divinare po-
ui, multo minus aliquid ex eo accipere.

Quod magis est, jam Anno 1652. men-
Aprili demonstravi ductus hosce aquosos
erenissimæ ac Potentissimæ Regina nostræ:
um constet Cl. Bartholinum eo tempore
ndum pervenisse in notitiam eorum. In tra-
atu enim de Lacteis thoracicis, cujus editio

INSIDIÆ STRUCTÆ

vulgata est mense Maio ejusdem anni, sanguificationem in Hepate fieri adhuc credidit, & ductus Hepaticos, si geminos viderit, lacteas esse venas putavit, vide quæ scripsit, Cap. 15. Pag. mihi 99. quam egregie ergo hallucinatur in chronologia, quæ hic unice locum habet.

Post habitam a me disputationem de Circulatione sanguinis Anno 1652. mense Maio sub præsidio Cl. Viri Dⁿ. Olai Stenii: Medici Profess: Regii, Mathematici celeberrimi, numquam sine honore a me nominandi, delineationem lactearum thoracicarum, & ductuum Hepaticorum, non modo Cl. Bourdelotico qui Upsaliæ Habitæ sectioni non interfuerat, verum etiam Sereniss. Reginae demonstravi, quod ecquis facere me ausum putet, si usus fuisset Cl. Bartholino ea in re doctore, quomodo autem uti potui, cum constet illum sequente demum anno 1653. tractatum de Vasis Lymphaticis evulgasse?

Accedit, quod testimoniis a me evincere potest, jam tum paratas habuisse tabulas & incidendas tradidisse Erico Unger, eumque spem meam fefellisse in maturanda opera, unde videns me trahi, recepi meas figuras, eas Cl. Magno Celsio tradidi, qui paulo etiam serius, licet, eas tamen cælo suo adornavi. retardatus præterea fui delineatione plurimorum

rum (erant enim ultra sexaginta) instrumentorum Mechanicorum à me juvenorum, quæ Majestati offerre necessum habebam.

Denique nec id denegari potest, Anno 1652. habitam à me fuisse disputationem publicam Sereniss: Regiæ Majestati dedicatam, in qua aperte ademi Hepati, illustre illud atque totæ seculis vulgatum sanguificationis munus. Quæ itaque ratione commode id facere potui, nisi longe ante prævidissem, hos ductus abducere humorem ab Hepate, & non ad Hepar adducere. Cum tamen Cl. Bartholinus in Tractatu de lacteis thoracicis, qui prodiit eodem mense strenue asseveraverit Hepar sanguificationis esse organum. Cap. 15. Pag. 99. Hæc sunt, quæ forte paulo prolixius narrare volui, ut clare ostenderem, me si quid hac in re egerim, ne in minimis quidem Cl. Bartholini opera usum fuisse.

M E M B R U M II.

Cl. Bartholinum non esse primum juvenorem & Authorem ductuum Hepaticorum.

Qui prius membrum perlegit, cognoscat equidem post refutatam calumniam de commisso furto, Cl. Bartholinum non esse ductuum aquosorum inventorem, quod si interrim concedam, quod ipse dicit Pag. 196. ea

vasa a se inventa esse mense Decembri Anno 1651. & Febr: 1652. Id tamen non potest mihi obesse, qui etiam testimonio non uno probare possum, jam Anno 1650. ea me habuisse cognita & perspecta. quod vero rei testes non produxerim inde non firma oritur argumentandi machina, Cl. Bartholinum esse primum juventorem. Nec Cl. Bartholinus ademerit Asellio, van Horne, Wirfungio, Harvejo, Pecqueto, viris excellentissimis, laudem eorum, quæ ab ipsis inventa sunt, licet publicis testibus in rudimentis ipsis & experimentis primis caruerint.

Scribit etiam Cl. Bartholinus in historia sua Anatomica, Cent: 2. Pag. 256. doctissimum Wilhelmum Wormium interfuisse hisce demonstrationibus; quod parum fideliter ab ipso notatum est. Nam si doctissimus Wormius demonstratione ipsius, & autopsia edoctus viderit vasa illa, non opus fuisset operam meam apud Cl: Doct: van Horne Anatomicum insignem, omni honore prosequendum, hac in re sollicitare quam amico etiam denegare non volui.

Deinde publica est confessio Cl. Bartholini, se adhuc Anno 1652. Mense Majo habuisse ductus illos pro vasis lacteis, cum tamen, ut nunc scribit, invenisset illos Anno 1651. mense Decembri

reinbri & 1652. in Februario. quis non cog-
 noscit errorem adeo defendi: ea enim ratione
 etiam Vesslingius & Highmorus ipsius Cl. Bar-
 tholini confessione priores invenerint, quo de
 viderit ille, mihi quippe non idem videtur, si
 quid vidisse sufficit, nec obftet ignorare quid
 videris. Omnes laniones Anatomici audient,
 & multarum rerum inventores, quia multa
 contigit ipsis videre, quorum naturam plane
 ignorant. Nunquam me putabo invenisse ali-
 qua, nisi quorum originem, insertionem, du-
 ctum, situm, aliave eo spectantia accurate
 cognovero. Ad probandum & evincendum te
 ductuum horum inventorem esse, necessum
 erat, aut expungere omnia in quibus ipse te er-
 rasse fateris, dum vasa ea pro lacteis habuisti,
 aut vero similis argumentum invenire, quam
 haftenus produxeris. Eodem Anno, puta 1652.
 Mense Majo admodum reverendus Doctor
 Stigzelius SS. Theologiae Professor Prima-
 rius, quem hic honoris & observantiae causa
 nomino, petiit, saepiusque suasit, ut eos du-
 ctus Hepaticos, & reliqua a me inventa publi-
 co bono usuique in lucem emitterem; sed exi-
 stimavi tutius fore, si meliori tempore ea re-
 servarem, tum ut auctiora singula prodirent,
 tum ut addi possent plura.

Porro Cl. Bartholine (dabis enim mihi ve-

niam) si exercitatissimus es, & annuo cum semestri spatio absolvisti illam Hecatombem, quam Anno 1652. inquirendis vasis lymphaticis consecrasti prout videre est in tua Historia Anatomica XLVIII. Cent: 2. Pag. 252. Cur tam incerta, dubia, non dicam falsa figura tuæ inseruisti, quæ vitare potuit is in suis, quem Tyronem vocitas? utor hic eodem gladio, quo tu adversus Pecquetum usus es. Fol: 120. Nam singula quæ figura tua expressest, nunquam neque hic Lugduni, neque in Suecia ullius animalis sectio manifestavit. Concludo itaque te peracta una alteraque sectione, statim ruditer omnia sicut primoprehenderas curasse delineari, & postea evulgasse.

Ceterum neque possum præterire ea, quæ in pervolvendis suis tractatibus de lacteis & vasis lymphaticis a me observata sunt, tanquam testimonia inconstantia tuæ. Confiteris te lacteas Anno 1652. mense Febr. invenisse, & mense Majo ejusdem Anni divulgasse: vasa vero lymphatica Anno 1651. mense Decembri reperisse, & commisisse typis mense Majo 1653. His ita positis secundum propriam tuam chronologiam concluderem quidem brevius intercessisse tempus, inter lactearum inventum & earundem editionem, longius autem inter vasorum lymphaticorum inventum & eorum

eorum evulgationem, nisi alia essent, quæ contraria me suspicari cogerent. Repetis enim toties in tractatu de vasis lymphaticis, ut & de dubiis lacteis, te lymphatica vasa *nuper, nuperime, nuper adeo, tam nuper* invenisse, quod de lacteis thoracicis non dicis, quæ tamen trimestri (ut dictum est) spatio; lymphatica verò plus quam annuo post inventionem eorum descripseras. Qua igitur probabili ratione verba hæc: *nuper nuperime, &c.* convenire possunt vasis lymphaticis, inter quorum inventionem & editionem effluxit spatium unius anni cum dimidio? rectius certæ ea verba convenissent lacteis thoracicis. Manifestum itaque evadit, vasa lymphatica longe post lacteas a te inventa fuisse, & quidem An. 1653.

Denique pro conclusione hujus membri notari potest, suspicionem haud exiguam inquietæ conscientiæ deprehendi ex aliis tuis verbis, quæ sparsim ex tuis scriptis animadti. Leguntur in Tractatu de lacteis thoracicis, Cap. 9. Pag. 21. hæc verba sequentia: *mirum observavimus in cane quodam satis magno & sano, septimâ post pastum horâ aperto, ductus lacteis similes, sed modo lacte, modo sero pellucidos &c.* Deinde Cap. 12. Pag. 38. *singulare est, quod in cane quodam septima post pastum hora dissecto vidimus ad pedes anteriores &c.* hisce verbis fateris nunquam

quam te vidisse hæc vasa quam bis, ante editum in Majo Tractatum de lacteis thoracicis. nunc autem contrarium in historia de vasis lymphaticis inquis Fol: 196. *observavimus quidem saepe in canibus dissectis in primis XV. Decembris Anno 1651. 1X. Jan: 1652. ex hepate aquosos ductus*, deinde in tua Apologia Fol: 21. 11. Jan: 1652. iterum in vasis lymphaticis Pag. 196. 18 Febr. 1652. & Pag. 166. *Inter has cogitationes minor canis commode offertur; & paulo post; repetita inde saepius in alijs canibus &c.* hæc si vera sunt indicas te multoties illa vasa vidisse, & ad minimum quinquies ante editas lacteas. Hæ tuæ confessionem contrariæ à nullo conciliari possunt sine verborum & syllabarum quarundam exclusionem, uti te in scripto apologetico fecisse animadverti. Nam ut defenderes illud, quod in Tractatu de V. L. te toties vidisse vasa lymph: ante editas lacteas gloriaris, necessum tibi erat verba in tractatu de lacteis corrumpere. itaque mirum *observamus pro observavimus*, in *canem* pro *canem* quodam substituiisti. Hic *observamus* indefinite magis ponitur quam *observavimus*; sicut & vocabulum *canis* absolute positum includit non unum, sed multos adeoque æquipollet plurali numero canibus. Eodem modo in altera citatione processisti; *singulare est quod in cane pro cane quodam, ut extat*.
Pag.

Pag. 86. Tract. de lacteis thoracicis. Ulterius dicis ductus hos quos observasti 15. Decembris 1651. *lacteis similimos, sed modo lacte, modo sero pellucidos.* In Historia autem Anatomica XLVIII. Cent: II. ubi de eadem sectione loqueris. *ecce 15. Decembris 1651. multi comparebant, non candidi lactearum more, sed splendentes colore hyatidum.* Hæc omnia plane incongrua sunt, quæ inconstantiam verborum, quam in me sæpe damnare injuria soles, arguunt.

M E M B R U M III.

Postquam expendi aliqua momenta generalia, quæ mihi insequentibus proderunt, reliquum est, ut tua verba Cl: Vir, agrediar examinare: quæ tanto minus paritura laboris existimo, quanto longius a veritate absunt. Nulla sciens præteribo, quæ recens inventi materiam concernunt, quo minus luce meridiana clariora evadant singula, sine affectu tamen & ambitione, quibus gravari solent ii, qui damnum in conscientia metuunt. seriem ergo verborum ut sequar, primum omnium adducam tua verba, quæ Pag. 4. O. lin. 29. leguntur,

Ad

Ad Proœmium I. notatur Cl. Bartholinum publicos testes habere, quod primus sit eorum vasorum (ductuum) inventor.

Plus pavoris quam animi Rüdbeck habes, quod deferis consilium, quod defendere debes. Et quia te conscium falsi scis, Terentii illud adeo timuisti, ut id absque mendâ non in seueris:

Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius.

Magis acris iudicii homo es, qui eruditè hac invertis, ut fœnum putidum pro auro puro vendas. Multa jam dicta esse inque posterum dici posse, quæ non sunt dicta prius. Quam inepta hæc sunt, nil certi profers, & an unquam aliquid de ductu hepatico dictum sit, aut an adhuc dici debeat? Applicæ hæc, nil tibi proderunt. Dudum Ductus hepatici antequam ipsis tuum nomen affingeres, sub Vasis lymphaticis Bartholini innotuere, & priusquam tuâ injustâ manu tractares, Duce Bartholino Eruditorum limina salutarunt. Hoc Naturæ beneficium Cl. Bartholinus artis munere postea exornavit, ut omnes Docti hoc in isto possessore laudent. Privata testimo-

nia

*isia præteribo, cum tu Rudbek tu fratris ambias
epistolam, ut superbus in hoc sterquilinio autorem
despicias. Publicè Excellentiss. Rolfsink Professor Je-
nae in sua Dissertatione de Hepate clō lō c LIII.
editā, non veretur asserere. Nunc v. Bartholinus
αἰαδῆ ῥύχη, immortalis nominis cum gloriā,
reptis à se lymphaticis omni sanguificationis
honore, tot seculorum applausu decantatum
jecur spoliat. Ex sequiis etiam Hepatis; tot seculo-
rum abdominis nostri rectoris à Cl. Bartholino editis,
dictam dissertationem exornat. Nil de te Rudbek
nil de tuo ductu hepatico, aut vasis glandularum
serosis Vir candidus protulit.*

*Quod ad testimonium publicum (quod hic
affers) attinet, prætermisiss cæteris omnibus,
quibus in me veheris, illud contra me non
pugnat. sit in eo excell: Rolfsink Professor Je-
nensis testis, Te, reptis vasis lymphaticis
omni sanguificationis honore jecur spoliasse:
ta verba, Cl. Bartholine, non probant te esse
ductuum hepaticorum primum inventorem.
Sed tuum Tractatum prius quam meum ab
ipso visum fuisse hæc tua illatio non plus habet
roboris, quam eorum, qui de invento Typo-
graphiæ anxie labarantes Moguntinis illud at-
tribuunt eo quod multi impressos Moguntia
libros primum videre, beneficio tamen typo-
rum Belgicorum, quos furto subreptos, & in
Ger-*

Germaniam delatos fuisse apud omnes cordatiores in confesso est. Eodem pacto & ego absurde concluderem de Veslingio, quia nos in Suecia prius ejus anatomiam, in qua lacteae mesenterii descriptae sunt, antequam Asellii tractatum de iis editum, vidimus; ergo Veslingium merito appellari earum inventorem, cuius tamen inventi laudem Asellio deberi unanimiter viri doctissimi affirmant, tale est tuum argumentum Cl. Bartholine, quod non modo frustra, verum etiam parum apposite nectiss.

II. Hippocratem non primum redegisse Medicinam in ordinem.

Fictum.

Ea fuit totius proæmii mei ratio, ut in genere ostenderem artem Medicam non fuisse hominis unius inventum; sed multis Hominibus acceptum referri debere. Inter eos, quorum haec in re decantata laus fuit ab omnibus, Græcos posui, atque in iis Hippocratem, id an jure notam mereatur, lector viderit. cæterum id mihi falso objicitur, quod scripserim, Hippocratem redegisse Medicinam in ordinem, quod verba mea aperte testantur: Pag: 243. postea autem Galenus Pergamenus, nunquid ne ab Hippocrate

trate & sua accepit, methodo incomparabili comprehensa cum aliis communicavit? quod etsi me non scripsisse liquet, tamen si scripsissem, non do-
leret. Meministi credo, id laudis Hippocrati Cellum dare in proæmio, quod primus Medi-
cinam à sapientiæ studio separaverit. Id an fa-
cere potuerit sine constitutione artis, tu forte
melius judicaveris. Doctos scio in libris Hip-
pocraticis qua res & methodum invenire &
deprædicare, quod alibi & vel in ipso Galeno
desideres. Verum huc ego me non immitto,
ceu qui existimem, eos me fecisse progressus,
quorum fiducia præsumam de tantis autoribus,
rebusque ab ipsis tractatis iudicium.

III. Nec Aeginetam esse A- rabem.

Majorem tamen inscitiam detegis Rudbek, qui Aeginetam inter Arabes retulisti. Quem scripta & Patria Aegina, & urbs & Insula hoc nomine græ-
cum indicant Plin. lib. 4. c. 12. Mela. c. 7. p. 98. Socrat in Evagria. Opera Iani Cornarii & aliorum sum latine legimus, in nulla tamen Bibliotheca quantum constat arabicè latent: Vide Rudbek quan-
to nox tuis oculis circumfusa! antequam lucem con-
icias, quæ nebula discutienda! quas inevitabiles
hi esse confiteris, cum conqueraris: Oculi plus vident

quam oculus. Ego majus tibi concedam. Adhuc minus duo oculi vident quam unus, si invidissimi fur-
tim in alienâ domo hæreant, & latebras sequantur, in quibus non discernunt, quid lucrum commendet. Excidunt timidis & ignotis indicia, quæ viam ad furtum faciunt in tantâ caligine; quamobrem temeritas solet ipsos aperto crimini reddere, quod tibi quoque contingit Rudbek. Quæ spes, fides quæ supererit in secretis, quæ anceps imo nulla plane in vulgaribus. Vix credis Rudbek, quantum juvat error tuo coarguendo operam dare: vel quod injustâ re libereris, vel ab ambitione deterrearis iniqua. Hic lectus non solum hominum judicio, verum & tuâ conscientia erubescas.

Accidit tibi, ut dum nimis anxie scrutariis umbram, parcius rem ipsam attingas, quod solemus false satis in cane Æsopico ridere. Non erat propositi mei differere de initiis Medicinæ ejusque incrementis, unde nec eo salutem Græciæ positam esse non existimo, si Ægenii tam Arabem dixerim. Si quis Medicinam profectus istis scitis ad febrim felicius tollendam & ad naturæ arcana sectionum beneficio investiganda aptior fiat ex antiquis patriam ejus auctoris accuratius inquirendam suaderem. Evenit mihi hic quod tibi Cl. Bartholine in Tra-
ctatu tuo de lacteis thoracicis. Cap. 5. Ubi inter Professores regios annumeras eos etiam

qui aut Doctores sunt tantum, aut ne Doctores quidem, sed experientiam sibi continua medendi praxi acquirunt.

IV. *Et inscitè jactare Rudbeckium Chymiae utilitatem, cui studet.*

Egregie Rudbek cordatus, & catus es, qui, quæ nondum didicisti, statim sapis. Nondum incœperas Chymiae studium, ut dicis in epistolâ, tamen ipsius utilitatem tot verbis ex tollis. Ex cujus nam re est, toties coctam crambem offerre? Hanc tot præclari Doctores demonstrarunt, ut tibi bene conveniat:

Quid tu

— argutos inter strepis anser olores?

Quæcunque Syntagmata libas, aut secretorum libros quos vocant consulis, id largâ manu exhibent. Sed condonemus tibi, qui struem his exsequiis paras; Quid si & rogam?

Quam multi possunt de Chymiae utilitate differere, licet ejus operationes adhuc ad oculum perspectas non habeant? præstari etiam certe talia possunt ab iis qui Chymicos scriptores legerunt, & præcepta ejus didicerunt. Ergo quoque, antequam in Belgium adveni, non plane Chymiae rudis eram, licet plurima

desiderarem, quæ ab operante Magistri manu
discenda essent. Perplurimi quoque judicare
atque describere possunt ea, quæ solo auditu
ab aliis cognita habent. Quod quoque tibi
evenit in Historia tua Anatomica, quæ cum
constet farragine quadam rerum variarum ac
Anatomiam non pertinentium, perplurima
ex relatione aliorum & lectione autorum ac-
quisivisse inficiari non potes. Idem quoque in
aliis scientiis evenire animadvertimus, quod
propterea ita superciliose damnare non possu-
mus. Quotusquisque est inter Botanicos, qui
cum se omnes herbas vidisse, gloriari non po-
test, interim non audeat ignotas delineare, &
usum earum in Medicina deprædicare? & quis
quæso est inter eos, qui in Historiis animalium
recensendis operam collocarunt, qui omnia
oculis lustravit? plane itaque iniquus Cl. Bar-
tholine, qui mihi objicis, quibus damnari non
dicam te, verum etiam viros egregios in aper-
to est.

V. *Aut R. Columbum Val-
vularum autorem.*

Optimè quæris, quis ante Realdum Columbum
Valvulas venarum invenerit, cum primum hujus re-
inventorem nescias. Scio Columbum lib. 6. Anat.

Pag. 302. disputare sui seculi more, quâ de causâ
 possit Chylus per venas mesaraicas ferri ad hepar, &
 statatur se primum vidisse, & divulgasse hoc inven-
 tum, scribit enim: Natura sagax extremæ uni-
 cuique harum venarum scil. mesaraicarum
 membranam apposuit, qualem in vesica ca-
 vitate extremis ureteris, quæ lotio ad vesicam
 descendenti aditum præbent, prohibentque
 ne ad superiora amplius revertatur. Idem in
 extremitate harum venarum effecit natura.
 Quod à nemine quod sciam animadversum
 est, ut magnam naturæ industriam facile per-
 piceret. Andreas Laurentius, l. 4. Hist. anat.
 .p. 256. & Bartholinus l. 1. de venis c. 3. p. 314.
 Columbum fucum fecisse testantur, nec à nemine
 usius valvulas fuisse unquam demonstratus, quod ta-
 men ni fallor factum à Doctiss. Harveo, ut demon-
 straret chylum, non sanguinem ferri per mesaraicas.
 Nec destituit ratio Laurent. & Bartholinum. Surcu-
 lis exiguis venas mesaraicas in intestinis dispersas, quis
 promitteret habere valvulas in extremitate, aut
 eas demonstrari posse. Lynceus hic cæcutiret. Nec
 officia extrema adeò sunt lata, ut necessario requi-
 rant carunculas, chylo si refluxerit obstaculum, ve-
 ti ureteres. Animum Rudbek prius in diversâ ver-
 sâ, priusquam labori memoriâ digno pretium ex-
 las, quo Aquapendentium plurimi judicant di-
 num. Hic in tractatu de venarum ostiis scribit:

Subit mirari quomodo ostiola hæc, ad hanc usque ætatem, priscos quam recentiores Anatomicos adeo latuerint, ut non solum nullæ prorsus mentio de ipsis facta sit, sed neque aliquis prius hæc viderit quam anno Domini *CL* *IO* *LXXXIV*. quod à me summâ cum lætitiâ interdisssecandum observata fuere. *Salomon Albertus Anatomicus VVittebergensis*, in observat. adjunctis *Hist. part. human.* fatetur, se ipsâ ostiola Anno *CL* *IO* *LXXIX*. Mense Decembri, secundum *Aquapendentis* methodum investigasse, & invenisse, demumquæ descripsisse, ut d. l. videri potest. Alii ingritudinis ut *Riolanus* l. 5. *Anth. c.* 49. p. 346. *Aquapendentem* incusant, cum *P. Paulinus Monachus Servita Venetus*, ea invenerit; *Aquapendens* tantum ediderit, dicti Monachi nomine omisso. Vnde alii harum valvularum vestigia etiam apud *Hippocratem* lib. de ossib. pag. 277. legunt: *Φλέψ ἐπωμιαία, τὸ δὲ μεταξὺ αὐτῶν, αὐτὴ τε ξυώεται, καὶ ὑμὴν αἰφρώδης*. Humeralis vena medium in brachio locum obtinet, & membrana squammosa: Constat etiam *Cananum Vesalium* de *Valvulis venæ azygi* certiore fecisse Anno *CL* *IO* *XLVII*. ex *Vesalii* examine in observat. Fallop: Ratisbonæ cum *Franciscum Estensem* ægrotum cum Canono viserem, is mihi retulit, se in venæ conjuge carentis initio, & item in venarum renes adeuntium, & in sectionum

venæ, juxta elatiorem sacri offis sedem occurrentium orificiis membranas ejusmodi, quales in venæ arterialis, & magnæ arteriæ occurrunt principiis observare. Hosque sanguinis refluxui obstare asseruit. Riolan. l. 5. Art. c. 46. p. 349. I. Sylvium valvularum venarum inventorum citat (licet nomine ἐπιφύσεως intelligantur) ex Isagoge Anatomica : Membrana quoque epiphysis, est in ore azygi, vasorumque aliorum. Hoc etiam, A. Lusitanus l. 1. curat, § 2. annotavit. & ex ipso Hollerius in suam praxin transcripfit, quo tamen risum reliquis Anatomicis movit, uti Laubino in Theatro. Ut merito hac consideratio superiret indolem nostri, Hoffmann. Inst. lib. 2. c. 13. §. 3. si ipsis temerè certum autorem, ut tu Rubdek fecisti, nominaverimus, nec alias circumstantia circumspexerimus. Re enim aequo animo excusâ, caret Aquapendentius ignominia objectâ. Sit P. Paulus Monachus ipsarum inventor. Credam solè me ipsas ostendisse Aquapendentio? aut Aquapendentium atsum fuisse rem multis notam scripto sibi vindicare? Primus Aquapendentius valvulas in artubus vidit, descripsit & edidit, idcirco sit ipsarum inventor, reliqui nil profuerunt, qui inter se de valvula azyge litigarunt, quam plurimi tantum ex relatione cognoverunt. Longissime accersis materiam differendi, cum lites de valvularum inventionemoves, quas ego neque defendam, neque

evertam. Multi famam habent, alii merentur. Quod & Columbo accidisse verosimile est, & constat ex testimonio multorum, quorum vestigia sum sequutus cur non & de aliis litera moves? & quidem Asellio de inventione lactearum. Harvæo de circulatione sanguinis nam & in dubio est an non Erasistratus lacteas, Paulus à Sarpa Monachus Circulationem sanguinis invenerit. Sed parum hæc ad rem pertinent, minus certe ad materiam nostram quæ in eo primario consistit: An ductus hepatici, sive vasa lymphatica eo modo in animali dentur, ut. Tu. Cl. Bartholide, eos depingere curasti: an eo: quo ego illos delineavi, & paratus sum cuivis ostendere, quod tu an possis valde dubium tua figura facit.

M E M B R U M I V.

A D C A P. I.

Fig. Inventores semper æmulos habent.

Consuevit omni seculo injustus possessor sua jura ultra suam memoriam, aut aliorum cognitionem proferre. Vnde nulli vitio magis quam huic unquam conduxit tempus. Inspice omnem avi memoriam, & cujusvis laboris premium, jurabis hære-

hereditario jure hanc luem plerosque corripere, &
 frequentem ipsam esse in Medicinâ. Vt antiquos
 omnium rerum doctores constituent, & recentiores
 nil sapere quod non ab antiquis didicerunt, probent
 Nam & Caspari Asellii Ticinensis venas lacteas ab
 antiquis notatas contendunt, & ab Erasistrato ve-
 nati arterias lacte repletas, in nuper natis hædis vi-
 culas, quæ in animalibus adultis alterius cujusdam rei
 venæ sunt Galen. l. an sanguis in arter. contin. c. 5.
 ac Harvæo ne sincera laus maneret, quod æterna
 ei nominis famâ Circulationem Sanguinis multis
 persuaserit, Competitor vel Antecessor P. Paulus
 Arpa Monachus Servita Venetus objicitur; aut ve-
 nerandæ Antiquitatis obscuræ conjecturæ ex Hippo-
 crate, Aristotele & aliis protrahuntur. Pecqueti
 lacteas Thoracicas antevernisse multi gloriantur,
 quibus tamen ante Pecqueti scriptum nunquam in-
 ventuerunt. Si eas Cl. Bartholini more illustrassent,
 ei non parum debemus in hac materia, laborem æ-
 stimare: Cum tamen aliena sua essent dicant,
 er est, ut mastigia audiant.

Vellem paulo clarius ostendisses, unde na-
 tibi occasio inferendi hunc paragraphum.
 ex meo certe non habes. In meo Cap. 1. ne-
 que reprehendo, neque noto quenquam. Ni-
 llibi de Asellio, nihil de Erasistrato, de Har-
 væo, de Te, nihil denique de horum omnium
 mulis, aut qui inventorum gloriam ipsis invi-
 derint,

derint, & sibi vendicaverint. Sed veritus es, Cl. Bartholine autoritatis tuæ & famæ detrimentum, si vel unicum in meis caput a censoria nota immune dimisisses.

Sic Vasa Lymphatica Cl. Bartholinus, præsentem D. Petro Bourdelotio eruditione Septentrioni & Gallicis nota Anno cl^o l^o c lⁱ. Mense Decembr. adhuc fortune invidia referebat ad *Lacteas Asellii lib.* Anat. Lact. Thorac. c. 15. p. 50. Post diligentiori cura cl^o l^o c lⁱⁱ. excoluit. ibid. c. 6. p. 21. & c. 12. p. 38 Tandem cl^o l^o c lⁱⁱⁱ. Cal. Maji publicè descripta (nomine Vasorum Lymphaticorum) Ioanni Riolani Anatomico Parisiis, & publico commodo consecravit. Quæ tu Rudbek hoc cap. 1. observata prodixit, ex hac relatione Bartholini tantum accepisti.

Vide sis quæ antea in generalibus de his factis superque explicavi, & invenies hæc lubrica esse & diluta.

Nunquam innotuisti Bartholino Rudbek, semper tibi Bartholinus cognitus in omnibus sciole. Sic humanum ingenium omni tempore æstuat in gloriam, & quo major sit sui æstimator, parcus alterius, libenter quæ sibi contraria esse experitur siet; & si modo vulgo persuadeat suam notitiam, (quam hoc scripto furaris Cl. Bartholino) parvi pendet Doctorum memoriam, quæ Bartholino in seros annos superstes erit. Verum illud Acci Tragedi tibi placet.

Argoss

Argos me conferam, nam illic sum nobilis
Ne cui cognoscar noto.

Si consuli tibi optaveris.

*Nuspiam cares suspicione fraudis, alibi accuratus es
Chronoteta, in dedicatione tamen omittis, quo hæc
scripseris, nec addis quando Potentiss. Reginae hos
ductus monstraveris.*

Miror quare alias accuratus non melius epi-
stolam meam ad Ex.D. Hemsterhuis, Amicum
meum plurimum honorandum, pervolveris, in
qua omnia momenta temporis ita expressi, ut
nisi sciens nemo falli possit quo scilicet tem-
pore ostenderim Smæ. ac Pmæ. nostræ Reginae
hos ductus Hepaticos. Deinde ex Cap. 1. idem
colligere poteras, ubi hæc verba sunt. Pag. 247.
*Hoc ita pro vero habito, cum aliquando, presentibus,
Magna Europæ virgine CHRISTINA sere-
nissima atque clementissima nostra Regina illustrissi-
mis atque generosissimis Dominis, amplissimo sena-
tu Academico, studiosorumque corona, lacteas tho-
racicas publice ostenderem, hos quoque ductus in me-
dium adduxi. Quando autem lacteas thoraci-
cas ostenderim, Cap. 3. Habes, ubi hæc le-
guntur Pag. 261. Hanc postmodum vesiculam chy-
losam, Anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo
secundo, mense Aprili, jussu non modò sed & in
presentia MAJESTATIS, discursum movente
experientissimo Medicorum Stenio publico Profes-
sore*

fore medicina, sectione illustravi. Et ne erres, scias: locis citatis, me non loqui de sectionibus diversis, sed de una, cuique Sereniss. Reginam interfuisse dixi.

Cum primum tibi in hepate apparuissent, statim venas lacteas esse, non credidisti.

Imo credidi. Videantur verba Cap. 1. P. 247. Dum An. 1650. & 1651. in venarum lactearum originem, ac insertionem inquirendam versabar, injectaque semper supra venam porta, cum ductibus choledochis ligatura, non semel apparuere ductus, manifesti inter hepar & ligaturam intumescerent, ultra autem evanescentes, quos venas esse lacteas minime sum arbitratus. Non est credibile quenquam hic posse falli, cujus oculis caligo non est offusa. Conspicimus enim atque cognoscimus sensu oculorum vasa illa nunquam (injecta ligatura, quasi medio ductu hepaticorum, inter hepar & saccum lacteum) inter hunc saccum & ligaturam sed inter ligaturam & hepar intumescere, non supra: quandoquidem aliàs chylus, si eum continent ac deferunt, ad hepar pervenire nequiret. Hæc ita mihi semper in aperto fuere, ut me dubitare mihi quidem licuerit multo minus in iis errare. Prodis itaque quam nondum satis exercitatus in Anatomicis manus habeas; U. Quam parum in difficilioribus præstare possis, ac fama magis,

magis, quam manu nitaris Sane optarem à te ostendi mihi, quæ tibi ostendere aufim. Si publice tecum coram testibus Anatomica manu congrèdi liceret, vel per auctoritatem tuam atque exultimationem; qua non tolli viri sapientis est, scias eam mihi esse conscientiam, ut credam posse præstare, quæ tu non audebis.

Antithesis hæc est Bartholini effato quando de Lymphaticis dicit: Se venas lacteas credidisse, esse illa vasa in hepate visa. *Antithesis* hæc & tuæ confessioni est, qui cap. 2. b. 3. o. fateris, te frequenti demum sectione edoctum, non fuisse lacteas, qua non opus fuisset, qui hæc vasa primo impetu vidisti, *Fict.* & cognovisti. Vnde colligo, te vidisse Bartholini opusculum de Lymphaticis, si hujus capituli assertio vera est.

Non invenies hic repugnantiam aliquam, si animum advertas ad sequentia Cap. 3. P. 252. In plurimis & fere omnibus dissectionibus animalibus, tales ductus hepaticos duos, tres, quatuor, & plures interdum (Tab. 1. rr.) mox ab Hepatis lobo majore, qui venam cavam suscipit, atque eidem ut & reni sinistro adnectitur, egressos atque immediate illam cingentes, quasi in cavam hiarent, reperi, illas venas lacteas esse arbitratus sum. Verum frequenti demum sectione edoctus, & per ligaturam injectam, & humoris in illis contenti motum, manifesto illos vesiculae chyli insertos eidemque humorem aquosum infundentes

dentes conspexi. Quæ verba quam in alienum sensum detorseris, figuramque meam Tab. I. exhibitam non bene examinaveris, censebit quisquis nostra legere & conferre dignabitur. Sermonem enim eo in loco institui, de singularibus quibusdam ductibus, qui venæ portæ non incumbunt ut reliqui, sed ab infimo hepatis lobo orti, venam cavam, cui proximè adjacent, eousque deorsum sequuntur, donec in vesiculam chyli inferantur, qui ductus cum in omnibus non reperiantur, neque in Mesenterio reliquis associantur, expressi eos separatim à cæteris in figura Tab. I. lit. rrr. Hii sunt illi de quibus ego dubitavi in initio numquam lacteæ essent, tum quia adeò profunde circa vesiculam latent, tum quia Walæus aliique notarunt, venas lacteas esse, quæ cavæ inferuntur: nam & nostri non absimilem in cavam insertionem præ se ferunt, dum adeò arcte ipsæ adhærent, ut vix sine læsione separari possint. Post factam vero in iis, sicut in ceteris ligaturam, luce meridiana clarius apparuit ductus aquosos esse. Falsa itaque est Cl. Bartholini tua conjectura, quæ nemini nisi studio partium impedito fucum facere potest.

MEMBRUM V.

AD CAP. II.

I. *Ineptè hæc vasa ductus dicuntur.*

Satis liquet quod scintillas quas à magno Bartholini lumine habes in ipso portu suffocare studeas, qui multa de mari incongruè loqueris. Forsan quod in tenebris manifestent, & interdiu parum juvent. Nimis sollicitus de nomine es quod tamen mæne pronuntias per ductus hepaticos. Scias nomen tantam vestem in corpore esse, res autem carnem & nervos, igitur non oportet te majorem vestis curam quam corporis gerere. Astutè hæc vasa ductus hepaticos appellas, ne semper cum Bartholini scripto convenias. Sed parum præsidii tibi ex hac nomenclatura est, quam & nos Bartholino scimus à te esse surreptam, qui hæc vasa expresse c. 5. p. 31. Lymph. ductus aquosos, (rectè omisso hepate, quia non omnes ab ipso proveniunt,) & vasa serosa vocavit, sine discrimine tamen & his, & illis appellationibus dignatur, donec alii commodiora monuerint. An id factum à te aut alio, nemo asserit, quia nec ipse audes.

Nimis liberalis es in toties eadem repetendo. Non me excruciavit unquam, quo nomine appellanda sint hæc inventa, neque laborare

rare nimis in re tam nullius momenti operæ pretium fuit. Placuit ductum hepaticorum appellatio, quam & recte illis, sic suadente re ipsa, impositam esse, monstrant verba Cap. 2. Pag. 249. Itaque hæc vasa ductuum hepaticorum nomine indigitanda duxi: Et quidem ductuum hepaticorum cum & humorem ferant & ducent, & quod illum ab hepate accipiant, indeque suam originem depromant: deinde aquosorum, quod tali humore ipsorum cavitas infarcta sit. Est quamvis non suppeteret aliquod argumentum ad defensionem nominis impositi, licebat mihi eodem uti jure quo tu Cap. 5. Vaf. Lymphat. Pag. 216. Nos, nulli nomenclaturæ adstricti, sine discrimine & his & illis appellationibus dignabimur, donec commodiora alii monuerint. Deinde mea quidem more infruitorum Criticorum arguis atque oppugnas, rationem interim non adfers, quare ego ineptè isto nomine illos ductus donaverim. Sed esto me hæc in re ineptè fecisse; multo tu ineptius, qui te ejusdem erroris inscius arguis & condemnas. Appellas enim hæc vasa Cap. 2. Vaf. Lymphat. Pag. 196. Ex hepate aquosos ductus. Pag. 197. Si miles aquosi ductus plurimi visebantur portam transscendere. Cap. 3. Pag. 204. Aquosi ductus committantur, vel chylo ad hepar protracto succedet serum, quemadmodum per thoracicas lacteas chylus ferum.

Terumque ad cor fertur, tumque ab inferioribus in-
 rentur aquosi ductus & in glandulam mediam, ex
 qua ad hepar, & in Receptaculum, ex quo ad cor.
 Si sero tãmidas venas deprehenderimus, mutanda
 rit sententia, renunciandum hepati, dicendum que
 rit, aquam ex hepate ad Receptaculum commeari,
 lacte sique hactenus ad hepar deferri visas nihil esse
 rater ductus aquosos. Cap. 5. Pag. 309. Aquo-
 os ductus sinu suo. Pag. 211 Quod aquosi nostri
 ductus. Pag. 214. Aqueos nostros ductus; Et alibi
 multoties. Deinde quoque lacteas thoracicas
 ductus nominas Cap. 15. Lact. Thorac. Pag. 99.
 per novos ductus thoracicos. Pag. 108. Chylus
 d thoracem per novos ductus irrunt. Cap. 16.
 Pag. 113. Duplicem ductuum chyloforum inser-
 onem. Nec in eo satis caute agis, quod
 ñ mihi tantum, sed & Viris eruditio-
 e præstantibus eundem errorem impingis.
 per te enim ab illo immunis non est Cl.
 Dn. van Horne in ductu suo chylifero, &
 irfungus in ductu suo pancreatico, quo-
 am posterior tamen ab humore conten-
 o denominati non meretur ex tua sen-
 entia.

Si hãc de causã Ductus hepaticos voces, quod in
 epate incipiant, cur non & biliosos, qui à vesica bilis
 niles descendunt, aut recti Intestini; aut hos omnes
 o invicem distinxeris, quod tamen in Iliacis fecisti.

Nullos adhuc ductus vidi originem duxisse à vesicula fellis, sicut hic præsupponis. Id experientia didici, ramulos quosdam ab hepate egredi & supergredi vesiculam fellis, supraque eam conjungi, & mox unum ramum cum reliquis descendente constitutuere.

Nam si isti a vesicula prodirent procul dubio humorem biliosum continerent & reliquorum ductuum contento dissimilem; jam vero nullam hic reperiri differentiam novit is, qui eos sæpius inquisivit & consideravit. Sic quoque ductus isti, qui quasi *immediate* venæ cavæ adhærent, & oriuntur ab infimo hepatis lobo, non statim dici ductus venæ cavæ possunt, & ab ea orti, quamvis supra eam *immediate* vehantur.

Nullus veterum aut recentium scriptor, arteriarum ductus cordis, aut nervos cerebri nominat, quamvis hi in cerebro, illæ in corde oriantur. Studio ineptis Budbek cum Bartholinum ducem deseris, cave ne Menalcas Maronis testis sit gravis. Virg. eccl. 3. v. 18.

Non ego te vidi Damonis pessime caprum excipere insidiis.

Affatim tua ex Vasc. Lymphat. c. 5. describis, licet diversis verbis pari tamen sensu, interjectis aliquot paradoxis.

Prima horum inania ac futilia, ideoque indigna

digna refutatione sunt. Sequentibus V. in 1.
& 2. membro, satisfecisse me confido.

II. *Substantiâ similia esse lacteis.*

Quoad Substantiam à Venis lacteis non differunt. *Vtique: Lactea membranam crassiorem habent, hæc vasa tela aranea subtilem, ut levissimo tactu rumpantur, & effuso humore conspici nequeant, quod aliter se habet in Lacteis vide Bartholinum Cent. I. Hist. Anat. II. & Tulpium.*

Appositè & convenienter hæc à te dici non putabit, qui respicit ad ea, quæ l. de Lact. thorac. Pag. 61. narras. *Mirum observavimus in cane quodam satis magno & sano, septima post pastum horâ aperto, ductus lacteus similimos, &c. Ipse hic inquis ductus hepaticos lacteis esse similimos, proindeque quoad substantiam non differre, quod ego ipso facto tibi, si voles, & coram amicis tuis, quos interesse volueris probabo. Cultro Anatomico enim lacteas thoracicas, & ductus aquosos a corpore separabo, & transmittam tibi, ut appareat nullam adesse differentiam. Tu quidem primo in subsidium adducis Hist. Anatomicam XI. Cent. I. sed gratis. Nam nihil ibi præter Historicam narrationem continetur, nulla mentione facta de*

substantia lactearum. Verba tua sunt Pag. 24. loco citato. *In aperto enim mesenterio vise illa scilicet lacteæ hinc inde dispersæ lacteo succo, sed numero pauciores ob canam parcam. Cetera indagare religio adstantium vetuit.* Ad Cl. Tulpii observationem, quam adfers haud facile est, cum nec verba ejus, nec locum adducis. Inter alia autem miror, quod cum ductus hepaticos quoad substantiam lacteis similes esse neges, eos tamen anni spatio fere pro lacteis habueris: præfertim si animadvertere discrimen potuisti, quod situm esse in membrana crassiusculis: neque meliori experimento dicis, vasa lymphatica effuso humore conspici non posse, quæ tamen ego penitus evacuata nihilominus obtuli oculis variorum testium, primum in Suecia, & idem hic Lugduni Batavorum, ubi hæc scribo. Inter illos mihi vel unum amicuum tuum. Cl. van Horne nominasse sufficiet. Nam æque bene hi ductus aquosi (sive vasa Lymphatica) detumefacti ad oculum patent, ac lacteæ mesentericæ suo privatae chylo.

Lacteæ carnem membrana ad natam habent, quæ spatia inter fibrillas replet, hæc vero Vasa nullam. Vnde excepta pia matre non tenuior in corpore pars est, nec substantia ulli æqualis.

Si scirem ex astrorum positura & ordine (quorum vi influere multa, disponi nonnulla, mutari

mutari quædam Mathematici tradunt) proflu-
xisse hujus aphorismi demonstrationem, eme-
rem ejus artis ludibria, ut istorum fideram,
quæ tamen efficaciter influxere, conjunctio-
nem viderem. Ego in trecentis, & quod exce-
dit a me dissectis nunquam carnem lacteis ad-
natam deprehendi. Neque Cl. Dⁿ. van Hor-
ne, ut ex ipso intellexi, nunquam in homine
aut animalibus a me diversum animadvertit.

III. *Frigida esse.*

*Temperamentum ipsis frigidum & siccum affin-
gis, qui tamen omnia calida in corpore vivente re-
peris, & nil nisi comparatè frigidum dici potest.
Hoc statui ex communi & vulgari Medicorum
sententia: ita tamen ut absolute non posuerim
sed respectively, ut solent medici. Tu ipse in
Anatomia reformata libello n. c. 3. de venis
lacteis sic loqueris: qualitatibus primis activis fri-
gidiores vulgatis venis, quia chylus, quem vehunt
sanguine frigidior est. Passivis sicca venis tamen
vulgatis humidiores. Sic & ego respectively ducti-
bus hepaticis temperamentum frigidum & sic-
cum attribui cum quo ad substantiam cum la-
cte is conveniant. Sunt enim ambæ membra-
neæ. Quoniam vero verba tua necessario
erant mihi citanda, subnotare volui compara-*

tionem illam frigiditatis lactearum cum venis a Te institutam, non carere incommodo. Nonne sequitur, si venæ lacteæ frigidiores sunt venis, propter chylum sanguine frigidiorum, etiam venas frigidas esse propter sanguinem frigidum? si autem sanguis frigidus, cuius beneficio omnes partes carent, concludi recte potest, nullam partem calidam, sed frigidam esse. Præterea dicis venas lacteas esse: ficas, cur non humidas? quia si lacteæ frigidæ sunt propter chylum, cur non & propter eundem humidæ. Verum Cl. Bartholine. Quis sensus nos ducere in notitiam istam temperamentorum potest. Vereor ne nimium hic diligentes simus, & supervacua velut aliud agendum non habentes inculcando negligamus utilia.

Nec conceditur ideò frigidum nominari, quod ex spermate generentur; si hoc frigidius sanguine affirmaveris, cum ex magis spirituosâ portione sanguinis fiat, argentum purius auro esse, facilius persuaseris.

Si animus fuisset defendere, secundum longo usu receptum medicorum docendi sententiam, spermaticas partes fridas esse non deessent forte verba & rationes. Semen enim cum heterogeneum sit continet in se partem terrestriorem, quæ multo frigidior est portione spirituosâ seminis, inde partes respective frigi-

frigidæ formari possunt : porro non sequitur
 secundum genuinam argumentandi rationem,
 quia semen ex sanguine, ergo ex solo spiritu
 sanguinis, & non ex Parte ejusdem terrestrio-
 re. Sed hic aliis principiis opus est : quæ cum
 hujus loci non sint, ulterius hæc non movebo.
 Aliàs probatu mihi haud esset difficile, nullam
 animalis solidam partem, carnem puta, ossa,
 viscera, &c. esse sua natura & per se calida, ne
 quidem ipsum cor, quod alio tempore, si vi-
 tam Deus concesserit demonstrare conabor.

IV. *Neutrius Parentis se- men ad generationem veluti materiam facere.*

Experientiam quam tu crepas, nec viri nec fœ-
 minæ semen, ad generationem animalium
 conferre, secundum materiam, *Vecordia tua
 destruis, sine autore, sine adstipulatore hoc scribis,
 quo indicas, te, quidquid aliqua specie mentem pe-
 pulit, pro certo amplecti.*

Sententiam Harvæi, quam & alii anatomici
 arripuerunt: non attuli, ut ipsam defenderem,
 sed loquens ad sensum veterum de Tempera-
 mento ductuum hepaticorum & eorundem
 materia, idcirco illam sententiam adduxi, ut

diffensus veterum ac recentiorum appareret. Vide P. 250. Temperamentum horum quod attinet, cum sint ex membranis conflati, frigidum erit & siccum, membranas enim crassiorem spermatis partem, in suorum substantiam nactas fuisse, ab omnibus ferme Medicis Anatomicis & Philosophis supponitur: quamvis & illa opinio accuratissimis hoc sedulo Anatomicis displiceat, cum autem & ipsa nec viri nec femine semen, ad generationem animalium concurrere, secundum materiam perneget. Dubito itaque, num tibi hac in quaestione debeam respondere. Aliqua tamen probabilia proponam, ne nihill egisse videar, donec confecta experimentalium mea de generatione plantarum & animalium historia, propriam sententiam eruditis examinandam offeram.

Notandum igitur primo illud, non vere materiam totius materiali appellari, quod ipsi quoad quantitatem æquale non est. Omnes autem fere Philosophi partes spermaticas ex feminis parte terrestriore formari statuerunt, quo autem modo, prorsus ignoro. Semen enim, quod utero concipitur, ne quidem uni vertebræ constituendæ sufficit. Quin etiam si experientiæ fidendum, ne quidem uteri cavitatem semen intrat. Solus spiritus genitalis se corpori ipsius insinuat, humore postea, ut ego quidem videor luculenter observasse, foras

as sensum refluyente, vel evaporante. Hoc mo-
 do intellexi maris semen materiam corporis
 ere & proprie non posse appellari. Sed neque
 seminarum semen fætûs materia est. Ipsi-
 um Galeni confessione, quod fœminæ se-
 men, sive potius analogum semini habent,
 deò id aquosum frigidumque est, ut nihil ad
 fætûs generationem conferre possit, ut jam
 non dicam multos esse, qui etiam hoc analo-
 gum in fœminis reperiri negant, cum quibus
 tamen non facile fecerim, Quicquid sit, non
 alia esse partium materia potest, quam sanguis
 enim hic materia partium est in fætû edito,
 t esse ostendit magnum subitumque omnium
 incrementum; cur non item in constitutione
 fætûs. Nec illud sanguinis natura impedit. Par-
 tes enim obtinet fibrosas & albas, quæ sper-
 maticis; & rubras quæ sanguineis materiam
 subministrare possunt. Cum vero hic discursus
 hujus loci non sit, commodiori tempore re-
 servandus videtur.

*Harvæus industrius natura indagator; In tracta-
 tu de Generatione animalium hoc asseverat de cer-
 vis. Exerc. 67. & 68. qui nunquam mense Octobr.
 uteri cavitate semen aut sanguinem alteriusve rei
 vestigium invenit, quam circa finem Octobr. molis-
 simam, qualis cerebri est, substantiam. Quid si Na-
 тура fefellit aciem oculorum, quæ ex tenuissimis ini-*

tiis, quæ in majora excrescunt miracula, producere consuevit. Non objicio illud quod Columbus scribit lib. 12. Anatom. Quamobrem non possum illos satis admirari, qui cum de hominis in utero matris formatione omnia penè ignorarent, & quæ in brutis imperfectè observabant, ad hominem maximo errore transtulerant. Et paulo post: Nonnullos non rem ipsam, sed quoddam verisimile cuique visum est, scriptum reliquisse.

Locum ex Harvæi exercitatione 68. de generatione animalium expendisse satis, antequam describeres, non videre. Per substantiam enim mollissimam, cerebro similem, & circa finem mensis Octobris in uteri cavitate à se observatam, non intelligit semen aut conceptum, sed superficiem interiorem uteri, ut ex consequentibus & antecedentibus patet, & facile ipse dijudicaveris, si te manus tuæ deducere in notitiam talium possunt; vide quæ sunt in exercitatione 69. & præsertim tractatu de conceptione Pag. 406. ubi ista repereris. Cumque adeo substantia uteri ad concipiendum parati sit cerebri constitutioni persimilis.

Agnosco & veneror gratâ mente Harvæi laborem, ut tamen omnia è tripode prolatâ, non accipio, quod & ipse suadet Pag. 404. In G. A. septimo die bulla utero excidunt. Arist. l. 7. H. A. cap. 3. ex Hipp. lib.

. de carn. & consuetum hoc queruntur mulieres
tium, cum opem quærunt.

De bullis excidentibus, quæ adfers, incerta
nt omnia, neque enim dicis, quamdiu in
ero conceptæ fuerint: nec facile dixeris, cum
e fæminæ quidem ipsæ conceptionis tempus
finire certo queant. Proinde nihil inde soli-
concluseris, quod eam dubitationem, quid
illud, quod a fæminis profluit, marisne se-
en an fæminæ, an colliquamentum Harvæi.

Hybridæ ex imparibus parentibus orti veluti ex
igritâ & Europæâ semen materiam adfuisse mon-
ant. Vti & illud à Pisone l. 2. c. 17. de Med. Bra-
notatum, quod merito ingenio Harvæi, & Ari-
telicorum lites movere potest. In Parnambuco
no c15 l5 c xxxviii. ex Æthiopissâ, & Lu-
ano gemelli masculi nascebantur, validissimi, al-
ar albâ cute, alter nigra, crispus capillis, & oculis
sis.

Ratio hæc tua nulla est. Quod filius alter
atri, matri similis alter. Semen ergo patris
uno matris in altero prærogativam in con-
firmando si obtinuit: cur non is, qui nigredi-
e cutis, similis erat matri, mox in totum fœ-
mina fuit, cum fœmineum in ipso semen præ-
valeret. deinde experimenta Tuis valde con-
traria multa habemus. Causam vero hujus rei,
melio^rem ostendit nobis Patriarcha Jacobus
oyibus

ovibus congregantibus versicolores bacillos
objiciens.

*Vis illa utriusque seminis (Harvæus ex. 69. p. 315).
in debita materia ad certum usum reservatur. & si
hac ex utero profluxerit, aut quocunque modo periree
rit, simul & vis illa absque subiecto consistere nequit.
Quid postea, hoc facto, membra formabit, aut spiri-
ritus fermentationem suscitabit? Non necesse est, ut
omne semen maris ad uterum contendat, & cum
fœmineo misceatur, potest exigua pars illum orgasmum
concitare (quemadmodum venenum aspidis) in
toto corpore, ut sufficiat ad motum & actum; quam
hunc primis diebus sensu, in cervix non deprece-
hendit.*

Ex parte hic tibi & mihi convenit. Ex parte
non. Verum est spiritum gignificum, qui quidem
autor est formati fœtus, utero communicari
mare. Verum est, quod utero postea concipii-
tur, & ovum vocatur ab Harvæo, si prolabatur
foras, nihil formari. Hoc vero quod pro-
labitur, semen esse fœmineum ut evincas, opus
tibi erit multis experimentis. Quippe obser-
vamus in fœminarum testibus sæpe humorem
quem volunt non reperiri, neque testes ve-
l ante vel post congressum aliquam mutationem
pati. Verosimilius est conceptum seu ovum
illud esse partem sanguinis optimam e corpore
uteri in cavitatem pro materia fœtus apposi-

tam

m. Cujus pars spirituoso contagio maris fermentata colorem rursus sanguinis adipiscitur: punctum saliens est. Aliæ deinde particulae bescunt, & in arterias venasque formantur, eorum auxilio materia partibus conformandis advehitur.

Ipse Harvaus hanc naturæ invidiam (si licet occulta mysteria ita vocare) luget Exerc. 57. p. 257. multa inesse antequam apparent, Exerc. 4. 56. Latent plerumque veluti in altâ nocte, prima naturæ itamina; & subtilitate sui non minus ingenii, quàm oculorum aciem eludunt. si vidit Exerc. 56. p. 248. & 69. p. 315. 323. mulieribus secundo mense conceptum lapsum, ad ovi columbini molem sine foetu, quando etiam ad phasian, vel gallinacei ovi magnitudinem, atque hoc tempore Embryonem intus longitudine unguis digiti minimi actuantem. Et Riolanus similia annotat animadvertat. Laurent. p. 670. Parum tamen hac exemplis videntur probare. Vim enim hic illatam fuisse qui ex abortu patet, quæ si foetum ex utero detur-re potuerit facile & foetus operationes ipsas turbaret, aut omnino impedivit, ut debitas temporis lineas non perfecerit. Quid si & Natura consilio illud de foetu, ovo analogum excreverit, ne indigestam plam foveret? Gallina subventanea ova parit, quibus aliquid analogum & foemina possunt concipere, si
maris

maris semen fœmineo non sit conforme, aut in aliis
debitis qualitatibus deficit. Barthol. Histor. Anac.
cent. 1. obs. 4. Inanimatum etiam illud ovo anall.
gum fuit, quia nullius puncti salientis, aut liquoris
purpurei meminit Harvæus. Quæso ut potuit viti-
lium operationum indicium existere, cum vita absue-
rit? Quanquam Harvæus ex sanguine omnia consti-
tuat, & ille sit princeps omnium partium, Exerc. 55.
p. 199. & 201. & Exerc. 52. p. 216. & materiam

Quos hic adducis conceptus abortivos: a
Harvæo, Riolano, & Laurentio, notat
veros fuisse negas, & id quidem non invalidè
si ratio sufficit: nam experientia in animalibus
habita tecum non loquitur. Cum enim isti
conceptus abortivi similes fuerint animalium
pro veris haberi, non falsis debent, quamvis
gutta saliente caruerint. Neque enim statim
hanc apparere necesse est, vel fœtum formari
constat namque experientia, quod utero con-
ceptum est, sat longo tempore saliente puncto
carere.

Cur Cor, Hepar & reliqua membra primis diebus
non rubeant, sed albescant, cum ex sanguine
ortum ducant?

Si concedatur conceptum aliud non esse præter
ter partem sanguinis transcolatam & albam
opus non est ut partes ex illo formatæ rubeant
antequam pars concepti fermentatione spirituum
masculi

asculi in rubrum colorem conversa, illis ad-
hatur. Cæterum cor nunquam apparet al-
m, sed rubrum, si vera est experientia. De he-
te dubitatur, quamvis credibilis sit, a prin-
pio rubrum esse, cum conformetur ex sangui-
exstillante & concreto circa portæ venas.

*Præterea si semen in formatione partium non ad-
ut materia, nulli etiam morbi hereditarii erunt;
que semine enim illorum contagium propagari non
test.*

Imo potest. Nonne spiritus genitalis ute-
m fæminarum ingrediens, nec amittens na-
ram & qualitates suæ originis, potest san-
guinem maternum sic disponere, ut morbi pa-
tis in factu post tempus se prodant. Nonne
iam matrum morbi per sanguinem fætui
communicari possunt? vitiosus enim si fuerunt
ddi melior à spiritu maris posse non videtur.

*Harvæus quidem nititur per contagium, & vim
magneticam hac naturæ mysteria adumbrare. Cum
tem utraque similitudo vim suam non explicet,
sque atomorum materialium contactu, in debita
t ajunt) activitatis sphaera; & conceptio paucis se-
imanis incerta materia animadvertatur esse facta,
a quo autore opus, qui huic artificio reapse subtilis-
mas apposuit manus. Ingeniosè laborat Deusingius
c explicare Harvæum, Dissert. de Generat. Foet.
, ut. p. 1. l. 2. §. 63. Sentit enim genituram ma-*

ris genitalibus foeminarum partibus rite adspergi, esse etiam
 utero per circuitum sanguinis in universum corpus
 rapi, & dispositionem suae naturae toti corpori induci. Quam
 Hac ergo genitura maris facultate corpori foemineo
 communicata, cur non in quavis corporis cavitate
 conceptio sit, uti in stomacho, quod Salmuth semel ob-
 servavit c. 3. obs. 94. corde & intestino recto, ut in
 Xiphia Bartholinus Hist. Anat. c. 2. observ. 16. Aui-
 propriione arbitrio semen ad uterum revertitur, ex-
 acta fermentatione in toto corpore, ut omissam for-
 mationem insituat? Observavi in Harvey tractatu
 de Conceptione p. m. 404. hanc vim utero ipsum
 obferre. Utero quidem praecipue debetur hoc
 negotium, citra cuius apparatus & functio-
 nem, conceptum ullum frustra expectaveriss.
 Videtur sane foemina, post tactum in coitu
 spermaticum eodem modo affici, nulloque sen-
 sibili corporeo agente, prolifica fieri, quo fer-
 rum magnete tactum, huius statim vi dotatur,
 atque ferramenta ad se allicit. Cum tamen Har-
 vaeus sibi non consentiat ipsi, & in prioribus exercita-
 tionibus ut c. 10. p. 34. Ovum non ab utero sed
 interno principio generari & Exerc. 13. p. 51.
 Et pullum ab interno in ovo principio effor-
 mari, nihilque ovo ab incubatione accedere
 praeter fœtum & tutelam asserat: Quae omnia
 etiam applicat. Exerc. 79. p. 318. ad uterum qua-
 drupedum: Neque enim uterus est fabricator

formator fœtus; nec quidem mater ipsa est,
magis quam gallina pulli in ovo cui incubat.
Quemadmodum enim pullus, ab interno a-
gente & formante in ovo fabricatur: ita fœtus
militer, ex hoc damarum ovo conficitur. Ve-
am ut oculorum vigor per hujus mysterii lineamenta
uci nequit ut Lucretius l. 1. de R. N. v. 258. cecinit.

Quod nequeunt oculis rerum primordia
cerni;

Accipe præterea, quæ corpora tute ne-
cesse est.

Confiteare esse in rebus, nec posse videri.
quod & ipse Harvæus passim dicit. Ita nec paucis
æolis hoc negotium potes exsequi, cum Natura hæc
reta arcana depingat, & cum mora. Et quanquam
has latebras perveneris, ipsas rimando & scru-
ndo amittis.

Deuslingii quam affers sententiam, nihil ad-
e. Ipse autor pro se loquetur. Harvæus,
nam sibi non contradixerit, qui ipsum intel-
unt, atque ex habitis experimentis supple-
, quæ sine iis obscuriora videntur.

7. Benè auctoritate Hippocra-
tis Bartholinum sub pingue-
dine glandulas descripsisse.

In quas glandulas Vasa lymphatica ex hepate
D repen-

repentia in transiū sub vena porta divertant, aut
mentem Hippocratis Barthol. sub pinguedine didici-
xī, dudum ex Hippocrate lib. de Gland. didicerant
has semper in uliginosis corporis partibus reperiri
Nam glandularum integra, & absoluta mate-
ria sic se habet. Eadem quidem natura spon-
giosa, rata siquidem & pingues, & neque car-
nem habent reliquo corpori similem, neque
aliud quippiam corpori simile, sed friabilem &
multis venis refertam. Quam si feces sanguinis
copiosus specie albus, & veluti pituita effundit-
tur, ad tactum vero tanquam lana apparet.

Color qui huic errori anatomico inducitur
facile adulterium quid prodit, neque aliquo
pacto excusari potest: siquidem & ipse nume-
rum glandularum adauxeris & recte. Quid
hoc vero tibi si licuit, cur idem mihi vitio ve-
titur. Deinde secundum Hippocratem, cuius
autoritas in præsidium assumitur glandulæ ap-
pellari, pinguedo non potest. Ipse enim Hip-
pocrates distinguit, cum dicit, glandulas car-
nem corpori similem non habere, neque aliud quip-
piam corpori simile. Quare nec pinguedini. Quam
experientia nos docet, differentiam facere in-
ter glandulas & pinguedinem. Distinguit enim
glandulas à pinguedine 1. Sensus: qui illas dis-
ras, licet pinguedini immerfas, reperit, hanc
vero mollem. 2. Color: glandulæ enim sub-

rubem

subrubent; pinguedo albet. 3. Consensus Anatomicorum, qui glandulas carnibus annumerant; pinguedini vero peculiarem, & ab illis diversam substantiam attribuunt. Itaque non solum in hisce differt glandula, quæ mihi ductus hepaticos recipit, à tua pinguedine; verum etiam experientia ipsa. Multoties enim illa pars mesenterii, per quam ductus laudati transeunt, in macilentis animalibus omni pinguedine caret, glandula ad oculum subrubra & dura apparente. Glandula denique sub portæ venæ à dextris sita est: pinguedo à sinistris, rout figura tua exhibet. Neque rectus ducitur ductus hi ab hepate supra venam portæ venæ sinistram ferri, ut eadem figura vult: cum constet eos, versus dextrum revolutos glandulæ nostræ inferi. Quod non modo Lugduni Batavorum: verum etiam in Suecia variâ demonstratione exhibui. hæc omnia eo spectant, ut ostendam verosimile esse, nunquam e glandulam hanc observasse, ac proinde neque ductus, qui sub ea glandula delitescunt, neque inferuntur, vidisse.

Vide Rudbek non his adauxisti glandulis vasa inferentia, sed quæ exemplo Hippocratis sub pinguedine latebant, quia non opus fuit, tu fusius descripsisti, & falsò.

Cave, ne Anatomicos omnes hæc ratione

in te concias, quorum nulli non maxima laus: debetur, cum minutissima quæque investigare: conantur. Recte equidem Anatomici in cerebro anum, testes, vulvam, id genus partium accurate describunt, distinguunt, quamvis earum partium usum hætenus ostendat nemo. cur capsulas atrabilarias ab aliis glandulis pancreas glandulosum à carnosio separant & distinguunt, nisi ob evidentem rei, quæ accurate discerni amat, naturam. Sed & tu glandulas lacteas ab aliis cur distinguis, si non suadente vario earundem usu; feci itaque nihil à proposito & consilio meo alienum, cum fusius hanc ductuum hepaticorum glandulam descripsi.

Tu fusius descripsisti & falso.

Mirum quam hic sui conscius animus se prodatur; vel iste locus arguit, non Bogdanum esse, sed Bartholinum, qui apologi personam hinc sumsit.

Non enim semper hæc vasa in has glandulas inseruntur, sed ad latera sæpius ipsas prætereunt, quod ipse fateris, & icon exprimit.

Vide sis verba mea Pag. 251. Vbi assero, per plurimos horum ductuum, scilicet hepaticorum, interdum omnes in glandulam nostram ingredi. Deinde & hæc. Hæc, (scilicet glandula) omnes fere ductus hepaticos eodem modo, ut glandula

(T. I.)

(T. i. aa.) magna sive pancreas glandulosum in mesenterii medio, venas lacteas ab intestinis recipit atq; ad vesiculam transmittit, se penetrare sinit.

A quo quantum abest, quod mihi affingis? eos nempe ductus sapius ad latera glandulae ipsam praeterire. Hoc enim ex mea delineatione nunquam probaveris: ductus sunt octo vel novem, qui glandulam ingrediuntur, qui eam profundius latentes non attingunt, duo tantum vel tres. Quid clarius ab ipsa figura peti potest? quomodo autem hic tua cum meis conciliabis? ut jam non dicam malevole contorsisse te verborum meorum sensum.

Nec nova est haec glandula, quia mesenterium totum hujusmodi scatet.

Pariter non sunt nova lactea thoracica non glandulae lactearum in homine ad lumbos fixae, non ductus Virsunganus, non sanguinis circulatio, non lactea Asellii; nam & haec ante nos omnia fuere, licet clare & evidenter non fuerint demonstrata. Singula hac ratione amittent novitatis famam, si ita argumentari volupe est.

Nec veluti glandula mesenterii major esse potest, quia haec major est, & in hanc omnes lactea desinunt. *Fict.*

Quis sodes unquam affirmavit, illam glandulam esse majorem pancreate. Contrarium patebit, si denuo inspiciantur verba mea,

Pag. 253. *Hæc omnes fere ductus hepaticos eodem modo ut pancreas glandulosum in mesenterii medio venas lacteas ab intestinis recipit, atque ad vesiculam transmittit, se penetrare sinit &c.* In quibus non instituo comparationem magnitudinis hujus glandulæ cum pancreate, sed innuo eodem modo glandulam nostram in se ductus hepaticos recipere, quo pancreas glandulosum admittit lacteas.

VI. *Hæc vasa nec adeò crassa ut ureteres esse.*

Malè & hic mangonium exerces, & satis audacter, cum infra numerum quinarium hos ductus hepatis subsistere scribis, quod vix credibile.

Falleris, mi Bartholine, qui mangonium vocas, quod me experientia docuit. Patet hic ut alibi, quam parum videris eorum, quæ circa hanc rem vidisse oportebat, qui alterius observationi audet obloqui idcirco tibi id, quod dixi, de numero ductuum hepaticorum vix credibile videtur, quia non vidisti. Rogo itaque te in rem ire, & nostræ diligentia nihil concedere, ita autem, se rem, ut dixi, habere testari poterunt, qui sectionibus mense Martio Anno 1653. a me in Suecia habitis interfuerunt.

Quibus tum demonstravi non nisi unum in eo
 subiecto

Subjecto ductum ab hepate ad vesiculam pro-
gredi. Quod & multo ante Anno 1652. men-
se Majo deprehendi ac delineavi, & in figura
Serenissimæ Reginæ & Bourdelotio exhibui.
Quam figuram tamen cum aliis observationi-
bus, quas de visicula & lacteis mesenterii ac
thoracicis habebam, tractatui meo inferere eo
tempore non potui, propter iter, ad quod pro-
perabam.

*Et quis has quisquiliæ admiserit, qui brutorum
animalium alveos semel inspexit: hos ductus crassi- Fict.
tatem ureterum adæquare. Seu intelligas membrana
crassitiem, seu ductus, utroque fallis.*

Si per crassitiem intelligo latitudinem, vix
possum hic reprehendi, cum etiam tu sis ejus-
dem opinionis: vide Pag 206. Nec possumus exi-
tati causam obscurioris coloris imputare, siquidem
venule lacteæ in mesenterio multo sunt minores, aquo-
sæ contra juxta hepar crassiores. An non hic ipse-
met per crassitiem intelligis latitudinem. Cæ-
terum falsum est me dixisse, ductum hos cras-
sitiem ureterum adæquare. Verba sunt P. 253.
In felibus, caniculis, vulpibus crassitiem ureterum
non excedunt. Differunt adæquare & non exce-
dere. Illud in genere omnes ductus ejusdem
esse magnitudinis cum ureteribus dicit. Hoc
vero, eosdem infra quantitatem ureterum sub-
sistere, tacite simul arguens ductuum alios

maiores esse, alios minores, ita tamen ut nulli magnitudinem, sive latitudinem ureterum excedant, uti & verbis perspicuis explicui. Paulo ante l. citato. Et quo pauciores eo plerique majores sunt; quo plures eo minores. Interim vero aliis quibus per occasionem demonstravi ductus, qui superarent latitudinem ureterum.

Sunt potius similes filo araneo, quod levi tactu laceratur, nec gravia sustinet, nisi falsa, quæ in ingeniose comminisceris, aut confundis.

Nec istud commentum meum est. Licebit tibi experiri, quam illi ductus non facile rumpantur, & præ aranea soliditatem ac lentitudinem habeant insignem, multoties injectam ipsis duplici modo ligaturam, unguibus rupi, ipsis non simul ruptis. Neque rupturæ metus est, nisi ab imperita & rustica manu. Tuum jam erit videre atque araneæ filum ligare possis, & ligaturam unguibus solvere, sine fili rupture, cum quibus istos ductus non satis perite confundis.

Hem! A mesenterio membranam habere verosimile judicas, & tamen connexionem negas cum aliqua parte.

Nonne dico Pag. 254. Connexionem cum vena porta, & ductibus choledochis mediante mesenterio possident. Non hic confundenda connexio cum origine & insertionem hic vero
tuus;

ius error est, quod eorundem ab hepate or-
um & in vesiculam insertionem pro conne-
ione habes. Non eodem modo recte spleni-
a a portæ vena oriens, & lieni inserta, dici
potest cum utraque parte connecti, ut cum
ancreate, diligenter inter connexionem, in-
ersionem, & originem, distinguere nos jubet
partium usus.

MEMBRUM VI.

AD CAP. III.

*Antiqui Hepar sanguificare
non statuerunt.*

HÆc equidem dixi, ac nihil eo in loco mi-
nus mihi propositum fuit, quam disputa-
re, an Hippocrates, aut Aristoteles, vel alius
quispiam veterum, officinam sanguinis in He-
pate statuerit. Antiquorum seu veterum ap-
ellatione licuit mihi Galenum ejusque secta-
rios intelligere, ceu quorum placita vel impri-
mis hodie sequimur. Aristotelem quotusquis-
que Medicorum legit, quotusquisque Galeni-
orum intelligit? rarius ille, cui non præjudicii
de Aristotele scabiem affricat Galeni lectio.

*Felici perpendebas Rudbek consilium judicio cum
x Bartholini cap. 7. tuum 3. & 4. caput scribe-*

*Fict. res, & commodè omitteres pag 39. humoris limpidit-
tudinem sine coloris tincturâ, sine odore. aqua purissi-
ma persimilem, qui per tunica subtilitatem crystalli
instar transparet.*

Non repetam quibus commissum a me fur-
tum esse, satis ante dilui. Continebo me intra
materiam. Quod de humoris omissa descri-
ptione mihi objicis, id falsum ostendunt verba
Pag. 255. Vbi qualitates istius humoris descriptas re-
peries. Hi ductus hepatici, humoris semper pleni
sunt, qui in animalibus vivis, vel statim morte ex-
stinctis, colore aqueus conspicitur, sed post unam al-
teramve horam flavescit. Iterum ista te indili-
gentiæ in sectionibus coarguunt. Qui non
comprehenderis humorem ductibus hepaticis
contentum mutare colorem post paucas horas,
fierique ex aquoso albo subluteum in aliqui-
bus, in aliis subrubrum. Quæ omnia ego non
tantum vidi, & ex meis observationibus publi-
co communicavi. Verum etiam Doctoribus
Leidenibus, etiam tibi notis ad oculum
ostendi.

Item laude dignus? ne nil videaris egisse, hepar
primus sanguificationis munere spoliis, cum dudum
ipsius exsequias Cl. Viri: Bartholinus, & post illum
Rolsink celebraverint; & nil utriusque opinione de-
fuerit, quam panegyris.

Non arrogo mihi eum honorem, qui viris
clarif-

ularissimis jure meritoque debetur, sed quis
 primum honorem meretur, ego quidem hoc loco
 non disputabo. Id certum est, Te alieno la-
 ore partam gloriam Tibi vindicare, si hepa-
 tis exsequias primum Te celebrasse existimes.
 Quod si inter nos contendere debet, quis primus
 hepatis id munus detraxerit, mihi priores de-
 bere probatu haud difficile est. Eodem enim
 anno & mense destruxi sanguificationem he-
 patis in disputatione alias nominata, quo Tu
 eandem acriter in tractatu de lacteis thoraicis
 adhuc defendebas. Quo jam argumento do-
 cebis a Te primum exsequias itum hepatis. De
 hoc queto nihil dicam, cum uno quasi tempo-
 re, ille suam, ego meam sententiam mutave-
 rim. Constat verum sanguificationis organum
 ante nos cognovisse Cl. Viros D. vander Lin-
 den, fautor meus omni observantia colendus,
 & Corn. ab Hogelande, quorum scripta non
 dubito Te vidisse, neque ego eorum mentio-
 nem facere neglexissem, si in tempore mihi illa
 pervolvere licuisset. Neutrum quippe vidi,
 antequam Lugdunum Batavorum appulerim.

Hos tu titulos mereris, qui veteres ac recentio-
 res Medicos tum Philosophos Hepar sanguificationis
 organon affirmasse tradis? Inania haec veterum non
 capiunt lectionem, quos infeliciter laceßis. In nullo
 Hippocratis scripto id pronuntiatum est, qui aperte
 docet,

docet, lib. 4. de morb. p. 500. & 502. Hepar quid-
 quid bilis est trahit, Lien aquam, Cor sanguinem,
 Caput pituitam, & lib. de Cord. sub fin. Ἡ γὰρ με-
 γάλῃ ἀρτερίῃ βόσκειται τὴν γαστέρα, καὶ τὰ ἐν-
 τερα. Hippocrati consentit Plato in Timeo, qui con-
 coctionem sanguinis venis totius corporis adscribens,
 nullam differentiam inter venas & arterias agnoscit.
 Huic passim adstipulatur Aristoteles lib. 3. H. Ani-
 mal. c. 4. à vena cava docet duos ramos produci, al-
 terum ad omentum, alterum ad pancreas, ἀπὸ δὲ
 τῶν τῆς ποδῶν φλέβων ἀπὸ τῆς μεσεντερίδος τὸν σπλῆν-
 Hepati munus chylum concoquendi, prius attributum,
 cum Erasistratus & Herophilus Anatomiam melius
 excolerent, quo tot lites inter Galeni & Aristotelis
 discipulos concitata, quas nulla ingenii vis supera-
 vit: donec Natura propitia tot contentionum miser-
 ta, fecialem Bartholinum cum Vasis lymphaticis eli-
 geret. Hepatis munus ex recentioribus maximi Me-
 dici discrimina varia intentarunt: quamvis in hepa-
 te Asellius venarum lactearum, per quas omnis chy-
 lus ad hepar credebatur ferri, truncum notavisset; &
 N. Highmorus ut inseruntur figuris aeneis descripsis-
 set. Primum tamen Riolanus ipsarum ὑπερεξίν
 hepate negavit. Post Harvæus venas mesaraicas re-
 vocavit. Demum Fecquetus ob Lactæas thoracicas,
 & Bartholinus additis Lymphaticis, ad hepar ipsius
 aditum ademerunt. Considera Rudbek tuum præcox
 de antiquitate iudicium, si Pythagoram citasses,
 divi-

vinarem cum ille Euphorbus esset, te Thersitem
isse.

Jam sæpe notavi, multa mihi per errorem &
olivionem objici, quæ alibitibimet ipsi ad-
ribere non dubitas diserte enim in Tract. de
ct. Thor. Pag. 99. ubi de hepatis actione lo-
ueris: Sed quantum veritas & natura permiserit,
etiqua placita, sine prægnanti ratione, nunquam
nt damnanda. & Pag. 111. Aristoteles ipse,
ardi addictissimus l. 3. de Part. animal. c. 12. fate-
r Epar post Cor omnium viscerum esse αἷμα πικρό-
τον. Pag. 202. de Vas. Lymph. Divisique cum
de imperium in opere sanguificationis, partim an-
quitatis reverentia, partim rationibus quibusdam.
Pag. 148. de dubiis lacteis. Siquidem antiquum
pati munus sartum tectumque voluit conservare.
Pag. 149. In hepate certè, in quo solo cum veteribus
nguificationem defendit: Et quare in Tract.
uo de dubiis lacteis non moves hanc litem
Cl. Riolano, quem Tibi adversarium habes.
ide Pag: 179. Everti antiquam medicinam qua-
tur Cl. Riolanus, impugnari artis nostræ ante-
gnanos, Hippocratem, Aristotelem, Ga-
enum, aliosque qui hepati benè habenti sanguinis
nfectionem consignarunt an assignarunt? Hæc
ngula quomodocunque explices ostendunt
antiquorum appellatione eosdem tibi & mihi
nenire, atque adeo injuria me damnari.

Pro-

Proturvè *Anatomicos celebres maculâ notas. Quia*
enim Veslingius & Highmorus delinearunt, non nervi
vuli fuere.

Revoca primum Tibi in memoriâ, quia
 Pag. 132. Tract. de Lact. Thor. scripsisti. *non*
dubium est sepius hujusmodi canales visos, sed vix
pro nervis habitos, vel venulis inanitis &c. Hic ipse

Cl. Vir celebres *Anatomicos maculâ nota*
 nempe quod lacteas thoracicas antea quidem
 viderint, sed pro nervis habuerint, simili autem
 gumento & ego usus sum, sed paullo fortior
 quod tamen non adduxisti, sed præterieras
 Cum illud refutare tibi impossibile erat P. 25,
Quæ autem Veslingius in figura fœtus dissecti app
posuit, & Nathanaël Highmorus elegantissimè
delineationibus illustravit, nervulos fuisse existim
quippe cum illa, nec stylo, nec inflatione, nec ligatu
ra, nec denique motu humoris probaverint. Absu-
 dum esset excusare hos viros, propterea quod
 vasa illa existimaverint venas lacteas esse, nam
 venæ lacteæ nunquam in pancreas carnosum
 inferuntur: neque interpretatione ductuum
 hepaticorum molliri eorum sententia potest
 quandoquidem nec illi ad pancreas tendunt
 Falsum quoque illud est, ductus hepaticos
 nam portæ ambire instar annuli, falsum inquam
 est, ac nescio unde acceptum. Neque me
 Highmorus moratur, qui ita tabulis suis incidit

curavit

curavit. Multo minus Tu, qui & ubique idem
 aculcas. Pag. 197. *Similes aquosi ductus pluri-*
res visebantur portam transcendere annuli inst.
 ag. 199. *Aquosa hæc vasa similem in modum ob-*
servavimus, hic variis cum porta annulis connexa.
 ag. 204. *Vidimusque ductus nostros novos an-*
alati portam amplexentes. Pag. 219. *Maxima*
ars annulari forma venas ambiunt. Pag. 220. *A*
uribus eodem modo permulta adscendunt, socia ve-
æ cruralis & Iliaca, quam ambiunt modo arte mo-
lo laxæ, circulorum instar, &c. Rursus Te pro-
 oco ad opus, quo si veneris ea dexteritate,
 uæ nisi industria & diligentia non acquiritur,
 ertus sum alio, præter Te iudice opus non
 ore, ad damnandum Tuum hoc præfestivum
 iudicium. Denique quod semel notari debet,
 neque Vellingii, neque Highmori, neque Tua
 Bartholine vasa unquam sic apparent, ut in fi-
 guris vestris descripta sunt. Nam si ductus no-
 tros, etiam vos vidistis succo plenos, quare
 modos, qui tanto in iis sunt numero valvularum
 estes non effigistis. Quod si repletos non
 idistis, qua ratione delineastis, cum ut ipse
 ateris Pag. 218. *Inanità non videntur.*

Quod *nervulos* attinet, per illos nihil aliud
 intelligebam, quam fibrillas tendinosas & pin-
 gues, quæ semper apparent in membranis,
 præsertim aliquatenus pinguibus.

Tot nervos non habet hepar, sed fuerunt Lymphatica vasa, quæ Lactea cum Asellio crediderunt.

Nulla mihi hic conciliatur invidia. Nemcom enim non ex affectu ista prodiisse videt. Cum quæso hic dicis Veslingium & Highmorum hæc vasa vidisse, cum alibi in tractatu tuo de V.L. Pag. 218. Id neges. Nostra scilicet Lymphatica, cum liquore in auras videntur evanescere, ut præter venas sanguiferas nihil compareat. Quæ causa est, quod hætenus in cadaveribus observata à nemine fuerint Pag. 195. Hic annus, majora prodidit, quæ Anatomicorum, quotquot secula cuncta suspexerunt, hætenus oculos effugerunt. Rursus si tibi hoc concedam, quod aperte negavi, & adhuc nego, Veslingium, & Highmorum hæc vasa vidisse, nihilominus frustra est tuus conatus de vendicandis Tibi vasis lymphaticis, quia vel Te confitente, illi vasa ista invenerint, quamvis pro lacteis habuerint, sicut & Tu An. 1652. docente id a capite ad calcem, tuo de Lact. Thor. tractatu. Si vero propterea negas, illos viros habendos esse pro primis inventoribus, quia vasa illa pro lacteis habuerint, neque Tu Tibi potes attribuere eorum inventionis laudem, qui etiam ut Tua ipsius verba ubique testantur, tunc temporis, nempe Anno 1652. pro lacteis illa habuisti.

II. Rud-

II. Rudbek neque lactearum neq; Thoracicarum est autor.

Tuâ ne operâ Medici se omni anxietate expedi-
erunt Anno cld lō c l? Testibus tibi opus, cum
etulos de hâc re testes constituas. Altum silentium
ujus ductus lactei, ullone scripto illo anno detexisti?
Iris modis ludos facis Doctis, qui serum pro lacteo
endis chylo, & tuas tenebras aliorum lucem esse
oriaris.

De Vasis Lymphaticis jam antea in genera-
bus satis probavi contrarium, unde ad ea le-
torem remitto. De Thoracicis non moveo li-
cem Cl. Pecqueto; quod & ingenue confessus
in epistola ad D. Hemsterhuis. Non sum
loriæ ita cupidus, ut pro meis venditare ve-
m, etiam ea, quæ mea esse vix dubito. Hepa-
cos non solebam NOSTROS vocare, & vide-
velle alios excludere a participatione laudis,
quam uno tempore variis locis, varii, & sibi in-
cem ignoti merere possunt. Non testes, non
advocatos sollicitare opus habui, more eorum,
qui plus præsidii in aliis quam semet ipsis in-
veniunt. Quid illi, quos producis testari pos-
sunt, supra id, quod Te ductore viderunt? At
vero cum certum mihi sit & Tibi, præsentia
Tuo rubore ausim ostendere, Te, aut
E omni-

omnino non, aut tum saltem non bene ductus hepaticos vidisse: quid Te juvare astantium tantum non cæcorum testimonia possunt id quantum enim abest a cæco, qui putat se videre, quod non videt? inter testes tuos productus est Doctiss. Dⁿ. Wormius junior, qui tamen rogatus secundum Tuum ductum, vasa hæc ostendere negavit se posse, meamque operam postea sollicitavit.

Interim ingenium sagax miror tuum.

Qua ratione mirari potes ingenium ejus quem non novisti? sed ut honori tuo consulassuppeditabo tibi notitiæ mei argumentum. Annum ago 22. & jam meo Marte sine Doctore (præterquam eo, qui pro suo beneplacito hominibus distribuere dona solet) perdidicisti 13. artes, quarum vel una occupare meam ætatem potest. Hæc Deo meo accepta refero neque nisi in ipsius gloriam dico. Absit enim ut in alio, quam Domino meo glorier.

Qui in vitulo motum cordis omni sanguine evacuato observas; cum præstantissimi Medici & Philosophi, motum cordis propter sanguinis affluxum fieri doceant, & quod primo intuitu in vitulo lacteas Pecore quieti, & glandulas observaveris, aut quod anno cl^o Id^o c^o LI. in fele saturâ, perfectè secundum intuitu omnem difficultatem, tot ligamentis injectis sustuleris. Vnde noveras in hac operatione primâ
ligam.

ligandas fuisse axillares & jugulares venas, quo ci-
lius negotio expedito, videres quomodo per venam
avam, chylus infundatur in dextrum cordis ven-
triculum, & illum de albet, qui tamen perpetuò ru-
ber apparet.

Plane nullum est argumentum, quod hic
videretur, præstantissimi Anatomici, Medici, &
Philosophi non viderunt motum cordis sine
impulsu sanguinis: ergo sine illius impulsu non
est. Cur non sic Anatomici omnium sæculo-
rum oculatissimi non viderunt in homine la-
teas thoracicas Bartholini: ergo non dantur.
Quod ad rem, vidi non semel moveri cor sine
sanguinis impulsu. Aliquando exsectum 200.
ut 300. præterpropter pulsus edidisse, quos &
videndos præbui. Probavi sic fieri posse
disputatione de circulatorio motu sangui-
nis. Neque tamen hoc ita universale esse af-
firmo, ut semper & in omnibus subjectis fiat.
Neque opus esse arbitror modum sectionis di-
scere, cum satis vulgaris sit. Invektivæ Tuæ
nil ad me; hæc talia tibi habe.

Parum juvat tecum contendere qui in Chronolo-
gia, quam texuisti te convincis. Anno clō lō c l.
vesicam Chylosam in vitulo subditio, non Fict.
osam vidisti. In fele clō lō c lī. de eadem
ueris, nihil de serosis, quamque clō lō c līī. Fict.
gina monstravisti.

Pudet jam pigetque inanium istorum. Norm non pot
sequitur, quia eo in loco (cap. 3.) non feci menti-
tionem vasorum serosorum, propterea mihi
tunc incognita fuisse. Loquebar ibi de vasis
lacteis, non de ductibus hisce, qui ab illis mihi
distinguendi erant. Quod vero & lacteas &
ductus hepaticos eodem tempore Sereniss. Re-
ginæ ostenderim, colligi potest ex cap. 2. & 33
& epistolâ ad D. Hemsterhusium. Sereniss.
Regina enim nullam sectionem Ubsaliæ, præ-
ter unam illam, quam eo tempore institui, vi-
derat, cujus rei testes vel mille produxerco
Porro ubinam ego unquam in toto tractatu
meo distinxi inter vesiculam chylosam & sero-
sam, quod mihi affingis?

*Fiſt. Attamen c. 6. in eodem vitulo, & ove serosa vi-
disti, non chylosa.*

Egregia illatio: satisne præmissa existimavi
ut sic concluderes? duo mihi sub cultro vituli
fuere, unus Anno 1651. alter 1652. 8. Feb.
in priore ductum chyli ferum vidi primum: in
posteriore vasa serosa circa æsophagum: hoc
reperisti cap. 3. & 6. quid ergo est illud: in eo-
dem vitulo? non putasti, credo, eundem vitu-
lum in sequentem annum me servasse, ut in
eodem vasa serosa viderem, in quo ante ter-
menses vidi ductum chyli ferum. Dicat qui
piam atque hæc inter se convenire queant, aa
nco

non potius inconstantiam in fingendo arguant?

Cruralia vasa serosa te primum affirmas vidisse clō lō c lli. ideo in epistola, & passim te ante Bartholinum inventorem gloriaris, qui in. publicè clō lō c lli. de ipsis locutus est in Historia de Lacteis thoracis. Legisti istas Thoracicas Th. Bartholini ut fateris; ibidem tamen ter fieri mentionem vasorum serosorum astutè retices, ut primus videaris esse repertor.

Argute hic annus judicatur, mensis reticetur. Itane palpum te obtrudere æquis iudiciis posse putas? videant illi, quid scripserim Pag. 287. Anno autem 1652. 6. Martij bis eodem die in ore &c. Qua periodo diserte dixi me cruralia serosa jam tum vidisse. Constat vero, neque negas uspiam, Tractatum tuum de lacteis ejusdem anni mense Majo primum esse editum. Quem & primum in nundinis Holmianis ad festum Michaëlis celebrari solitis apud bibliopolam Hamburgensem reperi. Quomodo ergo ex Tuo Tractatu ea habere potui? nisi forte inversa supputandi ratione secundum Kalendarum ordinem, etiam retrogrados facias. Mirabor, quem huic versutiæ lis inventurus Quintilianæ colorem. Quod vero serosa cruralia attinet, certus sum nunquam eâ ratione reperiri, & ausim quovis

pignore certare tecum, in æternum non sic illa te demonstraturum. Pudere te debebat figmentorum. Fides Anatomicorum oculata est, credit, quod videt. Quo ne vero existimes: hæc fervore quodam dici, si grave tibi futurum non est, aut indignum splendore nominis tui, congregicum juvene, & titulis nondum onusto, sistam me tibi, & coram æquis arbitris, rerumque gnaris in arenam descendemus. Tuam figuram quod attinet, videtur ea ad Idæam Platoniam potius ficta, quam descripta ex libro naturæ. Neque enim primo ostendis unde oriantur dextri lateris serosa cruralia. Gravis deinde error est, quod ea venas Iliacas instar annuli cingentia facis. Tertio, quo tendant, ubi inserantur, neglexisti dicere. Quod ad eadem sinistri lateris vasa, vel sola hæc imperitiam tuam arguunt: inde enim a crurali sinistra in emulgentem deducis. Id sicuti absurdissimum est, ita non facile conjecero, quo fine aut animo feceris. Non hæc encheirisis tibi dictavit: quin hæc sola figura luce meridiana clarius facit, nunquam te serosorum infertionem in vesiculam chylosam vidisse tuo Marte.

Fict. Scimus, te hoc vadum, sine Bartholini tractatu de Thoracicis, transire non potuisse, ut omni laude dignus Bourdelotius, de te, si tu Professor eo tempore fueris,

fueris, Anno clō lō c lli. 18. Maji. ad amicum
 scribit. Dum multa de Bartholino Serenissimæ
 Reginae retuli, muneris illud mei fuit, id debe-
 re eam veritati non amicitia, Gaudet Regina
 habere in vicinia virum, in anatomicis sectio-
 nibus insignem. Virtus ejus de quâ mirifica
 dixit Regina Professoribus Upsaliensibus, fuit
 incentivum ipsorum animis, qui jam sedulo
 Sectioni animantium incumbunt. Aliquis ex
 illis eandem observationem de Thoracicis
 Chyliferes fecit, ignoto Pecqueti nomine, sic
 enim asserit. Hic Bourdelotius cujusdam meminit
 Professoris, non tui, nisi te emeritum Professore di-
 xero, qui jactas te chylosam Pecqueti vesiculam præ-
 sente Serenissimâ Reginaâ indicasse. Fumosam si di-
 xeris imaginem te conspexisse lactearum credam, non
 hujus liquoris candidi receptaculum. Similia Deu-
 sing. annotat § 3. §. 98. in Dissertatione de lacte
 Groningæ clō lō c l. editâ. Cum aliquando
 discipuli mei aliquot catellum vivum (inarem
 non fœmellam) secuissent, post largam hæ-
 morrhagiam, extincto jam animali, deprehen-
 derunt ad jugulum ipsius (scilicet ex ipso
 Thymo) magnam lactis purissimam copiam
 effluxisse. Viderat hunc humorem candidus Vir
 prius fors an ipso Peequeto, quia tamen fortuito &
 fortune arbitrio Pecqueto fama concessit; hanc ipsi
 non invidet, qui aliena non desiderat. Procul hac

*invida calamitas ipso est, quæ te Rudbek inundat,
& si perrexeris, ut cœpisti, suffocabit. Absonâ fidē
tuam semper vulgasti famam, & chartam: moddo
hanc vendas, quamvis rem ipsâ involvis alienam.
Cave ne corniculam cum in publicum prodiveris
agas:*

*Ne si forte suas repetitum vcherit olim
Grex avium plumas, moveat corniculaa
risum
furtivis nudata coloris.*

Horat. lib. i. c. 3. v. 183.

Quibus exornatam ceteris se anteferebat avibus.

*Ad transeuddum hoc vadum, nullo mihi
opus Duce sint. Erant aquæ ubivislympidæ.
Non sum Cl. Bartholine Doctor ex libro
Quam habeo secandi peritiam, genius meas
me docuit. Et facile conjeceris habuisse me,
quamvis viginti annorum juvenem mei fiducia
ciam, cum ausus fui periculum facere coram
Sma. Regina, & nobilissima optimatum eru-
ditorum corona. Hoc vero periculum, quia
feci mense Aprili, jam toties dicti anni 1652
facile liquet absque te adiutore tentasse nego-
cium. Quanto vero similis est, tumorem
hujus sectionis, & per eam inventorum per-
venisse ad tuas aures? hinc studium tuum, quod
novitatum inventionem prurit, fuisse excitum
ad aliquid temere conandum, honoremque
fumen*

nūmendum, quem alius sua industria meruisset. Suspicionem augēt epistola Cl. Bourdelotii, de rebus à nobis publice ostensis scripta ad Cl. Langelotium Ducis Holfatiæ Archiatrum. E quo te quoque accepisse, quæ in Suecia fuere, quamvis ab ignoto tibi gesta, nulla videtur dubitandi causa subesse. Sectioni de qua jam toties dixi, Cl. Bourdelotius non interfuit. Professor cuius meminit, Cl. Dn. Olaus Stenius est, qui me aperiente canem, & monstrante, quæ ante inveneram, sermone ea explicare dignatur est, & coram Sma. Regina, regnique proceribus non paucis, cum Cl. & Nobilissimis Viris, D. Wullenio, D. Sparmanio, ac D. Bronisio Sma. Reginae Medicis excellentissimis, de usu omnium horum inventorum, eorumque officio hepatis, lienis, cordis, aliarum partium contulit. Ego me Professore nunquam jactavi: neque si essem, hoc titulo superbirem. Ausum tamen cum aliis, & tui similibus congregi. Jam dixi tibi, si libet experiri, sistam me tibi, & forte docebo, quæ ignoras. Hæc mihi modestia mea non ex presit, sed tua arrogantia, qua satagis persuadere mundo eorum te autorem esse, quæ etiam hactenus perspecta non habes.

Si cl5 15 c 1. anno primus quæ Pecqueti aut Bartholini sunt perlustraveris, cur lustrum in silen-

tio transegisti? aut tibi immodicâ silentii diuturnitate invidiam auxisti? Qui per aliena adspiras ad gloriam, nunquam celare potuisti hanc Naturæ gratiam, quam grati in te prædicaremus, quod humilis animæ: industriæ præmium decernat.

Nisi pruriisset tibi manus ad convitia, non toties supervacua inspersisses. Ostendi dudum causam in epistola Tractatui præfixa. Jam ante monui, non paucos præclaros Viros etiam ante sectionem publicè habitam, monuisse me, ut ederem ea, quæ invenissem. Verum ratus properandum non esse, secundis curis, novisque observationibus superinductis, malum maturum quid & luce dignum proferre. Nihil enim insulsius videtur, quam omnem occasiorem in publicum prodeundi arripere, & vel nugis venditandis famam aucupari. A quo quantum tu absis historiae Anatomicae centuriæ testantur. Mihi nefas fuit conspurcare chartas, crudis quibusdam & incertis observationibus, quarumque notitia vix una constet experientia. Mos iste eorum est, qui ut alios præveniant, & famam inventorum sibi vendicent, temerario ausu diluta, atque ridicula proponunt. In quos convenit Poëtæ illud:

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Hujus farinæ sunt lymphatica, quæ in uno

Jano

iano vidisse jactitas, videris ne tamen valde & merito dubito. Qui enim in vivo animali ea non, ut oportuit, vidisti, quomodo recte videre potueris in homine mortuo? Quare non facile tibi, nisi veterioribus argumentis, & melioribus demonstrationibus convictus, inventionis laudem cedam.

Ideonè credamus tibi, quod hæc temere fingas?

Pecquetum quando tu primum legeris, mea non interest. Tuarum partium erat probare, eodem tempore a me quoque eum esse lectum, & lectione ejus instructum venisse ad opus, & quique debere, quod non debeo. Pecquetum mihi primo utendum dedit mense Junio Anno 1652. Nobiliss. Dn. Sparman Reg. & civitatis Holmenfis Medicus, ut viderem, num convenirent ipsius observationes cum meis.

Pari animo fallis, qui mense Septemb. anni 1661. *Lactæas Bartholini vulgas*, quæ Majo ejusdem anni in Angliam ad Harvæum & Highmorum perlata, Londini impressæ, & in Sueciam Bourdelotio aliis quoque Majo transmissæ, quæ postea Vpsalienses Professores commovit, diligentius Sectiones animantium obire, & ipsum tractatum Bartholini de Lacteis, mense Junio in mercurialibus consuetis examinare.

Ego Anno 1652. tota æstate una cum Cl.
Bourdelotio vixi in aula, simul adhibiti ad pu-
blicum

blicum negotium, utrique nostrum a Sereniss.
Reginâ impositum, quo tempore nullam men-
tionem fecit Tractatus tui, ut & nemo aliuss
ante nundinas Holmenfes. Nimis hoc scopti-
cum est, quod Ubsalienfes Professores com-
motos scribis ad diligentius sectiones animan-
tium obeundas, tum demum, cum tuum de la-
cteis scriptis vidissent. Quasi vero non tam
doctos Viros Ubsalia habeat ac Hafnia. Illud
vero falsum esse ad ravim usque dixi & ostendi
argumentis insolubilibus.

III. *Qui usus hepatis ex Bar- tholino exscripsit.*

*Hermotimi anima relicto corpore errare solita,
ut quidquid alibi ageretur, è longinquo annuntiaret,
qua nisi à presenti nosci non possent, Plin. lib. 7.
cap. 52. Metuam ne idem tibi contigerit transcriben-
ti in hoc caput.*

Vsum hepatis primarium Pag. 57.

Manifestus error, & ad nauseam repetituss
ac refutatus. Impossibile fuit me tua verba ex
Tractatu de vasis lymphaticis. Anno 1653.
edito, exscripsisse, qui jam ante Anno 1652.
18. Maij in disputatione publica, negaverim
hepar esse sanguificationis organum. Vide de-
dicationem istius disputationis ad Sereniss.
Regi-

Reginam, ubi animadvertes manifestè officium hepatis.

II. *Vsus.* A partibus nutritis sive hepate, sive vesiculâ bilis exundantem humorem aqueum peculiaribus vasis infusum ex cap. 6. pag. 41. Plurimum hujus requirit sanguis, cum fluere, cum reliqua elementa sensus latere debent, aut totum corpus laxare, quo minus morbis succumbat. Facile corpus rarum multos vapores insensibiliter, vel sensibiliter aquam exspirat, teste Hippocrate lib. de Vict. in acut. p. 382. Si portio aliqua supersit, Natura ductus construxit, in quibus ad majores usus reconditur, post in vesiculas chyli infunditur, ut tenuitatem meliorem addat chylo, non fermentet, quia expers aciditatis est.

Tantundem in hoc est ponderis & rationis. Ostendi hunc usum in sectione publica, toties nominata Anno 1652. tractatus autem tuus de vasis lymphaticis, qui usum hunc describit, lucem demum vidit, anno sequente 1653. quomodo ergo hic plagium committere potui, & tuum suffurari? vereor, ne hoc mendacio tuum reatum tegas.

IV. *Falsò affirmat Hepatis ruborem à sanguine dependere.*

Objicis quod falso affirmaverim hepatis ruborem à sanguine dependere. In hac lite plus est

est verborum, quam sensus. aut enim ignorass naturam hepatis, aut inani studio multiplicass controversias: statua ex creta facta nonne albescit à creta? quod si quis molestè curiosuss quærat, cur statua albeat? respondetur optimè & brevissimè, quia ex creta est. Cur à creta albeat respondentem dicere non incumbit, quia hoc non est in quæstione. Tuum erit applicare ad hepar.

Heracitus ex liquidâ evaporatione, in solis circuitu inflammatâ, diem faciebat, Diog. Laert. lib. 9. pag. 365. Sic tu Rudbek vapores quoscunque affers, solem putas esse clarissimum. Quomodo convenit Veslingio tua expositio: Hepar in quibusdam animalibus album vel flavum est, utcunque rubicundus sanguis occurrat: addis opportuna quia flava ac atra bilis sanguinem copiâ excedit. Vitulâ dignus es, qui fœtus hepar flavum ob flavæ bilis copiam asseris, aut album ob aquam.

Imo quomodo conveniat mea expositio, in posteriori membro ostendam.

Videmus in ovo sanguinem rubrum palpitare, nullam tamen aquam, nullam bilem flavam acies oculorum assequitur, & in aliis adultis idem conspicuum est, tamdiu, quamdiu per portam acidum fermentum ad hepar non fertur. Si hoc fermentum cum sanguine persusum, in hepatis effunditur parenchyma, statim

tim ipsi ruborem conciliat. Spiritu vitrioli Syrupis affuso, extemplò illi rubescunt propter salis acidi admixtionem. Idem fieri in hepate propter fermentum lienis. Quare si id deficit naturæ instituto, vel non dum perfectò liene, facile patet, cur hepar alium colorem sortiatur. Si quoque id à morbo aliquo vitietur, totius corporis color luridus evadit.

Sanguinis atque viscerum ruborem à lienis aciditate dependere, ac proinde necessarium esse, ut lien primo conformetur absurdum est. Unde enim punctum saliens rubet, quod ante lienem existere non audebis negare. Cujus deinde observatione constat, lienem formari ante cor, sanguinem quoque a liene exire, & huic contendere in cor pro tinctura. Melius de his in Anatomia tua Reformata. l. I c. 14. Pag. 87. Color epatis sani rubicundus; si vero omni sanguine destituatur, aut decoquatur, recte cum Gordonio dicendum, subcandidam esse, sicut in Embryone, antequam affusio fiat sanguinis. Et paulo supra. Epar, Substantiam habet rubram & mollem [ut bacillo dequassari possit & separari à vas intertextis, sive cocta, sive cruda] vasis circumfusam, instar sanguinis concreti, unde πρετέχουσα dicitur, id est, affusio, quia affunditur vasis, & spatia inter hæc replet. Pag. 91. Ruborem autem seu Chylus parenchymati similem, non tam ab hepatis carne sola acquiri, quæ ipsa sanguini affuso suum debet

debet colorem. Hic satis apertè dicis hepatis ruborem à sanguine dependere.

Bartholinus Anat. Reform. lib. I. c. 14. p. 91. ruborem hunc deduxit à luminis naturalis copia, quod veluti peculiare elementum omnibus mistis inditum, tribus libris de Luce animalium eruditè demonstravit. Consentiret Platoni Bartholinus, si lucem ab ignee non discrevisset. Platoni enim in Tymæo rubet sanguis ab impressione ignis, & hepar quoque, propter illius majorem copiam. Cæterum obstat Platoni, non omnia rubra calere, neque calida rubere, ut in aqua ferventiprehenditur. Cum tamen Rudbek non disputet à quonam rubedo sanguinis dependeat, sed hepatis, satis quod licuit de his disserui.

Requireret hoc peculiarem discursum, quo probare possem evidenter, colorem sanguinis rubicundum nunquam dependere à lumine. Sed quia id non patitur instituti mei ratio, superfedebø huic quæstioni. Interim quid color? quid lux?

V. Et quod Atrabilis naturæ instituto generetur, quæ serum est, quod atrum fit à tincturâ purgantis.

Hepar rudicundum esse, quorum sanguis

necc

nec tantâ copia, nec tam flavâ ac atrâ bile
 le conspersus est. Factum. Rudbek magni be-
 neficii existimas aliquo conatu exsolvere. Ideò hu-
 morem fictitium atram bilem masculè defendis ut na-
 turalem, quod viscera tua totum livore infecerit, ut
 aliorum existimationem facilius maculares. Mate-
 ria tot Medicorum industriâ, & ut morborum ma-
 ter fecunda nota, à nemine tamen in aliquo loco
 cum commodo visa, aut reperta insans est. Tu pri-
 mus (si Diis placuerit) omni sanguini eam admi-
 sces, quasi Natura te interprete aut arbitrio, sua ope-
 ra administraret. Galenus l. 2. Nat. Fac. c. 9. Di-
 stinguit atrum succum ab atrâ bile, quod ille ad com-
 modum naturæ, hæc ut noceat generetur; & Com, 53.
 aph. 6. abusivè atram bilem concedit Melancholiam
 vocari. Illius varia symptomata exprimit, 23. aph. 6.
 2. aph. 4. & Hippocrates etiam, cum in utero exi-
 stit, lib. de Morb. p. 666. quamvis illam videatur
 inter naturales humores resensere, quem tamen li-
 brum de nat. Homin. ideò pseudohippocraticum vo-
 cat Hoffmannus l. 2. Instit. c. 12. §. 3. & l. 2. Instit.
 c. 2. §. 5. & nil nisi nomen Hippocratis præfixum
 habere putant alii. Sunt non pauci qui locum dictum
 acriter defendunt, quia in omni coctione duplex ex-
 crementum docent esse, crassum & tenue. Hoc fla-
 vum illud bilem dicunt atram. Quid si crassum excre-
 mentum sit bilis flava, & tenue lymphæ Bartholini?
 Multa mala quæ ab atrâ bile proficisci statuimus,

melius obstructis lymphis explicantur, cum lividum colorem conspiciamus; ad quem ille prona naturâ esse videntur. Idem quoque docent atrum humorem catharticis medicamentis, iisque certis expurgari. Non egero, quod Natura vitiosa sit, illud saltem moneo, non purgari alium humorem à rhabarbaro, alium ab agarico, alium ab epythymo. Sed, fermentato sero, eoque à sanguine secreto, vellicare vasa, ut noxium succum expellant. Veluti ventriculus digito vel penna irritatus evomit superfluos humores. Nec colores varii excretis humoribus attribui possunt, sed medicamentis, à quibus illæ tincturæ proveniunt. Unde myrobotani, pro diversis coloribus, dicuntur diversos humores excire, & rhabarbarum quod flavos humores educit, si sub salis forma exhibeatur, non expurgat flavum, sed serosum duntaxat humorem, quia eandem tincturam non habet, quam habuit integrum; cum tamen maxima vis purgandi in sale consistat. Insuper xialappa diversis temperamentis æquali effectu, & in iisdem individuis in diversis tamen morbis exhibetur. Id non eveniret, si à peculiari qualitate ille humor, vel iste expurgaretur. Vide plura apud Cælium Aurelianum l. I. Oxeon. c. 6. & Rudbek errores, ex quibus te manu subtraxi.

Sufficit mihi pro responsione ad huic §. & defensione meæ propositionis elarius antea mihi dictâ explicasse. Per atram bilem nihil aliud intelligo, quam bilem naturalem, quæ
im

in aliquibus, vehementia caloris secundum Medicorum opinionem aduritur. Multoties enim in vesicula fellis, apparet bilis non flava, interdum æruginosior, interdum atrior est. Non hic intelligo Melancholiam, non capsularum atrabilarium succum, neque bilem ventriculi adustam sed id denoto, quod experientia crebra me docuit. Neque hoc sic accipi volumus, ac si bilis hæc quantitate excedat totam sanguinis massam; sæpe enim hepate plus bilis reperire est, quam sanguinis. Hepar cum dico parenchyma potius, quam vasa majora intelligo. Non potest non hæc caro tingi flavo colore, quoties bilis per eam sequestranda versus ductum choledochum, vel quantitate exsuperat, vel qualitate peccat. Eadem mens mihi in expositione verborum Vesslingii constat rectè parum ex Gummi Gambodia, sive ut vulgo, Gutta Gamba, posse sic satis multum sanguis suo colore inficere parumque bilis urinam tingere. Sic & Hepar à bile quantitate vel qualitate peccante vel alia de causa tingi à ratione, & experientia alienum non est. Sæpe enim adverti hepar flavum aut atrum, aut æruginosum, ejusdem coloris humore vesicula distenta, ac nihilominus secto hepate, sanguinem ex vasis fluxisse, non bilem, non obstantem, quod totum parenchyma flavo colore

inctum, bilisque plenum esset, quæ per copiam vel crassitiem aliasve qualitates secundum naturæ leges filtrari & secerni non potuit à massa sanguinis. Ipsemet denique duplicem statuis bilem l. 1. Anat. Reform. c. 15. p. 95. *Profundit enim canalis crassiorem & sæculentam bilem (quam ego atrum appellavi) vesicula vero continet tenuiorem & magis flavam.* Sed tibi serum atra bilis est. Quomodo autem? Bilis enim secundum Medicos naturaliter flava est & calida: serum vero aqueum, & temperamentum frigidum: medici quoque atram bilem generari ajunt à flava, à qua serum non provenit, nisi forte tua autoritate putes recte sero dari nomen atræ bilis. Prætereo sciens cætera, quæ in illo paragrapho de purgantibus adducuntur, cum hujus fori non sint.

M E M B R U M VII.

A D C A P. IV.

Fict. *Convincitur Rudbek quod exscripserit caput hoc, ex Bartholini Vasis Lymphaticis.*

*Q*ueris Rudbek hepar variis morbis affligi. *Tamen magis duris excruciaris, ut ambitione*

invit

invidiaque nimia. Hæc vitia te non patiuntur sanæ
 mentis esse, quibus nunquam aliena sors convenit,
 quam tu majorem cupis, quo indignior es. Non in-
 telligebas felicitatem tuam, cum in hoc capite Bar-
 tholini nomen, aut Vasa lymphatica præterires silen-
 tio. Impudens votum! aperta fraude obscurare fa-
 mam Clari Viri. Docuit Bartholinus qualem, &
 qua ratione usum Vasa lymphatica præstent in hydro-
 generatione, & quantum constat, & te prius do-
 cuit, c. 7. p. 49. Vasc. Lymph. Obstructis venis
 Lymphaticis quando liquor tenuis a partibus
 non separatur, oritur Anasarca vel Leuco-
 phlegmatia, vel quando impedito per hos
 transitu, ad venas ire cogitur, Ascitidem exci-
 tant, vel quando ob tenuitatem tunicæ à copiâ
 vel liquoris acrimoniâ, vel incumbenibus gra-
 vioribus rumpuntur corrumpunturque, in ca-
 vitates vicinas, seu abdomen seu thoracem ef-
 fluit aqua, maximi morbi causa. Et quos alios
 morbos in hoc caput ex citato loco transcribis. Quis
 doc te Procrustes docuit? Ille quidem prædo insuetæ
 crudelitatis, obvios insidiis interceptos suo grabbato
 applicabat, & si proceriores essent, amputatis pedi-
 bus decurtabat, si brevior corpuseulo, funibus alliga-
 tos, intollerabili nervorum tormento extendebat.
 Plutarch. in Theseo. Hoc facis qui scripta Bartholi-
 ni misere torques & laceras.

Non repeto quæ prius satis, ut confido,

sunt discussa, & refutata. Lege totum cap. 4. & confer cum iis quæ cap. 7. pag. 49. adducis.

Quod ad usum lymphaticorum attinet, præsertim in generatione hydropis, dubitari potest, an talis obstructio, qualem ego vidi & descripsi, cap. 4. pag. 271. unquam observata sit a te; nullum enim adfers experimentum. Nec interim cessas jactare, me ex tuis totum exscripsisse caput. Qua porta quæso? nam meorum ne vestigium quidem in tuis erat.

M E M B R U M VIII.

A D C A P. V.

Ex quo Bartholini loco descriptum sit; & Paradoxum Mesenterium omnino esse liberum, indicatur.

ET ne hoc quidem caput ex tuis descriptum esse, satis superque in præcedentibus probavi. Videamus interim quibus argumentis nitare.

Nil hic nisi pridiana & frigida fercula, quæ olim Romæ in peculiari foro vendebantur. Qui te ubique Bartholinus, & hic c. 5. Vasc. Lymph. p. 32. &c.

12. Thorac. Lact. p. 37. quoque adjuvat. Non ad-
scribo verba, ne quivis facile tristem ferat senten-
tiam, & dignus sis omni malo, qui tibi videris felix
transcriptor, cum propria parum curas.

Rem mihi gratam fecisses, si ista verba ad-
fluxisses, quæ argutè fatis & de industria præ-
termittis, ut fucum faceres lectori, eumque in-
certum in tuam sententiam traheres. Primum
exscribam tua, & mox subjungam mea. Tua
sunt Pag. 32. edit. primæ Vas. Lymph. Nos
nulli nomenclaturæ adstricti, sine discrimine & his
& illis appellationibus dignabimur, donec commo-
diora alii monuerint.

Exortus Lymphaticorum vasorum est ab extre-
mis partibus seu artubus, & visceribus hepate nem-
pe, ex quo cum ramis portæ prodeunt, vesicula fel-
lis, &c. Quæ parte v. ex artubus prodeant, an à ve-
narum extremis, vel musculis, necdum oculus assequi
potuit, ob vasorum subtilitatem. Conjecturæ si quis
locus, à partibus nutritis debent emergere, ob usum
postea asserendum, quanquam nec à venis capillaribus
impossibilis sit exortus. Qui in nervis circulationem
admittunt, nullam commodiorem hac viam inve-
nient, quippe subtilissimos spiritus in splendidam
aquam resolvi quotidiano in alembicis experimento
constat, tumque ex nervorum summis particulis pro-
grederentur.

Insertio duplex. Alia inferiorum vasorum, su-

periorum alia. Distinguiamus hac experientiam sequenti. Latè enim disseminantur, & truncum cum artubus suo ambitu involvunt. Vasa aquosa infra septum medium enata inseruntur in Receptaculum chyli seu glandulas novas chyli, quo tanquam in alveum limpida suam lympham effundunt, ut porrecto ad Cor tramite per thoracicas lacteas deducatur. Quæ verò supra diaphragma ex artubus trahunt originem, in Iugularem externam sive axillariis concursum ingrediuntur. Vnde truncum nullum habent, sed ex partibus diversis hinc inde veluti rivuli salientesque fontes separatis originibus ad fluvios duos tendunt, glandulam nempe mediam lacteam & axillarem venam, ut in communem cordis oceanum pleno gurgite exundunt. Substantia, est tenuissima pellicula pellucida, instar tela aranea subtilis, ut levissimo vulnere & tactu rumpatur. Hinc est quod effusa limpida aqua statim dispareat, quia applicantur membranula illius venis subjectis, ut discerni nequeant etiam à Lynceo. Non memini tenuiorem in corpore partem, si piam in cerebro matrem excipias, quam æmula substantia refert. Sicut per piam meningem transparent cerebri gyri, colorq; levis offensa dilacerari aptam, sic per nostra vasa fragilia liquor contentus cernitur. Hinc aquosarum venarum.

Color est hyatidum, crystalli instar resplendens, quamdiu liquore suo repleta sunt. Iuvant non videntur. Lactea evacuata fibrillas visu conspicuas relin-

inquunt, nostræ cum liquore in auras videntur evanescere, ut præter venas sanguifluas nihil compareat. Quæ causa est, quod hæcenus in cadaveribus observata à nemine fuerint.

Figura vasorum Lymphaticorum interna cava est, venarum aliarum more, externa variat. Maxima pars annulari formæ venas ambiunt, hederaque instar amplectuntur, per tenuissima filamenta illis alligata & connexa. Quædam recta prope hepar, & in axillaribus. Exprimunt egregiè fluminum anfractuosa alveos, quibus per apertos campos sinuoso tra-nite currunt errantque.

Valvula tenerrimæ texture ingressui in axillarem supra præponitur, quæ regressuræ aquæ obstat. Eaque sola observari potest. Non dubito quin alibi quoque venis aquosis apponantur valvula, si quidem ne flatum admittunt versus extrema immissum, ob tunicæ tamen subtilem contextum cultro Anatomico separari non possunt.

Magnitudinem, quanquam in subjectis pro animalium diversitate variet, in singulis tamen accurate demetiri nescias. Pars enim latet, & conspectum fugit. Quas invenimus cognitâsque habemus, exiles sunt & angustæ, styli mediocris crassitiem admittentes. Vinculo tamen interceptæ ingrossantur & impleta distenduntur. Prope hepar crassiores, quia sanguis in illo copiosior. Quod verò magnitudini vasorum deest, supplet.

Numerus, qui in abdomine iniri vix potest. Iliacum ramum plurima ambiunt. Mesenterium ingredientia augentur. Ex hepate quinque vel septem ut plurimum ramuli in portæ amplexibus exeunt. In anterioribus prope axillarem unicus ferè utrinque ramus conspicitur.

Situs & Progressus lymphaticorum vasorum, ut nihil ad perfectum historiae nostræ ordinem desideres, iste est: In superioribus artubus ad latus venæ brachialis sursum repunt cum venâ ipsa cruenta, cui firmiter annectuntur, perguntque cum eadem ad axillarem, in quam exiguo osculo patent valvulâ munita. A cruribus eodem modo permulta adscendunt, sociatæ venæ cruralis & Iliacæ, quam ambiunt modò arctè modo laxè, circulatorum instar, progrediunturque ad mesenterium, ibidemque cum portæ ramis in glandulas inferuntur, via oculis haud satis conspicua. Ab hepate quoque & vesicula fellis ejusdem portæ societate per eandem viam decurrunt. Et in Tract. de Lact. Thor. Pag. 37. edit. primæ Per cujus medium toto hoc itinere serpebant, paulatim ad sinistram deflectunt, & sursum sub œsophago, aortaque serpunt, & sub arteria subclavia & thymi glandulis, ad claviculam sinistram procedunt. Diversus hic est Pecquetus, qui à tertia dorsi spina, in duos ramos diffindi scribit pingitque, quorum sinister ad claviculam sinistram tendat, dexter ad dextram. Sed invento vero pictor aliquid addidisse videtur vel inventoris

ris conjectura. Enimverò utrinque diffindi obser-
are non potuimus, sive in brutis sive homine, nisi
aliter in Gallia, aliter in Dama ludat natura; Sed
semper tantum à tertia vertebra sinistrorsum defle-
re, sicut in humana figura exprimi curavimus.
Nolle in inferioribus indito nullum à dextris vesti-
um vasis comparuit, nec quidquam huic simile vi-
us potuit explorare. Neque aliter fieri posse existi-
mo, quod in homine diligenter, pluribus etiam ocu-
is investigaturus, deprehendi, quia ad spinæ dorsi
artum juxta jugulum in dextris statim axillaris vena
cava oritur cordis basi vicina, in sinistris vero lon-
ior est protensio ut videatur natura huic insertioni
commodum locum designasse, Virinque quidem liga-
um hoc vas per multos dies servatum à se visumque
refert Vir profunda eruditionis Adrianus Auzo-
ius, quemadmodum fratri meo Erasmo Bartho-
ino, antea laudato, confessus est. Sed fide mea apud
magnum Auzotium omnesque exciderim si dextram
insertionem in ullo cadavere observaverim. Ludit
ape natura, & in unico subjecto illi forsan revela-
vit, quod nobis infinita denegarunt.

Mea autem sic habent. Cap. 5.

Qui itaque in hac inquirere volet, canem, felem,
vel vulpem sumet (quia in ovibus & vitulis inquisitum
difficilimum, propter intestinorum multitudinem) &
abdomine aperto, ablatoque vel supra thoracem re-
flexo omento, ligaturam inter ventriculum & hepar
faciat,

faciat, in mesenterii parte, hepar ventriculo ac in-
 testinis connectente, (quæ in omnibus fere animalibus
 omnimodè libera est) & intra se, venam portæ cum
 ductu cholidocho continente ac ducente; mox videbitur
 à jecore ad ligaturam ductus aquoso humore intu-
 mescentes, qui post horam unam vel alteram flaves-
 cunt. Liberatis deinde intestinis à loco hepatis infi-
 mo, Reni dextro adnexo, & illis ad sinistram reflexis,
 separet intestinum colon à lumborum vertebriis, &
 venas lacteas cum vena porta immediate sub pan-
 create glanduloso, in ea mesenterii parte quæ inte-
 stina dorso alligat, currentes liget; postea thoracem
 aggrediatur, sternoque avulso, ductum chyli ferum,
 prius evacuata vesicula, filo constringat, eodemve
 modo alteram extremitatem in abdomine ano pro-
 spicientem vinciet, ne vasa serosa eo tendentia vesti-
 culam impleant; quamvis interdum ea ligatura nomi-
 opus sit; solet enim plerumque ille humor serosus in
 vasis glandularum restagnare. Aliam quoque in me-
 senterio prope vesiculam chylosam faciet ligaturam,
 & conspiciet, laxata prima, inter hepar & ventri-
 culum injecta, glandulam illam (T. I. m.) delineatam
 ductus hos recipientem, & illos ipsos, usque liga-
 turam hanc inferiorem, humore gravatos; postea
 aperto hoc inferiore ligamine, tota vesicula eodem
 humore implebitur, & si ligamen, ductum chyli fe-
 rum constringens, paulo supra vesiculam, in thorace
 solveris, vesiculam evacuatam, & humorem, venam
 axil-

axillarem ipsumque cor (ligatis prius venis omnibus
ad jugulum, dextroque ejus ventriculo dissecto) in-
gressurum videbis. Postmodum, si vesiculam quoque
chylo impletam intueri velis, illud astringenti tibi in
porace ad vesiculam filum, & laxanti, circa pan-
creas venarum lactearum ligamen, eveniet. Sic, al-
ternatim apertis iterumque contractis ligaturis, hu-
more aquoso & chyloso vesica elevabitur.

Quod verbum ex tuis, aut quam periodum
in mea transtuli? discrepant singula non mo-
do in verbis, sed & (quod fraudem arguit) in
rebus. Et ubi tu secandi modum illum habes,
quem ego ibi docui? quam multa insuper ibi-
dem loci & alibi describo & clare exhibeo, de
quibus tu per somnium ne quidem cogitasti.
Mirum si non aliquando etiam tibi asseras,
glandulam sub porta sitam, in quam ductus
hepatici se exonerant. Mirum si non tu pri-
mum deprehenderis mutationem aquei humo-
ris, ductibus illis contenti in flavum aut subru-
brum, vel ex rubro & flavo mixtum. Mirum
si non tuum aliquando inventum sint valvulae
horum ductuum. Quas adeo numerosas de-
prehendimus in singulis ductibus, ut saepe mili-
granum non recipiat spatium intermedium:
raro autem majus hoc sit, quam ut admittat
gramen hordei. Scio te hoc de longitudine
intellecturum, non de amplitudine loci. Mi-
rum

rum denique si non & se tibi debeat Anastomosis, quam inter venas lacteas & ductus hepaticos esse demonstravi. Cur enim hanc non notasti, qui hecatombem impendisti in inquirendis lymphaticis. Sic enim jactas *Hist. Anat. XLVIII. Cap. II. Pag. 252. Propter inventum omni seculo invisum hecatombem, & qui necdum satis oculis, experientiaque fidebamus alioquin manifestissimæ, ut perpetuum naturæ institutum videremus, &c.*

Fict. inquisitu. At supra ad vitulum primam inventionem retulisti.

Si intelligis vitulum in quo primum lacteas inveni (ut videtur velli illud *supra*) quo argumento nititur tua consequentia? quia *Cap. 5. dixi, difficilimos esse inquisitu ductus hepaticos in vitulis propter intestinorum multitudinem: idcirco sequitur etiam thoracicas inquisitu difficilimas esse! an tu putas intestina locum in thorace habere, ut ventriculum ibi locabant primi Anatomix instauratores? si autem per verbum *supra* intellexisti *Cap. 6. quod infra est, deque vase seroso in vitulo, circa æsophagum observato agit, præterquam quod &c.* sic male, per eandem chordam oberras. Nam & hoc vas in thorace sedem habet. Deinde am quia ductus hepatici inquisitu sunt difficiles, ideo*

oleo etiam reliqua, utpote serosa iliaca recti
testini, lumbarum Sterni cordis &c.

Mesenterium verò in omnibus ferè animalibus, *Fict.*
omnimodè liberum falsò putas. Rudbek nunquam
didisti mesenterium si hæc seriò dixeris. Hoc apo-
pysibus transversis lumbarium vertebrarum firmiter
connectitur, (ne intestina facile prolabantur vel ἐπι-
μυφαλον vel ὀχεοκήλιω excitent) perligamenta,
arcto complexu intestinis adhæret adeò, ut divi-
sionis nota nulla appareat. Præterea venæ innumerae
eseraicæ dictæ à vena porta descendentes, & arte-
ræ à cœliaca, & nervi à lumbaribus in mesenterium
propagantur; ut nulla pars sit in toto corpore, quam
non adjicias lacteas Asellii, quæ plura vasa ha-
beat, &c.

Ubi Anatomicum agere & inquirere debeas
veritatem, tempus sophismatis teris, ut ne
mendaciis dicam. Leve enim tibi mentiri.
Cur suppressis verbum pars? dico verbis cla-
ris & perspicuis Pag 274. Ligaturam inter ven-
triculum & hepar faciat, in mesenterii parte, hepar
ventriculo ac intestinis connectente, (quæ in omnibus
animalibus omnimodè libera est) & intra se,
venam portæ cum ductu cholidochæ continente ac du-
cente; ubi non de toto mesenterio locutus sum, sed
de parte. Ejusdem ponderis est & hoc argu-
mentum: pars mesenterii libera est, ergo to-
tum mesenterium. Nec crediderim te impu-
tare

tare mihi crassum hunc errorem velle; procul dubio enim vidisti, quæ Pag. 275. scripsi. *Partem mesenterii intestina dorso alligasse — & venas lacteas — in ea mesenterii parte, quæ intestina dorso alligat currentes liget.* Cæterum quod ad illam mesenterii partem attinet, quam liberam esse dixi, etiamnum profiteor, quia hepar ventriculo & intestinis adnectitur, sic liberam esse, ut digito comprehendere possis, atque per ligaturam constringere. Testes dare possum quod pluribus id ostenderim.

MEMBRUM IX.

AD CAP. VI.

*In quo propriis telis se confodit
Rudbek.*

Vertumnum Rudbek agis, qui modò felis formam, modò canis refers. Doles (lit. c. 1. 00. te distractum variis negotiis cl. I. c. 1. non potuisse in sectionem animalium debitam operam conferre, insequentidonec cl. I. c. 1. saturam ffelem primum secares, quam in hoc capite dicis fuisse canem.

Ingenium Cl. Bartholine prodis. Ideo vertumnum ago, quia intra annum alio tempore canum, alio felem me dissecuisset profiteor, (8

in utroque invenisse, quod augenda arti erat? videor tibi insanivisse, qui felem & canem pro uno habuerim. Deinde, quia non nisi unius canis, uniusque felis facio mentionem, idoneo putas plures me non secuisse? possum tibi in conscientia affirmare, me spatio quasi quatuor annorum præterpropter quadringenta animalia incidisse, nescio qua voluptate me rapiente ad hoc studium. Jam tuum est numerare tua pecora. Perparcus numerus est eorum quæ secuisti, si præter ea, quæ observationes tuæ præ se ferunt alia non secueris. Non credimus vero te tam paucis nixum, tam confidenter prodere in publicum. Sed ut ad mea redeam. Nunquam ex scripto nostro potero convinci habuisse canem pro fele. Legantur verba Cap. 3. Pag. 260. Anno insequente, scilicet 1651. felis saturi post quintam horam, abdomen aperui, &c. Cap. 6. Pag. 277. Anno 1651. 27. Ianuarii, mihi, venas hæmorrhoidales canis inquirenti, &c.

Majus figmentum innuis: cum Anno clō lō c l i. ductus hepaticos & glandularum inveneris, quod eorum in anatome jussu Serenissimæ Regine Christi- Fict. næ clō lō c l i i. celebrata (lit. c. 2.) non memineris; neque sexto Martii reperta, mense Aprili manifestaveris.

Me ductus hepaticos ostendisse Ser. Regine sat probat epistola & cap. 1. Tractatus mei

de Ductibus hepaticis. Quod vero serosa glandularum vasa, quæ jam tum quoque inveneram eadem demonstratione non repræsentaverim tu saltem non mirari debeas. Quam sæpe enim vel ipse expertus es uno in subjecto omnia simul non posse demonstrari? cujus enim manus adeo exercitata est, quæ non cogatur aliqua lacerare & præterire, cum ad alia magis desiderata festinat. Accedebat eo tempore, quod in illa demonstratione agendum mihi erat non pro meo lubitu, sed Sereniss Reginæ meæ jussu. Ut jam non dicam multa me brevi tempore ostendere suæ Majestati debuisse. Si unquam tu lymphaticos ductus, quæ par est diligentia rimatus es, didicisti procul dubio, quanto labore atque patientia hæc res constet, & quam non duabus horis absolvi talis sectio possit.

His omnibus publice tuam prodis fidem, quamvis operosè chronologiam inventionis nectus, quam antea passim inculcasti. Nempe ut Bartholino agrè facias, quem simulas hæc vasa non vidisse. Indicium certum tamen inde conficitur, Bartholini inventum tibi visum, quem in chronologia negligentem, hac industria corrigis, de qua correctione in Epistola dicam.

Falsa tamen hæc chronologia, ut ad c. 4. monstratum, nulloque teste firmata.

Quid

Quid mihi toties chronologicam computationem oggeris, in qua si quis solæcismum commisit, tu ille es. Quod testimonia attinet, ea quidem magno numera potuissem, si famam atque gloriam captare voluissem, more eorum, qui ut rerum novarum inventores audiant, nescio quales testes subornant. Non miror te toties provocare ad testes, qui ad conscientiam provocare non ausis. Sunt omnino tibi testes necessarii, ut contra te, semper & ubiq; lymphaticos ductus TVOS clamitantem actio mihi interdicator, quæ in temerè litigantes institui solet. Mihi satis fuit, quia à nemine actionem expectabam, clare & perspicue narrasse, ubi quando, & quo modo, quidque invenissem. Confidebam quippe eruditum lectorem à me non flagitaturum, quod nemo unquam postulavit ab aliis viris, experientissimis & clarissimis, quos primæ & privatim habitæ inquisitioni & inventioni non adhibuisse valde credibile est. Quibus tamen propterea litem nemo moverit, Ubi Asellius lactearum mesenteriarum: ubi Harvæus circulationis sanguinis, ubi Virfungus ductus pancreatici: ubi Van Horne ductus chyliferi, ut Pecquetus lactearum Thoracicarum inventionem testibus probat.

Fateris in fine capitis, te c l o l o c l i i i .

27. Aprilis experientiam adhuc circa hæc vasa fecisse, unde hætenas nihil calamo conceperas.

Dudum ostendi jam mense Aprili me in animo habuisse Tractatum edere de ductibus aquosis. Quæ autem causæ propositum meum protulerint, alibi etiam dixi. Fassus sum, quod dicis me 27. Aprilis 1653. adhuc occupatum fuisse in facienda experientia circa hæc vasa. Quibus uncis hinc extrahes consequentiam, quam inferis? quo argumento evinces me eo tempore, quo occupabar, in confirmanda mea experientia de prioribus inventis nihil calamo concepisse?

Antequam autem laboriosum opus, & stilo impolitum tortum & coactum scriberes, ederesque temporis aliqua mora intercessit, ad minimum aliquot mensium.

Quanto labore opus meum constiterit, tutè judicare poteris, si credis verum dicenti, fuisse 14. diebus absolutum. Si non credis, dabo testes vel centum. In stilo gloriam non quæro. Videtur autem alicujus malignitatis esse, dictionem carpere ubi res non possis. Anatomicus sum non Orator. Illius est res dare & sine fuco: neque enim oculi se falli patiuntur. Hujus vero, verba dare & capere aures.

At Bartholini Vasa Lymphatica Cal. Maji cldo 1653. absolute in vulgus prodierunt, & Lactea Thoracica anno precedenti cldo 1652.

eodem

VAS. ET DUCT. RUDBEK. 101

eodem mense divulgata. Hinc jam manifestum Rudbek à Bartholino tua sumere potuisti, vel reapse sumpsisti; Bartholinum vero culpa tali vacare, qui & prior scripserat, & à te ignoto nil potuit mutuare. Vide Rudbek, vilis animi solatium, fictam chronologiam; & vanas observationes, quæ $\Psi\epsilon\upsilon\delta\acute{o}\mu\epsilon\nu\acute{o}\nu\ \sigma\epsilon\ \lambda\acute{\epsilon}\gamma\sigma\iota$.

Parum aut nihil forte discrepabunt tempora quibus nostros utrinque labores perficimus. Sed demus, quo tempore tu tuum tractatum edidisti, me meo manum non admovisse: hinc non sequitur te esse inventorem. Quid si repetam quod dixi jam ante, animum fuisse mihi non prius prodire cum novis meis inventis in publicum, nisi post plenissimam omnium cognitionem: te vero ultra uno experimento non habito protinus abortiisse rudem istam & indigestam molem.

M E M B R U M X.

A D C A P. VII.

I. *Malè hæc Vasa serosa vocat.*

ANtequam ad singularia descendam, lubet paucis præfari, non ita absurdum videri posse

posse vasorum serosorum appellationem. Primo propter materiam, quæ sero similem in colore & substantia modo vehunt. Deinde propter vocabuli commoditatem. Neque enim insolens est serum appellare, quo cum multo magis quam sero convenit. Existimo quoque non laborandum in appellationibus. Et cui licitum non est nomen rei pro lubitu imponere modo absurdum illud & ridiculum non sit? obvium id in Botanicis est. Annon etiam in Anatomicis? ubi in cerebro sapientiæ domicilio, *nates*, *testes*, *vulvam*, pudenda omnia, & rebus suis minime convenientia, toleramus. Id caput rei est, ipsam rem dilucide, clare & evidenter describere ac demonstrare, ut lectori suppedites occasionem, si ipsi lubeat, eandem rem alio nomine pro suo captu insignire. Hoc judico in omnibus rebus apprimè esse laudandum, & non superciliosè damnandum. Postremo, cur non idem mihi hac in re liceat: quod tibi? P. 216. verba tuâ sunt. Nos, nulli nomenclaturæ adstricti, sine discrimine & his & illis appellationibus dignabimur, donec commodiora alii monuerint.

Plagas meritus es, qui conscius Naturæ opus, & audacter vitias; quæque ipsa meliori muneri præcitat vasa, excrementorum torcular somnias esse. Quo jure vasa serosa dicis, quod nunquam continent? Di-

versum

versum serum est ab hoc liquore, in quo non eundem colorem odorem, & saporem offendis.

Forte serum esse illud solum existimas, quod vesica urinaria continetur, quod ego tamen minimè intellexi. Constat enim humores alios in corpore serum & aquam appellari, quamvis alii & sapore & odore careant, alii non. Ipsemet propria sententia damnaris, dum in libro 2. Anat. Reform. Cap. 5. Appellas I. Aquam pericardii humorem serosum, quamvis omnis saporis & odoris expertem. II. *Vsus, ut in eo contineatur humor serosus, vel aqueus instar urine, non tamen acris aut salsus.* Pag. 122. *Quemadmodum serum sanguinis partim per sudores, partim in pericardium, &c.* 2. Humorem glandularum Pag. 65. Lact. Thorac. *Adhæc in lactei liquoris defectu, talis humiditas serosa in illis reperitur, qualis in glandulis conspicitur.* 3. Humorem capsularum atrabiliarium serum vocitas. Pag. 65. *Vel capsulas atrabiliaras sero melancholico destinatas.* 4. Humorem mammarum Pag. 95. 127. *Et sero biloso ex mammariis effluente.* 5. Chylum potulentum Pag. 96. *Vel à sero copioso ex potibus.* 6. Humorem testiculorum fæminarum. P. 140. *Ipsi testiculi utring, satis magni, virilibus externa ovi rotunditate nihil cedentes copioso sero in visiculis scatebant.* 7. Ipsum hunc humorem vasis serosis & vesicula chyli contentum,

tentum, ut ego, sic tu serum appellas. Pag. 198.

Et ex Receptaculo prodiens lacuna, supra diaphragma, valde tumida, sero hoc distenta, apparebat.

Pag. 186. 187. Ecce omnis tibi humor aqueus vel tenuis serum est. Sufficiant igitur hæc ad ostendendum inane rixandi studium, & pro scuto contra plagas, quas minari videre, quibus enim eas sim meritus, non sum mihi conficius. Tu an plagas non mereare, qui plagiariorum nulli secundus es, judicabit aliquando seculum. Neque enim sperare audes, te totius posteritati impositurum.

Hic liquor aquæ purissimæ naturam emulatur, & quovis judice mutuatur nomen ab ipsâ.

Falsum quoque hoc est. Nam sæpe ad oculum patet hunc humorem stagnare & coagulari. Experti non semel sumus vasculo excerptum instar gelatinæ condesari. Fuisse quoque falsum lingua docuit, non me tantum, sed & D. van Horne Anatomicum non minus diligentem naturæ scrutatorem, quam attentum observatorem. Nihil horum in aqua. Jam tu quoque hoc experire, & obtrude mundo pro tuo.

Acrimonia feri his araneosis tunicis, sine injuriâ, vibi non potest, quæ tenuissimæ quovis attactu, nec violento, facile rumpuntur, & visui se mox subducunt.

Quem

Quemadmodum quod in se vesica colligit
ferum, ipsam non erodit, ita neque hoc quod
ductibus serosis inest ullam noxam dat suis va-
sis. Quid annon atra aut æruginosa bilis vasis
contineri sine noxa solet? quæ utraque tamen
tantum non lixivium in erodendo præcellit.
Argumento sunt dysenterix hinc natæ. Nosti
aphor. 24. lib. 4. Scis ne chyli cremorem esse
falsum, & sine molestia tamen ascendere per
lacteas, quæ tunicarum araneositate ductibus
serosis non cedunt? inscite vero serosorum
tunicas araneosas appellas. Inveniret in hoc
epitheto Grammaticus ferula dignum. Nam
tunicæ istæ araneorum sunt plenæ, aut ex ara-
neis multis contextæ? hoc meum non facio.
Nego eam esse his tunicis tenuitatem, quæ
possit ulla licentia comparari cum araneis seu
telis araneorum. Patiuntur enim se commode
separari à partibus, quibus adhærent, quibusve
innexæ delitescunt. Tua manus id an possit,
dubito. Forte tuus Lyserus exercitatiores in
his manus habet. Quid enim sine eo potes?
mirum vero te aliena manu inventa, pro tuis
crepitare. Patiuntur præterea ligaturam, & se
in tumorem insignem inflari. Novisti quo ge-
nere follis id faciat? quid dabis mihi, si te do-
cuero, hoc instrumentum parare? vide inte-
rim an visui se subducant, quæ industriæ bene-

ficio adeo illi patent. Quin & priusquam inflentur profuso, quem continent, humore, stillum admittunt, & alte satis, & sine ruptionis periculo, nisi manus festinet, aut quod crassius est impellat, vel acie perforet. Sequentia ad nostram rem non spectant.

Sapiens Magistra Natura seri ductibus (ureteribus) crassiorem tunicam, fibrosam, eamque duplicem, colorem candidum, sed non transparentem, magnitudinem conspicuam post plures dies, usque evacuato omni sero dedit, & majus robur; quare vehementer in calculo distenduntur. Vreteres raro natura consilio serum continent, nisi impeditis viis. Hæc vasa semper liquorem vehunt, cujus beneficio spectari possunt. Si igitur (ut rectè disputat Bart. Vas. Lymph. c. 5. p. 31.) cavitatem oblongam spectemus, liquori continendo aptam, & vasis appellationem latam, & venæ pressioem merentur. A contenti liquoris conditione, seu limpidâ aquâ & lymphâ, dicenda vasa, seu lymphatica, seu aquosa, prout cuique libido fuerit. Proinde mulsum frigidum hic propinas Rudbek, unde forsan obtusa memoria, & iudicium tuum. Non meministi quod ductus hepatis aquam contineant, & hæc vasa ipsis similia sint, ut ovum ovo non magis possit; & quod non differant invicem colore substantiâ, & insertionem, nisi origine & situ, ut non videatur veritati congruum: In his

vasis

Vasis glandularum serum, in ductibus hepatis aquam contineri.

Memini probe & aquam esse in ductibus hepaticis, & hos similes serosis. Tu vero nonnumquam oblitus es, quod hactenus nescivisti; humorem in ductibus hepaticis immutari quam præcipuè, in vasis autem serosis nunquam. Neque illud prætermissum à me fuit. Tract. pag. 255. Hi ductus hepatici, humoris semper pleni sunt, qui in animalibus vivis, vel statim morte extinctis, colore aqueus conspicitur, sed post unam alteramve horam flavescit. Observat. XV. In febre jam dudum morte extincto, ductus hepatici, vesicula chyli, vena lactea thoracica ac mesenterica humorum citrino intumescabant. Itaque cum ductibus hepaticis & vasis serosis contenti humores, interdum colore diffimiles, interdum similes sunt: idcirco hepaticorum succum, aquam, serosorum vero, serum nominavi. Donec ulterior experientia aliud doceat moneatque. Etiam in sapore discrimen bis terve observavi. Quoties autem hepaticorum humorem flavum reperi, gustus biliosum saporem deprehendit. Hæc si æque tibi ac comperta fuissent non adeo temere sivisses tibi excidere, quod tibi tatis erat detegendæ nuditati tuæ: non, inquam, dixisses hæc vasa ductibus hepaticis usque adeo similia esse, ut ovum ovo non magis possit. Scias vero diffi-

diffimilitudinem, de qua litigamus, in humore, non tunicis vasorum esse: neque enim chylosi, serosi, hepatici differunt substantiâ modo.

Si diffidis, utraque lympham gusta, nil palatum inficit nitroso sapore.

Auscultavi tibi, & bis periculum fecimus Cl. D. van Horne & ego, nisi vero nos lingua fefellit, pro certo affirmare audemus non parum falsi in seroso humore nos gustasse. Tu qui lympham hanc nihil palatum nitroso inficere sapere asseris, videre experimentum non fecisse; sed suadente ratione & quæ insipiditate ac limpideitate similem vulgari & quæ judicasse. Experimentum vero te non fecisse, persuadere mihi opinio, quam de inseparabilitate & fragilitate ipsorum ductuum habes.

II. *Et glandularum.*

In tractatu ipso rationem adposui, quæ in vasa glandularum serosa appellare iussit. repetito: *Vasa dixi, quod conformationem, figuram, usum, eadem omnia habeant cum cæteris, Glandularum vero: quod maxima pars eorum glandulis originem debeant.*

Autopsia didicimus hæc vasa ultra glandulas iliacas ad artus porrigi, quod in cercophytico 18. l. 1. c. 10 l. 3 c. 14. dissecto vidimus.

Idem

Idem & ego non solum in patria verum
etiam hic Lugduni Batavorum aliquoties Do-
ctissimis viris. D. Doctori Hemsterhuis,
D. P. Pierio ac Fursmanno Medicinæ candi-
datis, aliisque ostendi neque ego dissimulavi
hoc in Tract. Meo Pag. 284. *Vsus itaque sive*
actio horum scilicet vasorum erit, humorem e parti-
bus corporis & glandulis. Pag. 285. Cum vero istis
vasis plerumque appositæ sint glandulæ, quas ramulis
illis tegunt atq; penetrant. Ad idem consentiunt
figura. Tab. 2. Fig. 1. rr. G. O. manifeste enim
hic ultra glandulas vasa serosa feruntur.

Tu ipse nullas glandulas, illis vasis quæ subinte-
stino recto sunt adscribis, aut quæ ex musculis abdo-
minis ipsum abdomen perrepunt, quæ tamen fibrillæ
sunt certissimæ;

Recte quidem, cum dicis, me nullas glan-
dulas illis vasis, quæ sub intestino recto sunt,
adscribere. Jam supra hoc ipsum monui. Quæ
vero ex musculis abdominis ipsum abdomen
perrepunt, fibrillas esse certissimas, dici non
potest, nisi à rerum penitus ignaro, quique ea
manu nunquam tractavit. Ego vero testibus
æpe jam laudatis sæpiusque laudandis, conspi-
ciendos variis vicibus exhibui.

Aut quæ ad artuum venas deprehenduntur quæ
nec vidisti, nec descripsisti. 21. Jan. clc Io c LIV.
Debeo tibi gratiam, quod manuduxeris me
ad

ad inquisitionem eorum serosorum, quæ in artubus deprehenduntur. Debebis aliquando mihi eorundem insertionem in glandulas, & transitum per illas ad axillarem venam aut ductum chyli ferum ei proximum. Jam enim hæc ostendimus præter eos quos modo laudabam, etiam Cl. van Horne.

Vas lymphaticum, ab hepate descendentem cavam ad iliacos ramos concomitans, in cane vidimus, sed nullam glandulam. Tibine nugivende majorem fidem poscas porro, quam negas nobis quoque oculis quam maximè intentis, & acutis.

Nondum Cl. Bartholine Tract: de lymphaticis, neque in figuris tuis exacte delineasti Iliaca serosa: quod argumento est: & mihi quidem: qui novi quanto hæc labore constent in dubio Lyseri tui inventa paucissimis uti sectionibus. Quæ si toties tam maxime intentis & acutis oculis, peractæ fuissent, nunquam se tibi subducere potuissent. Nobis nihil solenniùs est, quam glandulas Iliacas vasis suis serosis instructas oculis exhibere.

Glandulae non possunt esse proprium vasorum, quia non omnibus communes sunt.

Non dixi uspiam glandulas serosis vasis esse proprias, seu omnes à glandulis oriri: Vid. Pag. 280. Secundo glandularum quod plerique scilicet illorum vasorum, inde sciam trahant origi-

originem. Pag. 285. Cum vero istis vasis ple-
umquæ adpositæ sunt glandulæ. Verum cum à
motiori soleat fieri denominatio secutus sum
consuetudinem.

III. Reliqua quæ ex Bartho- lino suffuratus est, bona sunt.

Quidquid in hoc capite lymphæ superest, illam tra- Fict.
duxisti ex capite V. Bartholini. Si tamen quidquam à
olivâ accepit, num tibi adscribendum totum nego-
um? Non credo, nisi Rudbek Philoxeno famosissi-
mo helvoni te similem prædicas, qui nidore fumi ta-
lis alienas ædes ingrediebatur, & adpersis obsonio
vibus condimentis, quorum usum apprimè callebat,
totam deinde patinam sibi vindicabat. Quamvis tu
andem artem parum feliciter adhuc tractaveris,
lâ tamen vehementer te oblectari, deduxi.

Quam egregium mendacium committis,
x 1. & 2. membro aliisque locis patet. Dein-
e apponam & Tuum caput 5. & meum. 7. ut
mnibus perspicuum fiat hoc mendacium.

NB.

DE

DE

VASIS GLANDULO-
RUM SEROSIS.

CAP. VII.

De nomine, substantia, origine, &c. Horum vasorum.

HOs canales *vasa glandularum* serosa nominandos existimavi. Primo, *vasa*, quod in conformatione, figura, & usu cum reliquis meatuum generibus, conveniant: Secundo, *glandularum*; quod plerique illorum inde suam trahant originem, Tertio, *Serosa*; propter succum quo abundant.

De illorum *Substantia*, *Temperie*, *Quantitate*, *Figura*, *Communione*, nihil singulare occurrit. Sunt enim ex membranis conflata, intus infinitas habentia valvulas, exterius nodosa, &c. quibus omnibus ductuum hepaticorum naturam repræsentant.

Originem & situm simul considerare visum fuit, cum hi canales in diversas corporis partes sese quasi insi-

DE

VASIS LYMPHATICIS,

CAP. V.

Methodica Vasorum Lymphaticorum descriptio.

Quo nomine signanda sunt *vasa* nuper à nobis detecta, non facile ipse dixerco. Fruere qui *serosa vasa* indideant, quod serum contineant. Non potui acquiescere huic nomenclaturæ. Serum enim, ut infra patebit, ab aqua hac limpidius diversum est, & serum alibi sibi in corpore receptacula eleegit, supra signata. Ureteres, seu ex renibus ad vesicam deferendo destinati, ab his prorsus differunt, substantia, colore contentis, & distributione. Ureterum enim tunica crassiores color candidus quidem sed non transparentes, contentum serum nunquam in ductu sistitur, denique distributio varia, sive terminum à quo, renes, sive a quem, vesicam, consideres. Si igitur cavitatem oblongam spectemus liquori continendo aptam, & *vasis* appellationem latam & *vene* pressiore merentur. A contenti liquoris condensatione, seu limpida aqua & lymphæ, dicenda *vasa* seu *lymphaticis* seu *aquosa*, prout cuique libid fuerit. Si denique externum splendorem illustrem, hyatidibus æmulam contempleris, non scio quid causæ subfit, cur non *vasa crystallina* condigno mererentur.

nuent. Quæ enim ad jugulum inveniuntur, ramulos sub sterno inter pinguedinem (vid. Tab. 2. fig. 1. ad G. & o.) & venas, mediastino suffultas, spargunt, ubi glandulam unam vel alteram, (Tab. 2. fig. 1. O.) circa sterni principium ingressi conjunguntur, & unum (aliquando duos) constituent tubulum, (Tab. 2. fig. 1. pp.) qui venæ axillari supravectus, ductus chyli feri conjunctione circa finem gaudet. Hic porro tubulus aliquando visus est, alium substantia similem, à costis dextris (Tab. 2. F. 1. q.) venæ axillari dextræ incumbentem admisisse.

Illi autem serosi ductus, qui cordis latus sinistrum occupant, rivulos pericardio (T. 2. F. 1. r.) ejusque pinguedini, & mediastino committunt (T. 2. F. 1. A. B. r.) inde glandularum parvularum auxilio uniti, arteriam aortam trajicientes (T. 1. F. 1. f.) ramulô ductui chyli-fero inhiant.

Alii verò, qui multa ramulorum copia, inter mus-

tis titulo nominentur. Nos, nulli nomenclaturæ adstricti, sine discrimine & his & illis appellationibus dignabimur, donec commodiora alii monuerint.

Exortus Lymphaticorum vasorum est ab extremis partibus seu artubus, & visceribus, hepate nempe, ex quo cum ramis portæ prodeunt. vesicula fellis, &c. Qua parte v. ex artubus prodeant, an à venarum extremis, vel musculis, necdum oculus assequi potuit, ob vasorum subtilitatem. Conjecturæ si quis locus, à partibus nutritis debent emergere, ob usum postea asserendum, quanquam nec à venis capillaribus impossibilis sit exortus. Qui in nervis circulationem admittunt, nullam commodiorem hac viam invenient, quippe subtilissimos spiritus in splendendam aquam resolvi quotidiano in alembicis experimento constat, tumque ex nervorum summis particulis progredierentur.

Insercio duplex. Alia inferiorum vasorum, superiorum alia. Distinguimus hæc experientiam sequuti. Latè enim disseminantur, & truncum cum artubus suo ambitu involvunt. Vasa aquosa infra septum medium enata inferuntur in Receptaculum chyli seu glandulas novas chyli, quo tanquam in alveum limpidam suam limpham effundunt, ut porro recto ad Cor tramite per thoracicas lacteas deducatur. Quæ vero supra diaphragma ex

culos transversos & obliquos abdominis, propullulant (T. 2. F. 1. *h h h h.*) plerumque sine glandula visi, duorum fere digitorum transversorum spatio, à vena cava, uniuntur, & lumbarium vasorum consortio gaudentes, vesiculam chylosam ingrediuntur. Situm obtinent inter peritonæi tunicas; quantum quidem mihi inspicere concessum.

Qui deinde tubuli, sero pleni, venas crurales (T. 2. F. 1. *g g.*) comitantes vesiculam chylosam sub vena cava, osculis excipiunt, glandularum duarum (T. 2. *fig. 1. f f f.*) vel trium substantiam, inguina occupantium, tam extra, quam intra amplexantur. Horum ductuum magnitudinem reliquorum antecessisse in omnium animalium anatome comperi.

Denique vasa serosa deorsum sub intestino (T. 2. F. 1. *e e e e.*) colon progredientia, oriri videntur inter os sacrum & intestinum rectum ramulis aliquibus inter pinguedinem sparsis, qui paulo infra divaricationem venæ

artibus trahunt originem, in jugularem externam sive axillariis concursum ingrediuntur. Unde truncum nullum habent, sed ex partibus diversis hinc inde veluti rivali salientesque fontes seeparatis originibus ad fluvios duos tendunt, glandulam nempe mediam lacteam & axillarem venam, ut in communem cordis oceanum pleno gurgite exundent.

Substantia, est tenuissima pellicula pellucida, instar telæ aranæ subtilis, ut levisimo vulnere & tactu rumpatur. Hinc est quod effusa limpida aqua statim dispareat, quia applicantur membræ nulae illius venis subjectis, ut discerni nequeant etiam à *Lynceis*. Non memini tenuiorem in corpore partem, si piam in cerebro matrem excipias, quam æmula substantia refert. Sicut per piam meningem transparent cerebrum gyri, colorque levi offensa dilacerari aptam, sic per nostra vasa fragilia liquor contentus cernitur. Hinc aquosarum venarum

Color est hyatidum, crystallinus instar resplendens, quam diu liquore suo repleta sunt. Inanitate non videntur. Lactæ evacuatae fibrillas visu conspicuas relinquunt, nostræ cum liquore innatas videntur evanescere, ut præter venas sanguifluas nihil compareat. Quæ causa est, quod hæc in cadaveribus observata à nemine fuerint.

Figura vasorum Lymphaticorum.

Cava

cavæ in cruales, juncti, supra illarum superficiem procedunt, atque tandem cum reliquis serosis vasis vesiculam adoriuntur.

Illud autem serosum vas, quod in vitulis & ovibus sub œsophago conspicitur, delineare non curavi, cum ægrè reliquis inferi potuit; descriptionem tamen ejus non omittendam putavi. Oritur multis radicibus, à glandula quadam magna, & oblonga, quam natura œsophagi lateribus propè diaphragma apposuit, inde sursum recta fertur & sese osculis ductui chyliifero conjungit.

Delineationem postea ab *Authore* impetravimus, ut videretur in secundæ Tabulæ figura quinta.

Numero, nunc plura, nunc pauciora, modo minora, modo majora apparent.

Colorem, sortita sunt aqueum, quem à succo, per illorum substantiam transparente, mutuarunt.

Notandum probe venit, omnia hæc vasa serosa diversimode se habere, non solum in variis animalibus, ve-

rum interna cava est, venarum aliarum more, externa variat. Maxima pars annulari forma venas ambiunt, hederæque instar amplectuntur, per tenuissima filamenta illis alligata & connexa. Quædam recta prope hepar, & in axillaribus. Exprimunt egregiè fluminum anfractuosos alveos, quibus per apertos campos sinuoso tramite currunt errantq;.

Valvula tenerrimæ texturæ ingressui in axillarem supra preponitur, quæ regressuræ aquæ obstat. Eaque sola observari potest. Non dubito quin alibi quoque venis aquosis apponantur valvulæ, si quidem ne flatum admittunt versus extrema immisum, ob tunicæ tamen subtilem contextum cultro Anatomico separari non possunt.

Magnitudinem, quanquam in subjectis pro animalium diversitate variet in singulis tamen accuratè demetiri nescias. Pars enim latet, & conspectum fugit. Quas invenimus cognitatasque habemus, exiles sunt & angustæ, styli mediocris crassitiem admittentes. Vinculo tamen interceptæ ingrossantur & impletæ distenduntur. Propè hepar crassiores, quia sanguis in illo copiosior. Quod vero magnitudini vasorum deest, supplet

Numerus, qui in abdomine iniri vix potest. Iliacum ramum plurima ambiunt. Mesenterium ingredientia augentur. Ex hepate quinque vel septem ut pluri-

rum etiam in ejusdem speciei
diversis individuis; sic natu-
ram, & in hisce, atque in
venis, arteriis, nervis, & la-
cteis ludere videmus.

rum ramuli in portæ amplexi-
bus exeunt, In anterioribus pro-
pe axillarem unicus fere utrin-
que ramus conspicitur.

Situs & Progressus lymphati-
corum vasorum, ut nihil ad per-
fectam historiæ nostræ ordinem
desideres, iste est: In superiori-
bus artubus ad latus venæ bra-
chialis sursum repunt cum venâ
ipsa cruenta, cui firmiter anne-
ctuntur, perguntque cum eadem
ad axillarem, in quam exiguo
osculo patent valvulâ munito.
A cruribus eodem modo per-
multa adscendunt, socia venæ
cruralis & Iliacæ, quam am-
binnt modo arcte modo laxè,
circulorum instar, progrediun-
turque ad mesenterium, ibidem-
que cum portæ ramis in glandu-
las inferuntur, via oculis haud
satis conspicua. Ab hepate quoq;
& vesicula fellis ejusdem portæ
societate per eandem viam de-
currunt.

MEM-

*Paradoxum I. est; serum hæc
vasa vehere.*

NE ignoret, quis paucis exponendum putavi, quid illud sit, quod hic in controversiam cadit, ubi de vasis serosis mentio facienda erat, nolui præterire glandularum usum, ut humoris ipsis contenti naturam, cum vero ea, quæ à sensibus nostris remotiora sunt, satius sit sub specie probabilitatis proponere, quam temerè affirmando fallere lectorem, nolui ego eruditis viris aliquid obtundere, de quo mihi certo non constet: interim aliquid afferre, quod neque pro paradoxo haberi à sobrie judicantibus posset & tamen præbere occasionem amplius inquirendi. Ego quæ mihi sententia probabilis maxime in istis, videretur. Studio non exposui: scilicet ne vel ulli præjudicarem, ne quidem mihi ipsi, qui non facile quicquam pro vero admitto, quod omnibus angulis atque recessibus non perlustravi. Præstat id certe, quam temerario ausu ita fidere suo ingenio, ut aliorum detrahas. Hæc conferri possunt cum iis, quæ à me tum

temporis scripta sunt. Pag. 285. *Non abs re facturum me existimavi, si aliquas de illarum scilicet glandularum usu questiones vel brevissimis moverem.* Pag. 287. *Quamvis, ut quod sententiam libere profitear, nihil nisi probabiliter, hujus de humoris usu affirmare nunc ausim, donec ipsa experientia hanc nebulam meis, aliorumve oculis difflexerit.*

Num Vasa Lymphatica serum intestinorum, &c. ferant, ut simul cum sero chyli à renibus secernatur, satis dilui hunc liquorum serum non esse.

Antea sat demonstratum, humorem vasis serosis contentum, serum appellari posse.

Nec ex intestinis prolicere possunt aquam hæc vasa, quam ad ipsorum vehunt regionem ab iis partibus plerisque neque Naturæ sunt consuetæ istæ ambages, si salva sit.

Apertè mihi injurius es, si me existimas ortum iis vasis tribuere ab intestinis, & hinc serum prolicere. Tantum enim abest me id scripsisse, ut ne cogitaverim quidem. Id solum veri speciem habet, vasa serosa æque revehere serum in cavitatem abdominis evaporantem, ac aliarum partium. Quis enim est, qui non animadvertit, aperto viventium abdomine, magnam vaporum copiam evaporare, quæ insecto non apparet. Vaporem illum exhalare ab intestinis aliisque abdomine contentis partibus ne dubitari quidem potest. Cum autem abdo-

abdomine intacto nulla vaporibus detur, qua dif-
fluat vel exspiret, via, necessario cavitae coer-
citâ condensatur: non quidem ob frigus pe-
ritonæi, ut Galenistæ passim somniant, sed eo-
dem prorsus modo, quo in destillationibus
Chymicis quotidie experimur: in quibus A-
mblicus & recipiens, licet caleant nihilomi-
nus opus procedit. Sic vaporem in pericar-
dium & thoracem exsudantem condensari in
aquam, & coacervari videmus, non obsiden-
te aliquo frigore, sed membranis densitate
sua transitum denegantibus, remissoque calo-
re, cujus vi à cardiacis vasis exhalabat. Quid
vero impedit quo minus ex simili origine li-
quor abdomine receptus, possit à glandulis
absorberi & recipi vasis serosis? hæc est ratio
probabilis ad quam intendebam.

II. *Chylum crudum.*

*Magis falsus es, qui serum hoc chylum, in corde
non dum in sanguinem mutatum, asseris, quo dicto
omnia ante prolata falsa esse admones.*

Et hoc tanquam verosimile attuli. Neque
mirum est alterutram everti, si quis uram ha-
rum rationum legerit mihi singulas probabiles
putanti neutra visa est absurda, aut contra prin-
cipia Anatomica, licet simul veræ esse ne-
queant.

Hic liquor, ut limpidissima aqua in corde melius preparari non potest, aut ut simplex elementum digerri, cum in alitis partibus sibi immista elementa reliquerit.

Ex superioribus liquet, liquorem hunc simplex elementum non esse. Coagulari enim gelatinæ instar docuimus, suoque præditum sapore esse, quæ quidem tuæ lymphæ non adscribis, nec adscribi possunt.

Nec chylus esse potest, quia aquam à chylo Lymphaticæ planè diversum continent, & chylus in corde statim in sanguinem mutatur, quâ de causâ & nomen chyli omittat.

Dixi Pag. 286. & publice constat, chylum sua natura lacteum esse. Hoc tamen non obstat quo minus in partibus, ad quas impulsus cordis appellit, deposito, quod nutrire eas potest, redeat pars ejus aquosior in chyli delatrices venas. Hac consideratione motus dixi, humorem hunc chylum esse, tum etiam, quia sapore convenit cum chylo. Et procul dubio solâ tantum cordis efficacia aptari ad nutriendum post heterogeneorum subductionem propriis in locis, necesse habet. Chylum in corde, statim in sanguinem mutari, quis præter te unum dicere ausus est? miseret me tuorumque auditorum, quibus adeo à veritate & naturâ absona instillas. Naturæ est paulatim
pro-

procedere, ne festinando cæcos pariat catulos.
 Hoc ex Aph. 5. l. 2. didiceris si mihi tecum
 disputandi otium esset, quot non tibi absurda
 ex illa sententia elicerem, quæque sine ilio-
 rum ruptione forte amoliri non posses. Tuo
 exemplo doces Cl. Bartholine, omnem ordi-
 nem suum, habere vulgus, sed ut gratificemur
 tibi, chylum cordi illatum statim in sanguinem
 mutari. Jam tuum est ostendere nobis, qua
 ratione factum, sit quod scribis Pag. 87. puel-
 læ cuidam vena secta cum sanguinem chylum
 effluxisse?

*Nec aqua apta fieri potest ad nutriendum corpus,
 quæ concoqui nequit, ut in hydrope, in quo sine præ-
 viâ concoctione statim expurgamus. Et aqua quæ in
 Thoracis lacteis cernitur, non ex chylo est, sed Va-
 sis Lymphaticis; quæ aquam lacteis infundunt, chy-
 lumque vel protrudunt vel miscunt.*

Hæc in dubium non vocari: ideo me expli-
 care neque hic necesse habeo.

*Animadvertis benè chylum non ejusdem consisten-
 tiæ & coloris esse, malè tamen id tribuis motui loca-
 li, quod debes calori.*

Absit ut uni motui locali acceptum referam
 chyli consistentiam coloremque. Caloris ap-
 pellatione intellexi motum circulatorium, qui
 qua ratione differat à calore, docendus sum, si
 respectum non admittis. Neque enim nisi me-

lioribus, quam hætenus allatæ sunt, rationibus credam, calorem talem qualitatem esse, qualem nobis hætenus fingunt Philosophi. Verba mealegantur. Pag. 286. Sed animadvertendum est, chylum non semper eandem consistentiam & colorem servare, præsertim ubi jam totius vasis sanguineis, per viscera, circulatus, multo tenuior redditur.

Magis eruditè dixisses, hunc album humorem fuisse superfluum succum, qui partes aluit, quod Harvey docuit Exerc. 70. de G. A. p. 332. & ante ipsum Ent. in Apologiâ pro circulatione sanguinis contra Parisanum digress. 4. p. 68. licet in hepate & partibus extremis quæ aluntur nullus albus succus vel chylus reperiatur.

Nihil hic me doces. Nam si superfluum succum intelligis, serum nutritioni ineptum, & ad fontes vasorum serosorum refluxum, nihil dicis præter id, quod à me dictum in quæst. Tract. de D. Hep. 1. cap. 8. de glandulis. Si vero per succum superfluum chylum nutritioni non satis aptum, ideoque necesse habentem revehi ad cor ulterioris elaborationis gratiâ, eruditius quid dicere non potui supra id quod dixi quæst. 2. ejusdem capituli.

II. *Pinguedinem à calore liquefactam.*

Quo doctior Scholiastes audias, hoc serum pinguedinem calore partium liquefactam commentaris te, num probè, parum observas. An persuaseris omnia animalia in quibus hanc lympham à naturâ reconditam invenisti, pingua fuisse, aut ejusmodi calore aestuasse. Pinguedo rarè in hepate visitur, imo vasa lymphatica in artubus habere conspectiora, quo minus pingues sunt.

Tertium hoc, tibi paradoxum, mihi probabile est. Supponamus, ordinariè vasa hæc aquam vel serum superfluum revehere à partibus: quid impedit quo minus eadem opera, & ad liquefactam pinguedinem à partibus eâ donatis una vehant. Nisi id concedimus quam tractabimus rationem, corporibus macrescentibus, pinguium sudorum, urinarum fæcum? tibi vero dixi pinguedinem à partibus minime pinguibus resumî in hæc vasa? Tunc unquam in hepate pinguedinem vidisti? si enim raro tibi visitur, saltem aliquando. Quod præter te elixit nemo.

Certum est canes & feles non sudare, ideo nec hanc lympham debere habere, addo & ea animalia quæ ossibus solidis nascuntur. Solin. c. 4. p. 182.

qua

quæ tn. cottidiana experientia lympham haberi docet.

Hoc colon neq; meum est, neque intelligere
Nec febribus, diuturnis morbis, aut languido vern
triculo tuas feles consumtas fuisse, ut necessario hanc
lympham haberent, quâ alerentur.

De hominibus locutus sum non felibus. Et
in illis inquisitione dignum Pag. 286. dixi
num glandulæ etiam abducant pinguedinem
quam vis caloris solvit, & in vesiculam chylco
sam inseruit.

Mi Rudbek Abderam magnis itineribus contem
das, quo consilium exquiras, quid tibi opus sit.

Si ita videtur, præibo Abderam, ut Hellebo
rum invenias jam præparatum cum appuleris

Oportet ut discas, in animali egroto non solum
sanguinem imminui, verum & omnes partes molles
quidni & duriores.

Quem non hæc omnium stultorum magi
stra docet.

Et IV. Quod humores isti
insensibili transpiratione in
ipsâ infundantur.

Fict. Insensibili transpiratione demum hunc liquorem
suis vasis immittere credis.

Rur-

Rursus affingis mihi, quod nunquam in mentem venit. Non enim dixi hæc vasa suscipere humorem insensibili transpiratione. Adverte minimum ad ea, quæ scripsi Pag. 281. Nam si illud esse serosum atque per insensibilem transpirationem emissum, concedatur. Aliud certe est recipere humorem ab aliis partibus transpiratione insensibili emissum; Aliud, humorem illum in vasa insensibili transpiratione recipi: illud enim denotat, partes carnosas vasis circumjectas, humorem serosum sibi cum sanguine advectum per minimos poros exsudare, atque sic insensibili transpiratione colatum à serosis vasis recipi. Hoc autem sensum longè alium habet. Vasa enim serosa dicit liquorem, quem continent, obscuris viis per tunicam suam accipere. De quaque æquæ probabile est carnosas partes se- rum evaporare, ac viscera abdominis: de quibus supra dixi.

Qui videmus vias, & vasa diligentius rimamur, non confugimus ad hoc ignorantia asylum, ne conspecto ductu erroris arguamur.

Qua diligentia vias & vasa, ceteraque omnia primis, nulla non pagina tuorum Anatomicorum abunde satis ostendit, & dabimus mox operam, ut ipse tu cognoscere queas. nullum magis odio nobis est, quam publicum illud ignorantia asylum. Ceterum ad partes venire
hoc

hoc serum à corde per arterias necesse habet:
 ut vero redeat in vasa serosa prius opus habet
 a carnibus evaporare. Cui enim natura tam
 Lynceos oculos concessit, ut in ipsa carne vasa
 serosa monstrare possit? videre tamen tu hoc
 beneficium nactus, quod te vias istas vidisse
 gloriaris, quicquid sit invidere non debebas
 aliis hanc notitiam, si eam adeptus sis: quam
 clarè & perspicuè descripsisses in vasis tuis
 Lymphaticis. Si vero id factum vel verbis vel
 delineatione figuræ confendas, ubi sunt vasa il-
 la cuilibet carniū particulæ inserta, ut aquam
 ex singulis earum hauriant.

*Tibi Rudbek Paradoxologe placet ineptire, nec
 Bartholinum optimum ducem perpetuò sequaris, aut
 confitearis, te in hac re ab ipso sublevatum fuisse.*

Ineptivissem sane, si te mihi Bartholine du-
 cem elegissem. Quid enim aliud expectan-
 dum erat, quam ut una tecum in ignorantia
 foveam inciderem.

MEMBRUM XII.

AD CAP. IX.

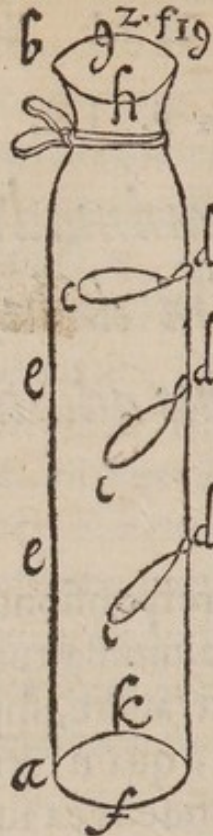
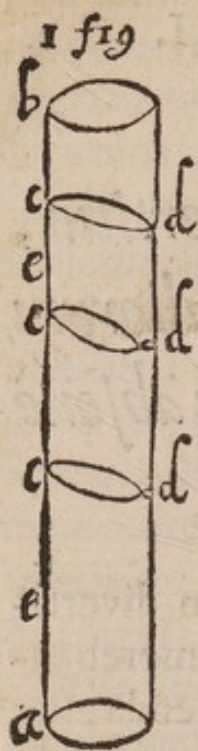
*Fucus Rudbeki animadvertitur,
qui Bartholini dicta aliorum
observationibus additis absone
supprimit.*

SI animus esset longis responsionum diverti-
culis (quod quidem calumniæ tuæ mereban-
tur) apologiam hanc extrahere, implenda esset
charta, non tam rebus, quam rerum umbris.
Vix igitur hæc parvi facio confidens ea sufficere, quæ
in præfatio hujus adducta sunt.

Quomodo retrorsum ire potest lymphæ, si valvu-
larum quas supra toties adstruxisti modicè officium
intellegeris.

Non sunt hæc usque adeo obscura; ut ad ea
oratio nostra nequeat penetrare. Ostendam ti-
bi modum & rationem. Fiat canalis ex ductili
materia, latitudine digiti, cujus omnes valvu-
laræ ejusdem sint magnitudinis, vel paulo ma-
joris.

Esto

Esto *a. b.* canalis. *d. d.* pars fixa valvularum. *c. c.* earundem extremitas mobilis. Impellatur in canalis. 1. Figura inferiorem partem aqua ab. *a.* versus. *b.* quæ eleuet valvulas, cogaturque ascendere supra ipsas videbis aqua quo dixi impulsæ refluxum negari à valvulis, quia cum sint majores cavitates canalis, incumbunt lateri *c.* qua parte mobiles sunt. Deinde

extremitas canalis *b.* stringatur, ligatura, ut in Figura 2. majoreque violentia impellatur aqua: videbis canalem majorem fieri, nec valvulas posse lateri *f.* attingere. Deinde humorem infusum ad lateri *a.* inde ascendere versus. *b.* iterumque humorem prius ad lateri *a.* g. h. commorantem descendere ad. *f. k.* Eodem modo in animalium vasis fieri potest. Nam lacte vel alio humore vasa serosa & lactea in duplo majorem latitudinem extendi possunt. Atque ita ut valvulæ cavitatem non tegan-

regant. Postea compresso digito, humorem videbis vel ascendere vel descendere, in quam partem digitum direxeris. Applica nunc hanc demonstrationem ad obstructionem naturalem, & hanc eodem modo fieri animadvertes. Longiori descriptione hæc equidem possent multo clarius dici. At quia hæc sapienti dicuntur, satis sunt.

Aut hæc tenuia vasa sufferentne tuæ manus violentiam, quæ frequenter ipso attactu disparent?

Meas manus jam sufferre didicerunt. Oportet tuas esse admodum rudes, quarum ipso attactu disparent.

Nec restagnare aqua in abdomen potest obstructis vasis serosis, siquidem aqua ab inferioribus, non superioribus provenit abdominis partibus.

Primo hic concedere necesse est, vasa serosa tam lumborum, quam intestini recti in abdomine esse. Si hoc verum, absurdum non est, nequaquam sive serum ab ipsis non assumtum in abdomine posse restagnare. Deinde hic laboras præconcepta, eaque falsa opinione; vasa nempe serosa ex cruribus venientia obstructionem pati, saltem in initiis eorum. Cur autem tibi impossibile videtur etiam obstrui in medio, aut ad insertionem in vesiculam. Quod si hoc fieri potest (quod negari nequit) possunt etiam vasa in abdomine rumpi, ferosumque humorem,

rem, effundere, vel serum à visceribus evapo--
rans, beneficio glandularum, quibus immer--
guntur, non allicere. Humor itaque à glandu--
lis & vasis serosis non assumtus, in cavitate ab--
dominis stagnat, ac hydropem efficit, ut per
experientiam à me probatum est. P. 288. *Quod*
mibi 6. Aprilis Anno præsentis scilicet. 1652. videre
in ove contigit, cujus glandula in abdomine circa
crurales venas sita, pugni ferè excedebant magnitu--
dinem, exterius molles & aqua tumida, intus præ--
dura, (T. 2. F. 1. ffffff.) quarum vasa serosa,
ad divisionem venæ cavæ & arteriæ aortæ in ramos
crurales, à tumore duro compressa erant, atque inter
glandulas ac tumorem illum calami scriptorii crassi--
tiem æmulabantur, supra autem versus vesiculam
chyli, ne vestigia aliqua reliquerunt. In abdomine
6. libras succi aquosi reperi, in quo intestina quasi flu--
ctuabant. Postmodum cultello ductus serosos abscin--
debam, quo factò, humor illis atque glandulis con--
tentus confestim evanuit; glandulas deinde compri--
mebam, donec evacuato omni sero, fabæ magnitudi--
nem non æquarent; unde conjiciebam aquam abdo--
minis cavitatem occupantem restagnasse, propter ho--
rum vasorum obstructionem, quæ non sinebat illam
à glandulis excipi atque illorum beneficio in vesicu--
lam traduci.

Sic fūco omnia implicas, quem ut aliquā ratione
approbes, simulas multorum autorum familiarem
lectio-

lectionem, qui nullum verbum de scripto Bartholini
 profers. Qui tua conspiciunt, facile cognoscunt esse
 aliena. Tadet repetere ea quæ capite 4. objeci, ubi
 expressi caput, paginam Vasorum Lymphaticorum,
 ex quibus hujus cognitionis utilitatem sumseris.
 Hanc an tu melius adumbraveris Doctis constat. Ex
 Tulpio lib. 2. rar. obser. c. 34. exactius hanc doctri-
 nam quam Rondeletio expressisses. Notat ille, in
 duellâ apertâ ob aquam intercutem, mesenterii tu-
 morem 20. lib. ponderantem, & refertum plurimis
 vesiculis limpida aquâ distentis, fuisse. Increvissè
 ventè, ut moveret suspicionem imprægnationis, sed
 lapso partus tempore afflixisse eam triennium. Me-
 jora ex Platero & aliis omitto, ne queraris te ubique
 me laceffi.

Antiquum obtines: nihil agis: præstisset
 tium fuisse.

MEMBRUM XIII.

AD CAP. X.

UT supra caput V. ita & hoc ad V. caput Lymph.
 Bartholini refero, in quo accuratè hæc omnia Fict.
 tractavit. Si aliter observaveris, me iniqua in te
 ingessisse fatebor.

Non jam morabor in eo capite repetendo,
 quod hic citas. Nam cui bona. Hoc solum te
 rogatum velim, ut retegas, quæ ibi dixi. Re-
 peries

peries (nisi fallor) ea convenire cum tuis, ut :
 lucem cum tenebris : non repetam tuam de-
 scriptionem mancam esse, atque imperfectam :
 nam in superioribus id passim ostendi. Indigi-
 tanda tamen quædam existimo, quorum ne-
 cap. V. meministi quidem. Hujus generis sunt
 vasa serosa, pericardii, intestini recti, vaso-
 rum lumbarium, sterni, æsophagi : quæ haud
 dubio non præteriisses, si cognita tibi fuissent.
 Patet ergo vel ex hoc uno quam tu mihi nus-
 piam auxilio fueris. Ut jam non dicam mo-
 dum secandi & investigandi hæc vasa in illud
 usque tempus te ignorasse. Quæ enim alia
 causa omissionis tuæ.

Fic. Optimum tamen ut soles non expressisti, opportu-
 num tempus hæc vasa inveniendi ; quod in hac & Χει-
 ρισι per necessarium scitu.

Nihil verius, & doles credo hunc bolum
 tibi non objectum : interea si quæ scripsi
 Pag. 294. recte expendisses, invenisses quæ
 desideras. Quibus nunc hoc addo, Cavendum
 tibi esse in vivis ne sanguine obruaris, in mortuis
 humor se justo citius subducatur.

Fateris in fine nihil tibi gratius fore, quam augere
 has observationes : Et tamen ferre non potes in Bar-
 tholino, quod & invenerit & auxerit inventa.

Illud prius etiamnum te aliosve cujusvi
 pretii Anatomicos rogo, ut observata mihi

seius

fuis observationibus augere dignentur. Tantum abest ut tibi vitio vertam, si quo bono nos juveris. Quod in te non fero, non feram, illud est quod aliorum inventa pro tuis venditas.

Non tango tuas observationes anatomicas, quæ nil novi præter feles dissectas noverunt; ut citius ad tuam Epistolam perveniam, & demonstrem; te κλέψαι αἰσχρὸν τὴν Φήμην.

Catalogum novorum, quæ observationibus meis Anatomicis protuli, non texam. An diffimulas, an nescis quid novum in Anatomicis dici mereatur? me furari turpem famam, turpè dictum est. Cave ne illius aliquando tu creus agere.

M E M B R U M X I V.

Ad Epistolam à Rudbekio scriptam ad D. D. Hemsterhuis. In qua Rudbekii impudentia notatur.

INscitiam arguit temeritas, quæ non didicit vereri, nisi suos vanos impetus viderit infelices esse. Si primum impetum effudit, sicut quædam animalia

omisso aculeo, torpet. Lata tamen est, si modo laceggerit turpiter. Ideo virtutem spondet sibi, quod ausa sit in conspectum progredi, licet à vulgo ipsius ferocitas possit compesci. Quod robur huic inesse putaveris, cum jactitat suam vim nil superare. Fugit hanc pestem cujus mens meliori genio gaudet & abominatur hanc perniciem omnibus mortalibus invisam. Nunquam felici auspicio gaudet, qui se protervè gerit. Verum cum sibi abblanditur infausta voluptate, speratum premium amittit. Hanc insigni voluptate nisi Rudbek nimis efferares animum non aestimarem tua adolescentiæ tantum cogitationes, ut ipsas vellem corrigi, quas majores anni solent mutare. Movet me quod insultas claris nominibus insontium virorum, etsi præter strepitum nil efficis.

O quam te torquet epistola mea! hæc sudes in oculis tuis. Hæc tibi scribendi occasio. Et vel ob hanc causam eam me scripsisse gaudeo; ut scilicet vires tuas ad elaboratius atque modestius scriptum provocarem. Quos enim in me impetus damnas innocui fuere, quotquot videre tuos, minis insolenter sublarva proditos riserunt omnes præter eos fortè, quibus nihil non tuum benè olet. Quod vero ceu vanus haruspex hariolare post primum adolescentiæ impetum, nihil vigoris, nihil solertiæ, superfuturum: dabo operam benedicti Domino, ut liqueat prudentioribus, quanta

arro-

arrogantia aliqui sibi abblandiantur, quorum
tamen scientia maxima parte in opinionis fu-
mo consistit. Nihil quod sciam, in epistola à
me scriptum est immodesti, nihil veritati con-
trarium. Nihil denique contra ullius viri au-
thoritatem. Non insulto nominibus clari-
ssimorum Virorum, quorum à me facta est mentio
sine ullo incommodo. Quod autem miratus
sum non nulla te mutasse, quæ solum tempus
inventionis vasorum Lymphaticorum con-
cernunt, ejus rationem te assecutum non esse,
aut assequi non voluisse, hæc innuunt.

*Quid tuâ refert Rudbek monere, Cl. Bartholi-
um in hac iteratâ editione nil mutasse, nilque præter
annum inventis addidisse?*

Nunc igitur mihi reddenda est ratio. Vidi
statim, quid parturit ea, & intelligere poteris
quisque. Non tam abjecte de me sentiebam.
Ut desperarem fructum capere ex labore se-
dulo, quem alii audent sibi promittere ex de-
iunctorio, imo vano. Deinde majus erat, quod
ex silentio verebar: scilicet non defuturos, qui
de deo dicerent Tractatum meum tuam cram-
pem esse in mea culina recoctam, quod in
principio non contradixissem. Id prævenire
volui, quo non ulli ex eo nascatur malè de me
loquendi aut sentiendi occasio. Nec puto præ-
ter te alium fore, qui me in consortium

laudis, inventis tam utilibus, debite non admittat.

Vecors censor censuram agis, homo sine censu. Quo veritatis vestigio hujus inventi auctoritatem negas Bartholino? aut quo tibi vindicas? Eo, quod omnia ex Bartholino exscripseris, ut pateret, te furtum commississe memorandum. Hodie te primum vidisse Lymphatica Bartholini asseris, & tamen statim animadvertis differentiam primæ editionis à secundā, quod hodie fieri non potuit, nisi priorem heri priusve vidisses.

Hoc scripsi si demas adverbium primum, quod consilio non bono interjicis, & ut mihi persuadeo, arguendi me mendacii causā. Jam tum primum vidi secundam editionem, de cujus discrepantia à priore. Quamque alibi dixi me Hamburgi emisisse, hic agebam.

Pungit te vecors libido, quæ te in quævis pericula precipitem agit maleconscium, ut suspiceris quod vis sine ratione. Quod tempus inventionis primæ accuratius positum sit in secundā editione, hac causa est.

Quod in tempore non expresso, refugium tibi ponis, si quis (quod mihi accidit) eodem tempore prodiret in publicum. Hoc consilio obtrusisti nobis vasa lymphatica in homine, quæ non sine gravi ratione dubito an videris.

Quod Typographi passim recudant, non Lactea tantum Thoracica, sed & Vasa Lymphatica, quæ iterato

iterato prodierunt, jam Leyde, Parisiis, Genua, unde evenit ut semper in arâ dubitetur, & alii scioli sibi inventionem attribuant, quod jam factum videmus.

Quasi vero ignorent cati emtores, quæ prima quæ ultima libri editio sit. Sed videtur hujus periodi is scopus esse, qui indicis librorum à te editorum, præfixi centuriis Anatomicorum: scilicet ut publice constet quot libellos vomueris.

Eadem ratio, quod pag. 196. lin. 21. Annus clō Io c LII. sit additus, quia in tot editionibus variorum annorum semper annus ignorabitur, vel pro postremo erit accipiendus quod falsum foret. Adhæc Typographus primus, nescio qua incuria omisit hunc annum in autographo auctoris signatum, & à me visum sanctè affirmo.

Quanti tua hæc affirmatio sit, lector noster ex antecedentibus judicabit.

Insulse objicis Bartholino: Superiori anni scil. clō Io c LII. theatrum nostrum Lactæas thoracicas in homine parturivit, ne aliquibus inventis diligentia nostra subsideret hic annus majora prodit, nempe Vasa Lymphatica. Indicat Bartholinus scriptum editum & publicam demonstrationem, non inventionem.

Theatrum scio publicis sectionibus aptum, & inquirendis quæ alibi conscribas. Quid est,

hoc, *lacteas Thoracicas parturivit?* ut ego accipio, eo tempore primum eas invenisti, quo & in Hist. Anat. LIII. Cent. 1. confiteris. De inventione ergo non de olim inventi demonstratione sunt tua intelligenda. Abundè enim tua ipsius verba testantur antea tibi lacteas thoracicas hominis cognitatas non fuisse. Quod si hæc vera sunt, sequitur etiam Vasa Lymphatica non prius à te visa fuisse, quam Anno 1653. quod itidem verba tua ostendunt. *Ne aliquibus inventis diligentia nostra subsideret, hic annus majora prodit.* Si autem editio Leidensis vera erit, ubi Vasa Lymphatica à te Anno 1651. mense Decembri, & 1652. inventa esse loqueris, cur non eorundem mentionem fecisti in Lacteis thoracicis, qua primo prodierunt 1652. mense Majo? hæc clarius in generalibus exposita sunt.

Vnde diffidis & his argumentis, suspicionibusque, & concedis veram æram, etsi differentiam unius anni adducis, quæ supra explosa est. Insignem quoque fallaciam consequentiæ nectis, reperisse te vasa hæc cl. Io. C. L. quia ea cl. Io. C. LII. monstrasti Regina. Posses hoc argumento evincere, te invenisse illa decem annis ante cum sub ferula esses.

Insignem fallaciam depravatæ interpretationis committis aut intellectus. Nonne ratio argumentationis meæ satis evidens est? quia
ego

ego serosa vasa Anno 1652. mense Aprili Serenif. Reginae monstravi; necessarium esse ut jam ante mihi inventa, cognitaque fuerint, quid enim talium describi aut explicari potest, quod non antea fuerit in sensu & intellectu. Ceterum non ea fuit vis argumenti mei, quam existimas, quia vasa illa An. 1652. in Aprili Serenif. Reginae monstravi, ideo sequi An. 1650. à me reperta fuisse. Nihil minus volo, nam id putidum esset, & vanum, ut rectè animadvertis. Hic sensus est narrationis meae. Quia Serenif. Reginae Anno 1652. mense Aprili publicè ostendi vasa aquosa, te autem cum tuis mense demum Majo prodiisse: idcirco mihi inventionis laudem, non tibi debere, ut jam non repetam eo tempore te vasa hæc aquosa, si forte genuina vidisti, pro lacteis habuisse.

Et sit te ea conspexisse *clō lō c l.* idne potuit Bartholinus olfacere, qui ne natum te sciebat, antequam feriis natalitiis exeuntis *clō lō c l i i i.* anni, per Hauboldi servum Holmia adveniret Hassniam tuum scriptum.

Non pudet te tam splendide mentiri? annon ineunte autumnō, qui præcessit ferias natalitias Anno 1653. præstantis. D. M. Wormius submisit tibi exemplar sua manu descriptum ex unico meo, quod huc attuleram ex iis, quæ Arosiæ edita fuere, una cum picturis ad inventi mei

mei intellectionem necessariis, & propria mea manu delineatis signatisque. Vah pudor? neque enim credo Dⁿ. Wormium aliud nunc dicturum quam quod antea locutus est.

Auges malitiosè figmenta, qui tua verba c. 3. Fict. l. c. 2. producis, & demonstrationem publicam, cum ibidem nil de Lymphaticis, aut serosis scripseris. Ineptum subsidium petis, & famam ignavâ operâi quaris, cujus loco ignominiam reperisti.

Non sum arbitratus te tantæ Regina, qualem antehac nulla sæcula videre, fidem in dubium vocaturum. Adeone frontem perfricuiſti. An vero me adeo impudentem existi-
nas, qui ausim temerè provocare ad testimo-
nium Regina, & vel tacito tantum nomen in
conscientiam pudentissimi facti vocare? opto
tibi in omnibus tuis conscientiam tam inte-
gram, ac mihi est hac in re. Quæ tibi malè
fana ratio dictavit Serenis. Regina, me vasa
lactea non aquosa ostendisse. Ut vero aliquid
probasse videare, regrederis ad Cap. 3. præ-
teritis omnibus, quæ in ceteris clarè erant di-
cta. Vide quæſo Cap. 1. ubi invenies non mo-
do lactea sed serosa vel aquosa nominata: Hoc
ita pro vero habito, cum aliquando, præſentibus,
Magnâ Europæ virgine CHRISTINA ſe-
reniſſima atque clementiſſima noſtra Regina, illu-
ſtriſſimis atque generoſiſſimis Dominis, ampliſſima
ſenatus

senatu Academico, studiosorumque corona, lacteas thoracicas publice ostenderem, hos quoque ductus scilicet aquosos in medium adduxi. In capite vero tertio non opus erat eorum denuo meminisse quod unius ejusdemque sectionis essent. Hallucinaris ergo, qui non modo hic, sed & antea toties citas, quæ citari non debent: quæ vero clarè scripta & explicata sunt, quasi nunquam edita essent, præteris. Deprehendi tamen mendacii vestigia, & ex fuga te retraxi. Quid restat, nisi ut infamiæ literâ noteris.

Facillimè expiscari potuisses, si non vidisses *Lymphatica*, ex *Thoracicis* editis cl. I. C. L. I. Bartholinum inventorem rectè dici, *Lymphaticorum*. Expressa ibi *Vasorum Lymphaticorum* sæpius habetur mentio, & cap. 6. pag. 21. præcipue eorum, quæ circa hepar cum Cl. Viro M. Michaeli Leysero 15. Dec. cl. I. C. L. I. vidit. Mirum observamus in cane ductus lacteis similimos sed modo lacte, modo sero pellucidos, à mesenterio sive receptaculo novo serpere, partim sursum ad hepar cum portâ, modo ad renes per emulgentes, modo inferiora versus, secundum cavæ descendens ad ilia tractum, cui insternebantur, & mediâ membranulâ jungebantur, donec vesicæ alveus conspectum interciperet, ulteriorem, qui vinculo levi intercepti inferiora versus tumebant, versus mesenterium
verò

vero inaniebantur, ut suspicio nobis nata sit, peculiare hoc esse vasorum genus, sero destinatum, de quo iudicium in alias observationes distulimus. *Meminit quoque Iliacorum in eodem tractatu repertorum 4. Ianuarii cl. l. c. l. ii. cap. 12. pag. 38.* Singulare est quod in cane vidimus, ad pedes anteriores serosa quædam vasa, quemadmodum in abdomine venas pedis comitari utrimque, pellucida instar illorum, quæ in thorace & abdomine aliàs observavimus, quorum neque ingressum neque egressum potuimus tùm distinguere, sed vinculo intercepta tumebant versus ipsos artus. *Simulas te hæc non vidisse in Bartholino, & tamen immemor tui hunc librum citas. Ita ter ex tuo indicio te prodis, ut nil clarius dici possit, aut quo tua protervia corrigatur, aut factum nefandum indicetur.*

In omnibus his pessimè sapis. Quomodo vasa aquosa demonstrare potui Serenis. Reginae, mense Aprili, adjutus tuo de lacteis Tractatu, qui ut toties dicere cogor mense primum Maji ejusdem anni prodiit. Quam calidè autem hæc loca citaveris, ex tractatu de Lacteis, membro secundo palam feci.

Est scriptum tuum fœtus posthumus, ideo exsors juris hereditarii, quemque perlustrum circumtulisti, mola meritò audit:

Mon-

Monstrum horrendum informe ingens cui
lumen ademptum.

*Id cur non prius edideris calva est excusatio: si id te
absterruit quod esset immaturum & capite
truncatum; debuisses adhuc te continere, quia cot-
tidie augetur inventum, tam Lactearum, quam
Lymphaticarum, sed verior causa, quod te expedire
non potueris ante visum Bartholinum.*

Inventa mea, qualia Anno 1650. & 1652.
habebam, quare immatura vocaverim, etiam
ante rationem reddidi. Quibus nunc addo,
quod fidendum non putarem, quoties in pu-
blicum prodeundum est cum novis: sicut à te
factum est in Vasis Lymphaticis, in uno Jano
vix cognitis. Addo & propter Lactearum, qua-
rum progressus in Pancreate, ad vesiculam,
mihi nondum erat satis perspectus. Non volui
autem pedes & caput ostentare sine corpore.
Si vero animus fuisset illud quod tum temporis
immaturum erat, in lucem proferre, potuif-
sem equidem eodem jure & pari fructu, quo
tu tua protulisti. Sed eadem omnia, quæ me
absterrebant, à divulgandis meis vasis serosis
& lacteis, merito etiam te à proposito abster-
rere debuissent; quidquid enim de illis edidi-
sti, quibus rationibus se excusabit ab incondita
ruditate, ut ne dicam merâ incertitudine? im-
maturum est, quod de lacteis vulgasti. Ubi
enim

enim progressum à pancreate in vesiculam chyli exhibes? immaturum est, quod de vasis lymphaticis animalium vulgasti. Multa enim eorum, quæ vidisse prius debueras, in hunc diem non vidisti. Visa autem falsò descripsisti, & imperitè delineasti. Immaturum est quod vasis lymphaticis in homine vulgasti. Hepaticorum enim nec ductum nec insertionem, nec valvulas, nec figuram, nec substantiam verbo nihil explicavisti. Deinde lacteas binas Mesenterii Lymphaticis venditasti. Quarum origo etiam & insertio tibi ignota est. Hæc ego singula, quæ in brutis bene perspecta, te longe accuratius & clarius, (quamvis stilo impolito) non modo descripsi sed & delineavi.

Et ut scripto qualicunque stipendium Regina exambires, ut Leyda studia continuares.

Quod in opprobrium mihi objicis, nescio qua animi libidine ac stupore, hoc mihi maxime laudi duco. novisti credo incomparabilis istius Reginae Doctissimæ meæ clementissimæ, singularem liberalitatem, & in hac non temere collocanda acere iudicium. Quid in me Sereniss. Regina viderit, quare me dignata sit stipendio, quo multi in Belgio Professores non fruuntur, non possum dicere: exosculor cum omni veneratione hoc beneficium ac publicè priuatimque deprecicare immeritam
in

in me munificentiam soleo. Eja vero quanti
 interest Professoris titulo an studiosi (ex qui-
 bus professores fiunt) stipendium Principis
 mereri? an vero dolet tibi ali ingenia in spem
 frugis? an vero metuis, ne quis te doctior eva-
 dat adjutus liberalitate Optimæ Maximæ stu-
 diorum Promotricis.

*Prudentem verecundiam fingis, quam invidia
 summa destruis. Si ambitionis vitio me damna-
 re vellem, & Lactearum thoracicarum inven-
 tione certamen cum Pecqueto inire auderem.
 Audaculum tyronem! qui sine auspicio, sine tessera
 Bartholini progredi non audet, qua passim utitur, &
 hic nititur. Neque Experientiss. Pecqueti Tho-
 racicarum lactearum descriptionem in anima-
 libus unquam inveni, nisi natura aliter in Gal-
 liâ, quam Suecia, Dania, &c. cum brutorum
 conformatione ludat. Hæc ex Bartholini Thorac.
 c. 12. p. 73. fide bona recitas, quibus annuis te Bar-
 tholinum assidue volve.*

Verum est ea verba, quæ ex epistola mea
 adducis, originem debere tibi, idque non in-
 iuria, siquidem nihil rerum exscripsi, sed so-
 lummodo verba, propter maximam eorum
 eadem elegantiam, quam in scriptis tuis tan-
 quam puræ Latinitatis gnarus adhibere so-
 les. Mihi id ab aliis probro non erit quod in
 Latinitate cujus rudis arguor, subsidium non

nunquam ab aliis petam. Neque tu id reprehendere aut vitio vertere potes, neque etiam tibi blandiri, quod toties revolvam scripta tua, quasi aphorismos continerent Hippocraticos. Talia enim mihi succurrere poterant, vel semel tua perfunctoriè legenti. Non superciliosè de his nuper inventis judico, non arroganter repudio, neque tamen quod credis, inter manus meas quotidie versantur.

Id tibi non invidet, imò invitat ad Lymphaticorum inquisitionem in homine, modò ne illum superciliosè allatres, & candidum ingenium infamia saucies. Totà Europa diffusum est, primum Bartholinum hac Vasa Lymphatica reperisse, descripsisse, divulgasse, nil de te Rudbek, nil de tuo furtivo scripto quam nuper percepisse. In omnibus Bartholinum æmulatus, & ubi non assecutus es, Paradoxa adjecisti. Si quid invento addidisti, laudem mereris, quam tua malevolentia & astutia jam imminuis. Non est, quod provoces ad Doctores Leydenses, illi enim Bartholini Lymphatica vasa viderunt, antequam de te Rudbek quidquam inaudiverunt, ut literæ ad Bartholinum testantur.

Imo ad Doctores Leideneses provoco, maximaque debeo propensioni atque benevolentia excellentiss. Dⁿ. van Horne, quod me tam contentum ab inimico oppugnatum, honorare testimonio suo voluerit, cujus exemplum apponere placuit.

Clarissimo VIRO

D. OLAO RUDBECK

Sueco S. P. D.

PERlegi, non sine animi sensu, Olae Doctissime, qua de Martini Bogdani tractatu ad me scripsisti, nec prius conquievi, donec ejus mihi facta fuerit copia. Iudico autem & invidia & maledicentiae plenum esse libellum, à quibus cum longè absit Celeberrimi Bartholini animus, indignè sero ejusmodi hominis tumultuarii calamum in hujus defensionem fuisse strictum. Quid, nonne suas satis superque tutabitur partes Bartholinus, aut suis forsàn viribus diffidit. Vt ejusmodi indigeat Hysperaspiste? à tali namque Achille non vulnerari tantum, sed & interfici gloriosum esset. Hic vero sub exuviis leonis Asinum condit, in re Anatomica planè rudem, atque audent etiam obrudere Anatomicorum (palam dico quod sentio) dexterrimum & accuratissimum cuique ego palmam facile concessero: tantum abest ut fateri nolum, me primo omnium Lugduni Batavorum fuisse deductum tua opera in cognitionem vasorum seu Hepaticorum seu Lymphaticorum, prout appellare libuerit. Cum enim ad manus meas & aliorum pervenisset excellentissimi Bartholini de Vasis Lymphaticis libellus, continuè itum est ad me, quem Anatomica professio incumbere jubet meridianis ejusmodi exercitiis. Ego autem negavi ea vasa à me visa fuisse,

K 2

partim

partim quod encheirisiō ratio (quod in recens inventis contingere mirum non est) non satis ad captum esset expressa, partim quod canes magni macilentique, quales venatici sunt, ab Autore ad horum vasorum indaginem requirentur, quos cum nullo modo nancisci potuerim, atque insuper modum administrationis ignorarem, destiti ea per scrutari, ne oleum simul & operam perderem. Tu vero spretis & posthabitis his omnibus difficultatibus, non in cane venatico, macilento, vivo, aut ante certas horas pasto, sed in Erinaceo terrestri ante biduum mortuo. Adhibitis dextrimis ligaturis, eadem, eorundemque cum lacteis mesentericis jucundissimam visu anastomosin oculis meis subjecisti. Adeo ut asserere non dubitem, nullum fore tam perscriptae frontis Lugdunensem Doctorem medicum, qui ante tuum adventum ejusmodi vasa in aliquo subjecto à se visa ausit fateri. Tu vero amicorum optime, cui nunc de prima inventionē vasorum lis mouetur, quam ego meam non faciam, ita apud animum reputa tuum, jam primum bene tecum agi, quia invidetur, nec asinum, qui te calce percussit, in judicium vocare noli, sed contemptu Te vindicā, ipsa namque virtus sibi satis est praeium, quam unice juxta cum omnibus bonis in Te colo & aestimo, & propter quam semper ero

Dabam Amstelodami 1654.

Tibi Addictissimus

JOANNES VAN HORNE

Doct. Anat. & Chirur.

Prof. Ordinarius.

Icones

V. p. 149. 150. 151. 152 post Titulum
hujus libri.

gaudium, quo animum tuum pascas. Tertio quomodo conciliari possunt, quod propinqui tui & amici asserunt. Bogdanum neque Anatomicum, neque Medicum, neque Philosophum ullius nominis aut doctrinae, sed purum putum Asinum esse, & in eo occupari, ut sibi creditos sibi similes reddat. Tu vero ubi de Vasis Lymphaticis hominis, non vereris ipsi famam insignis eruditionis attribuere?

Scit quodvis quae praecepta ruit, si non impediatur languescat, & cum primo impetu nil offendit evanescat. Ego studui tuas scopas dissolvere, quo plures superessent fascies, ad coercendum tantam audaciam, & te ad studium Grammatistarum compellendum, ejus nimis rudis es Rudbek, ut elegantiori scripto res novas, non vitiosissimo divulges, & peniteat te scripsisse, cum hos relegis solacisimos, quibus ut & aliis abundat scriptum tuum, ut:

Lit. a 2. l. 15. reperierim, l. 22. medicina
Lit. a 2. o. l. 6. æsophagus & alibi multoties.
Lit. a 3. o. l. 5. ductuum cholidochum. Lit. b. i.
l. 3. convisorum. l. 11. Heraclite. l. 14. Galenus Pergameus. Lit. b. i. o. l. 15. præallegatum. Lit. b. 2. l. 4. ad eam desideraretur.
l. 14. In venarum lactearum originem ac insertionem inquirendam versabar. l. 17. cholidocis quoties. l. 24. expertum passivè. l. 26. ducto virsungiano. Lit. b. 2. o. l. 9. manifesta

evaserunt pro manifestæ evaderent. l. 25. originem depromunt. Lit. b. 3. l. 2. ferit pro fert. Lit. b. 3. o. l. 8. reverberatus. l. 12. & 15. ductus hepatici duo egressos reperi. Lit. b. 4. o. l. erint. Lit. c. 1. l. 14. inficias ira actionem. Lit. c. 2. o. l. 4. tota vitiosa. l. 14. amandare intestinis. l. 24. ipsâ anatome liquet adde ex. Lit. c. 3. l. 5. tincturâ affecerint, pro infecerint, approbare. l. 20. exercitatione adde in. Lit. c. 3. o. l. 17. revchitur hepati. l. 24. cum oportet & tota linea vitiosa. Lit. c. 4. l. 10. vel an. l. 23. consentire. l. 26. inquiramus pro inquirere. Lit. c. 4. o. l. 1. sub quem commentatus pro inquem. l. penul. in causam vesicularum inquirendam diligentissimos. Lit. d. 1. l. 25. caussari passivè. Lit. d. 1. o. l. 26. Colidochi. Lit. d. 2. o. l. 8. hæmorrhoidalis. l. 9. Intestino Colon. l. 17. mihi dubium pro me. Lit. d. 3. l. 23. Vasa plerique. Lit. d. 4. o. l. 10. vasa habentes. Lit. e. 1. l. 25. comedant. Lit. e. 2. l. 1. relinquerunt. l. 16. ad 20. totus paragraphus vitiosus. Lit. e. 2. o. l. 27. octogesimo, quod vitium in Sennerto non existat. Lit. e. 3. l. 24. humore vigent. l. 28. in ovis pro ovibus. Lit. e. 30. l. 9. cernas pro cernes. l. 28. Vasa illarum origo. Lit. e. 4. l. 11. gravidum felem vid Vossium de arte. Gram. lib. 1. analog. c. 36. p. m. 151. aliter.

ter. Lit. f. i. l. i. quam pro quas. l. 24. Catti
eretur.

Barbaries hæc te rudem indicat Rudbek, & ad
Grammatistas ablegandum; vel festinantem. Hanc
festinationem ipse affers cum potiores errores expun-
gis. Cur non alios eâdem operâ correxisti multò
graviores? Sed causa festinationis est verior quod
diso Bartholini invento, properavit infelix calamus,
ut sibi inventionis laudem arrogaret, præriperetque
Bartholino incondito fœtu, & artubus truncato par-
tu. Insanires Rudbek si sermonis leporem Medico
negaveris convenire, quem à barbaris desideramus,
& à tyronibus ferulis. Nec te sisto iudicio Ausonii,
qui suo tempore non infacetè ludit in ejusmodi farine
nominem, qui scripserat activâ voce reminisco.

Reminisco dixit Rufus in versu suo:

Cor ergo versus imo Rufus non habet
alias si te barbarum legisset, te cum corde nec cere-
brum, nec bilem habere prodidisset.

Claudis Cl. Bartholine, tractatum enume-
ratione quorundam errorum, quos, certo af-
firmare audeo, te primum non vidisse. Vidi
ego quoque eosdem, sed emendare non potui
propter plurimas meas occupationes & festi-
nationem itineris mei suscepti, quibus destri-
ctus fui. Quod vero non nunquam ibi invene-
ris periodos non ita ad modum Ciceronianum
constructas, & forte verba latina civitate ad-
huc

huc nondum donata, id pro tua humanitate excusare potuisses. Præsertim cum ipse profitear me animum ad expoliendum & ornandum stilum nunquam appulisse. In hoc quidem libens tibi palmam concedo, neque pudet monita tua sequi. Prodis vero affectum tuum nimis difficilem corrigendo ea, quæ facile potuisti videre Typographo esse adscribenda: nempe cum litera, quod facile fieri potest, transposita est. quem errorem non esse appellandum, vel ex eo, si æquus es, judicabis, quod alio loco rectè scriptum idem verbum sis reperturus. E. G. cum semel pro ovibus, Typographus posuisset, C. X. ovis, quod aliis in locis C. V. rectè est appositum. &c. Deinde multa sunt à me recepta ex usu Medicorum & Philosophorum, qui cum suas res agunt, non admodum solliciti esse de verbis solent, cujus farinae etiam videtur esse tuum illud ingrossari, & quod præterea, si otium his nugis esset, notari posset. Denique perplurima sunt, quæ inimica tua manus traduxit, ut solæcismos, quæ recto sensu vera & genuina sunt. Quo enim titulo & ratione defendere poteris, quæ reprehendis Pag. 20. 23. &c. Quicquid sit, existimo sufficere, modo barbariem evitem, res, ut in se sunt, dilucidè & planè explicasse, neque oportere molestis & intricatis periodis

sensum

sensum obscurum reddere, adeoque rem ipsam involvere. Nam id arbitror in scientiis, quæ describi rectè debent, vel imprimis esse necessarium, ut verba minus, quam res observemus: in quo Cl. Bartholine dabis mihi veniam, si non nulla reposuero errata, quibus in rem peccasti. Monstrabunt autem ea non rudilitatem in verbis sed maximam in rebus ignorantiam. Considera,

Tractatu tuo de Lacteis.

Pag. 60. Spargebant glandula lactea nova ramulos ad pancreatis partem duodeno subjacentem, emulgentem venam sinistram transcendentem, alios quoque ad arteriam emulgentem dextram.

Pag. 66. Manifestum jam est & certa brevissimaq; via inventa est, qua potiores, qui cum Promacho congios vini vel quatuor hauriunt, vel cum Bonefo, qui bibit quantum hominum nemo, non ut vivant nati sunt, sed ut bibant, citissime & copiose mejant.

Pag. 68. Laborent quantum velint Practici in renum intemperie, viarum laxitate, attractricis vel retentricis imbecillitate, nunquam tamen se expedient, nisi breves has vias habuerint perspectas, per quas, sine substantie mutatione aut sanguinis miscela, cito meatu transeunt assumpta.

Pag. Eadem. Iam demum assequimur, unde in quibusdam lac seu chylus cum urina sit redditus.

Pag. 70. Promptum nobis videre, cur nephriticos exhibita remedia lithontriptica statim subinde sublevent, vel quo modo Venerem stimulantia, legumina &c. brevi mora & sine impedimento viarum ad arterias emulgentes deveniant & spermaticas, quia in consueto & hactenus recepto itinere longiore, virtus alioquin remediorum facile hebesceret.

Pag. Eadem. Nec amplius dubitamus, cum hausta Diuretica in urinis odorem & colorem imprimant, ut de Terebinthina, Cassia, Iunipero, aliisque notum.

Pag. 71. Quomodo, & qua via expedita, cum cibus deglutita multa, simul per urinas sint reddita, nemo est qui non divinare possit.

Pag. 73. Patet praterea nobis jam oculatioribus, cur hydrops interdum hausto potu statim distendat ventrem, quod in amico meo intimo non ita pridem observavi, nempe ob peritonæi tunicam, cui glandule lacteæ immerse latent, impletam.

Pag. 82. Connectuntur inferius, ut dictum, Receptaculo vel glandulis lacteis, postica parte spine dorsi, antica œsophago, ad quem & ramulos mittunt.

Pag. 89. Si vera est historia, inventis lacteis thoracis facile viam modumque inveniemus. Axillares

laesrami, seu potius insertio lactearum in axillares ampliata fuit & solito majoribus ostioliis biabat.

Pag. 103. Ipse ego ante annos paucos in Orbe pisce utriusque sexus non solum venas lacteas inveni saepius, sed verum in hepate insertionis locum semper controversum.

Pag. 108. Et saepe, quia omnis chylo praecluditur ad thoracicas via, superfluum revomunt.

Pag. Eadem. Hepar sanum sanguinem conficere debet, ubi cor patitur, & vena thoracica nihil deferunt chyli sive vitio viarum obstructarum aut compressarum.

Pag. 109. Proportio esse debet vasorum lacteorum ad vasa chylum recipientia, sive hepar sive cor. At nulla est ductuum lacteorum Pancreatis & thoracicorum ad cor vel hepar proportio, si vel soli hi vel illi chylum deferunt.

Pag. 110. Ita tenuiorem sanguinem per septum cordis ad sinistrum ex dextro ventriculo transcolat, crassiorem vero & copiosiore per pulmones circulat.

Pag. 114. Ad cor per Receptaculum & thoracicas tenuem tantum distribui multa habeo indicia.

Pag. Eadem. Quod spectat & eorundem ductuum angustia, imo exilia foraminula quibus patent in subclavias, nonnunquam unicum tantum tenui

valvula munitum, facile à crasso chylo rum-
penda.

Pag. Eadem. Nec debet ad cor per subclavias
crassus chylus inferri nondum satis per moras in
hepate concoctus aut preparatus, nam à calore
cordis adureretur potius vel suffocaret hominem,
vel continua ejus systole seu contractione impura
ad partes nutriendas devolveretur, ex quibus
Ilias morborum & pessima exsurgeret nutritio.

Pag. 115. Receptaculum ipsum, præter subti-
lem, nec alium recipit, nec expellit, quia ceca
sunt ostia per quæ illabitur chylus & elabitur,
turgetque chylo antequam crassior in ventriculo
sit perfectus.

Pag. 116. In aliis eadem hora dissectis apparuerunt
nominatæ viæ splendente sero plenæ. In aliis per
vices, serum & lac commeabant iisdem viis.

Pag. 118. Hepati aliquid transmitti communio la-
ctearum ex pancreate prodeuntium monstrat, &
succus, identitas, ut barbarè loquar, hic & ibi si-
milis.

Pag. Eadem. Imo observavimus in homine, cani-
busque promiscuam lactearum à Receptaculo in
hepar prope portam insertionem, ut suspicio sit ex
Receptaculo non tantum ad thoracicas protrudi
chylum, sed ad hepar quoque, quemadmodum ex
pancreate mesenterii & ad hepar & Receptacu-
lum distribuitur idem.

De Dubiis Lacteis.

Pag. 142. Certè thoracica ex axillari provenit,
in quam lactea nostra desinunt.

Pag. 152. Glandulas axillares abdominisque lactei
ductus perreptant vel exterius lambunt, sive ut
fulcri vice illis utantur,

Pag. 153. Adhæc chylus fibrarum autor, qualis
qualis sit, ex ventriculo venit, tam ille qui tho-
racicas ingreditur, quam qui hepar.

Pag. 157. Quis in Chylo concretionem talem ani-
madvertit? Expositus aëri demptus ex lacteis
chylus, permanet liquidus.

Pag. 164. Per intestina purulenta lactiformis in-
terdum effluit materia, vel sincera vel stercoribus
permixta, sine ullo intestinorum dolore, quæ cre-
ditur manare à mesenterio ulcerato & absces-
sum passo, quum tamen procedat ab ista collectione
chyli in magna glandula mesenterii.

Pag. 167. Naturæ autem providentiæ adscribimus,
quod non nisi utilem chylum lacteæ sugant.

Pag. 176. Arteriis emulgentibus conjunctæ lacteæ
proximæ per renes viâ vinum liberalius haustum
& thermæles aquas eliminant.

De Vasis Lymphaticis in brutis.

Pag. 211. Lactea venæ, præsertim thoracica, in
gelidis cadaveribus supersunt, partim quod
L 3 muscu-

musculorum compage non adeo premantur arcte, partim quod tunica illis sit robustior, & amplior vasis capacitas. Aquosæ contra venæ tenuissimæ vestiuntur membranulis, telis aranearum similibus, quæ evacuato liquore translucente in totum evanescent.

Pag. 216. Qui in nervis circulationem admittunt, nullam commodiorem hac viam invenient, quippe subtilissimos spiritus in splendidam aquam resolvunt quotidiano in alembicis experimento constat, tumque ex nervorum summis particulis progredientur.

Pag. 217. Unde truncum nullum habent, sed ex partibus diversis hinc inde veluti rivuli salientesque fontes se paratis originibus ad fluvios duos tendunt, glandulam nempe mediam lacteam & axillarem venam, ut in communem cordis oceanum pleno gurgite exundent.

Pag. Eadem. Substantia, est tenuissima pellicula pellucida, instar telæ araneæ subtilis, ut levissimo vulnere & tactu rumpatur.

Pag. 218. Hinc est quod effusa limpida aqua statim dispareat, quia applicantur membranulæ illius venis subjectis, ut discerni nequeant etiam à Lynceo.

Pag. 219. Maxima pars annulari forma venas ambiunt, hederaque instar amplectuntur, per tenuissima filamenta illis alligata & connexa.

ag. 220. A cruribus eodem modo permulta adscendunt, sociæ venæ cruralis & Iliacæ, quam ambiunt modo arcte modo laxè, circulatorum instar, progrediunturque ad mesenterium, ibidemq; cum portæ ramis in glandulas inseruntur, via oculis haud satis conspicua. Ab hepate quoque & vesicula fellis ejusdem portæ societate per eandem viam decurrunt.

De Vasis Lymphaticis in Homine.

Ag. 16. Ecce circa ramum Mesentericum & Splenicum duo Vasa Lymphatica se produnt tanto illustriora, quanto visu magis grata.

ag. 17. Majora illa duo per ramum Mesentericum progredientia, digito compressa humorem limpidum obstinate retinebant, nec ad inferiora propellebant, unde ex cruralibus Lymphaticis orta judicabam, propter valvulas & cursum liquoris nihil remeare admittentibus: Disparuit autem versus superiora supra digitum quidquid cavitati inerat, ut conspici amplius nullo visu potuerit. Ex hepate quæ emergebant, eundem humorum cursum servabant, quem in brutis notavimus.

ag. 28. Lymphatica autem primo & sola, solam aquam limpidam excipiunt & ad destinatos terminos alveosque effundunt.

ag. 43. In Venæ sectione magna serî copia in sanguine emissio fluitans, ex Vasis Lymphaticis cum venâ pertusis prodit.

ag. 43. Fieri aliter non potest, quin vulnus venæ à lancetta inflictum, pertundet quoque incumbentia illi Lymphatica. Hinc plus minusve aquæ sanguini innatat pro vario ramorum Lymphaticorum in venis situ, quæ si lancetta aciem effugerint, crassior in pelvi sanguis aquæ defectu hærebit.

164 INSID. STR. VAS. ET DUCT. RUBB.

Pag. 48. In Vesicatoriis precipua Lymphaticorum Vascularum opera elucet, ubi ichor exprimitur & provocatur tenuis, quem vel Lymphatica vicina suppeditat, vel, si in locis excitentur, in quibus Lymphatici rami non conspiciuntur, partes ipsae mittunt. Et sane hinc manifestum jam evadit, qua via in malignis morbis vesicatoria extremis artubus apposita, à centro ad circumferentiam provocare dicantur venenum.

Pag. 53. Præter Vasa Lymphatica ex hepate & vesicula felleis multiplici ramo ad Receptaculum descendentes, olim nobis observata, vidimus præterea in cane per venam cavam adscendentem aliud vas Lymphaticum prioribus per omnia simile oblongumque repere, & à diaphragmatis regione versus Cor progredi, incumbereque more aliorum, trunco vene cave.

Pag. 54. In Cercopithecis Vasa Lymphatica ultra glandulas in Iliacis ad artus porrigi, visum hic amicis meis, in Vasa Lymphatica diligenter inquirentibus. In aliis plerisque animalibus per pinguedinem transire in Iliacis sunt observata, nullis glandulis mixta, & in artubus semper sine harum vel minimo indicio.

Hæc sunt, Cl. Bartholine, folia; vide ne imitate cadant arbores. Memineris te hominem. Et si ita lubet, congregiamur: ostendam tibi millia errorum in Anatomia Reformata, in omnibus tuis Anatomicis commiseris, & quam vix in his tyro merearis audire, qui dictaturam in alios sumus. Vale. Et monitus sæpe.

F I N I S.

Errata.

Pag. 10. l. 17. pro suis lege tuis. pag. 28. l. 1. pro Medicina l. Medicine. pag. 51. l. 28. pro hæc l. hac. pag. 65. l. 1. pro Lactearum l. Lymphaticarum pag. 72. l. 14. pro sint l. fuit. pag. 109. l. 10. pro suis l. suis. pag. 112. l. 9. pro fræne l. fuere.

63-2

ADA.

ram 7

ocatur

col, 6

ore con

angeli

curia ex

grestum

re velu

lencia

ne per

clatam

re, 6

incun

ra glia

mer, in

in ali

re in

in ar

de ne

omine

dum

ta, in

& qu

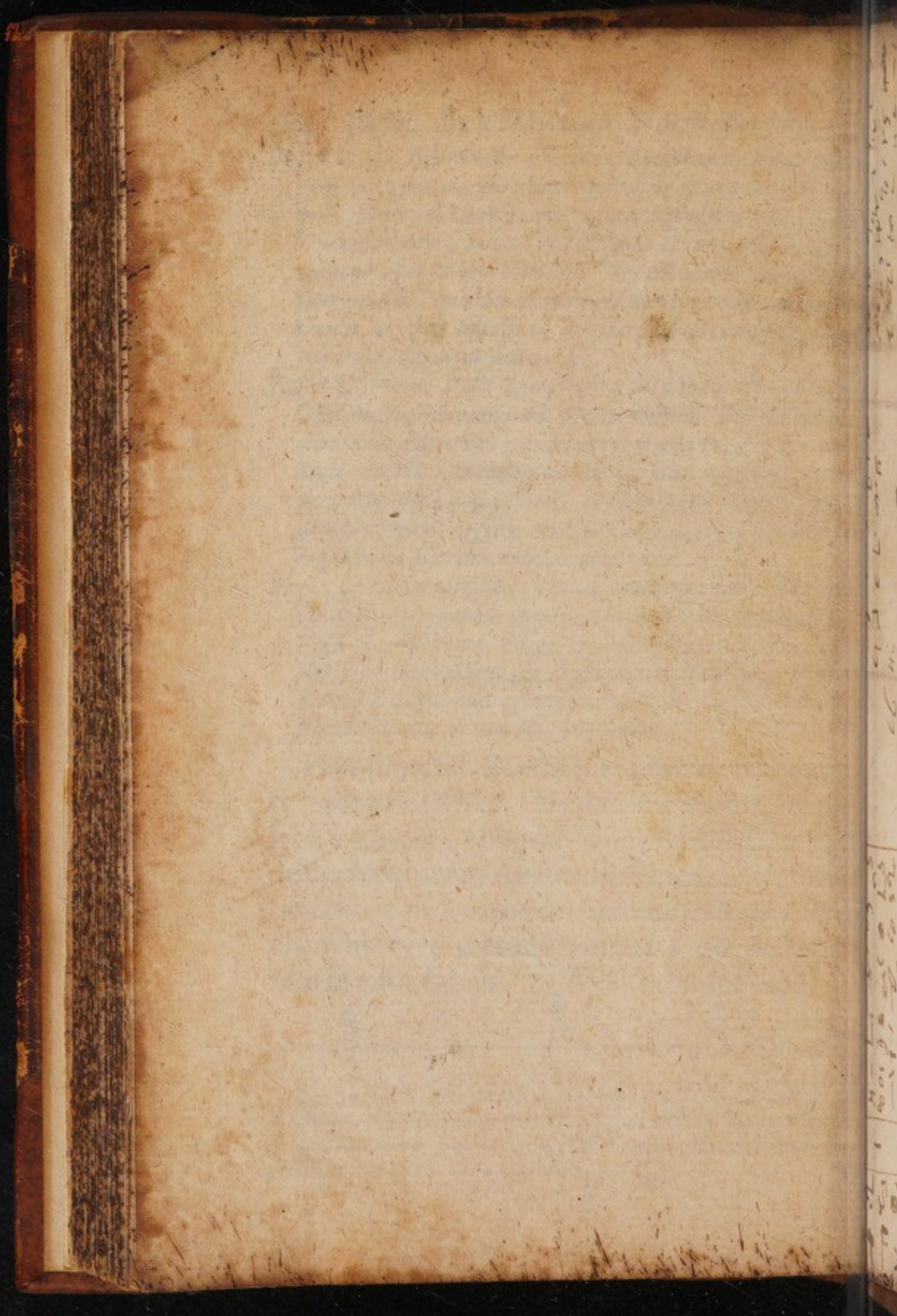
dicta

lape.

Modo

in Litter

ex, 12

[illegible]

69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

Q	h ₂ h ₁ 1 2 8 9	1 1 1 1 1
h ₂	0 1 1 1 1	1 1 1 1 1
C	1 2 8 0 1 1 2	1 1 1 1 1
1	0 7 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₁₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₂₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₃₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₄₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₅₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₇	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₈	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₆₉	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₀	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₁	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₂	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₃	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₄	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₅	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₆	1 1 1 1 1	1 1 1 1 1
h ₇₇		

[A large rectangular piece of blank, off-white paper is pasted onto the left side of the manuscript page, covering the original text in this area.]

Handwritten text in Arabic script, organized into several columns and rows. The text appears to be a list or a table of data, possibly related to astronomical or geographical measurements. The script is written in dark ink on aged, yellowed parchment.

Top section (right side):

1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11

Middle section (right side):

1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11

Bottom section (right side):

1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11
1.11	2.11	3.11	4.11	5.11	6.11	7.11	8.11	9.11	10.11

